

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

תורתו של משיח



תשורה

מפאנגל 'הוצאת ספרים - קה"ת',

תשרי תשע"א

בכח התורה מתעלה למעמד ומצב של גאולה

ובנוגע לפועל - למרות ה"שטורעם" שבדבר בתקופה האחרונה בשנה זו, תהא שנת נפלאות אראנו, לאחרי ראיית הנפלאות המעידות שזוהי ה"שנה שמלך המשיח נגלה בו", רואים שישנו קושי ("עס קומט אן שווער") להחדיר ההכרה וההרגשה שעומדים על סף ימות המשיח ממש עד שיתחילו "לחיות" בענייני משיח וגאולה.

. . והעצה לזה - ע"י לימוד התורה בענייני משיח וגאולה, כי, בכח התורה (חכמתו של הקב"ה שלמעלה מהעולם) לשנות טבע האדם, שגם כאשר מצד הרגש שלו נמצא עדיין ח"ו מחוץ לענין הגאולה (כיון שלא יצא עדיין מהגלות הפנימי), הרי ע"י לימוד התורה בענייני הגאולה מתעלה למעמד ומצב של גאולה, ומתחיל לחיות בענייני הגאולה, מתוך ידיעה והכרה והרגשה ש"הנה זה בא".

(ש"פ בלק ה'יתנש"א - מוגה)

יוצא לאור על-ידי

ועד "חיילי בית דוד"

770 בית משיח – בית חיינו

770 איסטערן פארקווי, ברוקלין, נ.י.



להקדשות, תרומות או לקבלת הקובץ השבועי בדוא"ל,

ניתן לפנות לכתובת: vaad770@gmail.com

כמו-כן, ניתן להוריד את הקובץ השבועי באתר:

www.groups.google.co.il/group/vaad770

בקשר עם הפאנל 'הוצאת ספרים - קה"ת', שנערך ע"י 'אש"ל-הכנסת אורחים - המחלקה הרוחנית', עבור האורחים - תלמידי התמימים, השהים בחודש השביעי בד' אמותיו של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א - 770 בית משיח, הננו מוציאים לאור תשורה מיוחדת - קובץ "תורתו של משיח", ובו:

א. "ועד הנחות התמימים" - מה'פנים' אל ה'חוצה' - סקירה מקיפה וגילויים על "ועד הנחות התמימים", הועד האחראי על עריכת ההנחות מההתוועדות והכנסתם להגהת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א.

ב. כך יוצאים-לאור שיחותיו של הרבי - סקירה על עריכת והדפסת ה'לקוטי שיחות' במשך השנים, וסיפורה של פרישיה שמיימית עם הוראות מיוחדות ל"ועד להפצת שיחות", בתוספת הגהות, ומענות בכת"ק - חלקם בפרסום ראשון.

ג. צורך התייחסויות מהרבי לתומכים ב'וועד' - סקירה השייכת לפן הגשמי של הועד להפצת שיחות - התומכים והתורמים לועד, אשר זכו להתייחסויות מיוחדות ונפלאות מכ"ק אד"ש מה"מ.

ד. הרבי מעביר את ניהול קה"ת ל'ועד להפצת שיחות' - סקירה מקיפה ומרתקת על העברת ניהול קה"ת לידי ה'וועד להפצת שיחות' ועובדות מעניינות נוספות.

תודתנו נתונה לשבועון 'בית משיח' על הסיוע בהוצאת הקובץ.



בציפיה ובביטחון גמור אשר תיכף ומי"ד ממ"ש, נחזה ונראה בהתגלות הוד כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א "מלך ביופיו" לעיני כל חי, ונזכה לשמוע תורה חדשה מפיו, ויכירו וידעו כל יושבי תבל במלכותו, ויכריזו כולם יחדיו, בקול גדול ובהתבטלות מוחלטת, את ההכרזה הנצחית המביאה לידי ביטוי את התמסרותנו והתקשרותנו אליו, ופועלת התגלותו המיידית בגאולה האמיתית והשלימה:

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

אש"ל - הכנסת אורחים **ועד "חיילי בית דוד"**
מחלקת הוצאה לאור **770 בית משיח, בית חיינו**

ימות המשיח, אור לייג תשרי, יום הסתלקות כ"ק אדמו"ר מהר"ש נ"ע, ה'תשע"א שישים שנה לנשיאות הוד כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א מאתיים וחמישים שנה להסתלקות-הילולא של הבעש"ט ז"ל ברוקלין, נ.י.

"ועד הנחות התמימים" - מה'פנים' אל ה'חוץ'!

- סקירה מקיפה וגילויים על "ועד הנחות התמימים", הועד האחראי על עריכת הנחות מההתוועדות והכנסתם להגת כ"ק אד"ש -

מתי הוקם "ועד הנחות התמימים", ומה הגיב הרבי? אילו שיחות הגיה הרבי, ואילו שיחות יצאו בקונטרס נפרד? כיצד הייתה נערכת ה'חזרה' על שיחות הרבי, ומה היה המדד ל'חזרה' טובה? מתי השמיטו קטעים, ומתי הוסיפו קטעים בהנחות?

הרב סימון ג'ייקובסון, יו"ר "ועד הנחות התמימים", ומי שהיה מה'חוזרים' הראשיים של הרבי, חושף פרטים מאחרי הקלעים

רקע כללי

"גודל התשוקה להתקשרות", כותב כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א ב'היום יום', "יכול להשביע רק כאשר ילמוד מאמרי חסידות שאומר הרב וכותב. כי בראיית פנים בלבד לא סגיי". ואכן, מאז התייסדה תנועת החסידות, חיו החסידים בתשוקה בוערת ללמוד את תורתו של הרבי, מתוך ידיעה שאלו הם דברי אלוקים חיים, ובכך מקשרים הם את נשמתם עם הנשמה הכללית שבדור.

אצל רבותינו נשיאנו היה נהוג, שהם עצמם כתבו את דברי תורתם ומסרו אותם לחסידים על-מנת להעתיקם. רוב הסדרות של מאמרי הרביים [לבד ממאמרי אדמו"ר הזקן] הינם מגוף כתב-קודש או מהעתקה, רק כ"הוספות" נכנסו המאמרים שנמצאו כ"הנחה" בלבד מאחד השומעים.

אצל הרבי מלך המשיח, החל סדר שונה. כמעט כל מאמריו ושיחותיו של הרבי הועלו על הכתב ע"י "מניחים" שונים, כאשר רק בחלק מן המקרים הגיה הרבי את הדברים לאחר מכן. אף "הגהה" זו פנים רבות לה: יש והיה מציין מספר הערות ותיקונים ומורה "להוציא בסדרת בלתי מוגה", כלומר, עדיין לא נשלמה ההגהה כרצונו הקדוש. ופעמים היה מגיה ושונה ואף משלש, ומאשר להדפיס את השיחה "מוגה".

"חוזרים" בדור השביעי נאלצו להתמודד עם שינוי נוסף: בעבר, לאחר ששיננו היטב את המאמר, היו נכנסים לפני ולפנים וחוזרים את המאמר לפני האדמו"ר, שהיה מתקן את שגיאותיהם



הרב סימון שי' גייקובסון,
יו"ר "וועד הנחות התמימים"

ומסביר להם במקומות שלא הבינו. אך גם סדר זה לא המשיך אצל הרבי, כך שהיה הכרח לשחזר לבד את כל הקטעים וה"אותיות" שנאמרו, ולנסות להבין את תוכנם והקשר ביניהם.

אולם, עיקר החידוש של "דור השביעי" התבטא בתוכן וסגנון חדשים, ובהיקף שונה לחלוטין: תורתם של הרביים הקודמים התמקדה באמירת מאמרים מידי שבת ויו"ט. כך ישנו מכל שנות חסידות חב"ד "ספר המאמרים", המכיל את מאמרי הדא"ח מאותה שנה. הרבי, החל בהתוועדויות ארוכות, שרוב זמנו תפסו שיחות-קודש הבלולות מנגלה וחסידות, בשיטת המיוחדת והמופלאה. החסידים היו צריכים להתרגל כעת לשמיעת "הדרנים" עמוקים, "דיוקים" בסיפורי

רבותינו נשיאנו המתבהרים בהתאם לדברי הרגצ'ובי במקום פלוני, ומכוונים לעומק ביאור החסידות בעניין זה, ועוד.

הקושי התבטא אם כן בתוכן ובסגנון המחודש, וגם בהיקף שלא היה לו אח וריע: התוועדויות שנמשכו כסדר חמש-שש שעות, ופעמים רבות אף יותר, וכללו שיחות רבות ו"מאמר". מה גם שבשנים הראשונות היו מספר פעמים שהרבי אמר מאמר חסידות בחדרו בשבת-קודש בבוקר; ואם הייתה זו שבת הסמוכה ליום-טוב - צאו וחשבו מה קשה הייתה מלאכת ה"חוזרים" במוצאי-החג.

בשנים הראשונות לנשיאות לא היה קיים מוסד מסודר שכל עיסוקו היה רשימת ה"הנחות" מהתוועדויות הרבי. היו "חוזרים" ו"מניחים" שהתמסרו לעניין במשך שנים ארוכות, אך בהעדר מסגרת ניהולית נאותה - ברור הקושי ליצור קביעות שאינה תלויה במעגל אנשים מצומצם. מכאן נבע חוסר-אחידות בסגנון וחוסר רצף בכתיבה עצמה במשך תקופות מסוימות. בשנות הכ"פים המוקדמות, למשל, היו התוועדויות רבות שלא נשמרה מהן 'הנחה' מסודרת. בתשכ"ה, לאחר הסתלקות הרבנית חנה ע"ה, החל הרבי להגיה חלק גדול מהשיחות, וכך הייתה 'תחיית המתים' של השיחות, אבל שנה אחר-כך זה פסק.

בתשכ"ו התאגדו כמה מבחירי התמימים, והחליטו למסד את רשימת ה'הנחות' תחת השם "ועד הנחות התמימים". ה'חזון' הראשי מהשנים הראשונות, ר' יואל כהן, עמד בראש צוות ה'חוזרים' כשליצידו כמה בחורים מוכשרים (התמימים אפרים פיקרסקי, לייבל שפירא, שלום בער לויטין, אברהם גרליצקי, שלמה זרחי - בשנים הראשונות להקמת הוועד, ונחמן שפירא, לייבל אלטיין, יוסף העכט, אהרן גולדשטיין, ועוד - בשנים מאוחרות יותר) שסייעו בכל התחומים - החל מהתחום הרוחני, שכלל השתתפות ב'חזרה' והשוואת מקורות וכדומה, וכלל בתחום הגשמי, הדפסה והפצה.

בשנים הראשונות לנשיאות הסתייג הרבי נחרצות מכך שה'הנחות' הבלתי-מוגהות יודפסו באופן רגיל. רק דבר שהוגה או נחתם ע"י הרבי, אושר לדפוס (ואף זה לא היה חזון נפרץ). השיחות

הבלתי מוגהות אישר הרבי להפיצם ב"קופיר", כפי שהדבר נקרא אז, או במכונת-שכפול ("סטנסיל") שעבדה על ספירט והדפיסה בצבע כחול. ה"הנחות" היו איפוא פרסום "פנימי" לחלוטין, והפצתם נעשתה מיד ליד במספר עותקים מצומצם ביותר.

עם הזמן נוצר דור של "חוזרים" ו"מניחים" שגדל והתלמד על סגנונו המיוחד של הרבי, ובד בבד קיבל הוראות על האופן הנכון לכתובת השיחות בהתאם לרצונו הקדוש. רמתן של ההנחות הבלתי-מוגהות השתפרה, והתאפשר להדפיס את השיחות בצורה המקובלת, ולהסתפק בהסתייגות בתחתית כל עמוד "בלתי מוגה".

בסוף שנות הלמ"דים, נכנס לוועד בחור צעיר ודומיננטי בשם סימון ג'ייקובסון, שעד מהרה התגלה ככישרון עצום בתחום ה'חזרה' על התוועדותיו של הרבי, ולא פחות חשוב מכך - בתחום הכתיבה והעיבוד של ההתוועדות ל'הנחה' הראויה לרפוס. תוך שנים ספורות היה סימון הצעיר לאחד מראשי ה'חוזרים', ומתחילת שנות המ"מים, לאחר שהרה"ת ר' דוד פלדמן נסע לארץ הקודש, החל לנהל את "ועד הנחות התמימים".

הקמת הוועד

לפני מספר שנים חשף הרה"ת ר' סימון שי' ג'ייקובסון לראשונה, פרטים מאחורי הקלעים, על אופן חזרת השיחות והכנתן לרפוס, לצד הוראות מיוחדות שקיבל מהרבי:

ידוע לך כיצד הגיב הרבי על הקמת הוועד?

כאשר הוועד הוקם, בשנות הכ"פים, הייתי עדיין ילד צעיר, ואין לי מושג על מענות מיוחדות מהרבי בשלבים הראשונים. מה שברור וידוע לכולם הוא, שהרבה פעמים התבטא הרבי ביחידויות לפני אנשים פרטיים שהוא מאוד לא מרוצה מכך שלא רושמים את השיחות. היה לרבי עגמת נפש מזה. ברור, שכאשר החלו לרשום את השיחות באופן מסודר - הייתה לרבי נחת רוח מכך, ושביעות רצון. מה שבטוח, שהרבי העניק יחס מיוחד לחוזרים, ובתחלת הקמת הוועד רמז להם לומר 'לחיים'.

הקמת הוועד שיפרה את המצב?

אין ספק. אפשר לראות את זה בספרי שיחות-קודש של אותן שנים. באופן כללי, מאז הקמת הוועד, היו 'הנחות' מכל התוועדות של הרבי. אבל, העובדה שהוועד מורכב מבחורים, הייתה גם בעוכריו, שכן בחורים מתחתנים, וכל שנה-שנתיים היה נוצר 'חור' במערכת בעקבות נישואיו של אחד מחברי הוועד. משום כך, גם לאחר הקמת הוועד, היו שנים טובות יותר וטובות פחות.

בשלהי תשל"ד, הצטרפו לוועד כמה בחורים מוכשרים (התמימים דוד פלדמן, דוד אולידורט, צבי גרינבלט, יעקב משה וולברג, שלום חריטנוב, צבי הירש נוטיק, ועוד) שהעלו את העבודה על דרך המלך, ומשנת תשל"ה אפשר לראות שינוי מהותי בעבודת הוועד. השיחות יצאו כל שבוע, באופן קבוע. באותן שנים, השיחות נדפסו עדיין בפורמט הישן, הגדול, על דפי שכפול. באותה שנה היו בערך חמש-מאות מגויים, שקיבלו בדואר את השיחות של הרבי.

מתי אתה נכנסת לתמונה?

בתשל"ז. התחלתי לעזור ולסייע באיתור המראי מקומות. אגב, בדיוק באותה תקופה שינו את התפיסה בקשר למראי מקומות. עד אז, היו מציינים את המראי-מקומות בתוך השיחה, בסוגריים. בחורף שנת תשל"ח שינו את זה, והחלו לציין את ההערות בשולי הגיליון. למיטב ידיעתי זה היה בהסכמת הרבי, לאחר שהגיה את אחת השיחות ונדפסה בשכפול, אך הורה להדפיס את ההערות למטה. בהמשך לזה שאלו חברי הועד את הרבי האם אפשר לעשות כן גם בכל השיחות הבלתי מוגהות, להוריד את המראי מקומות לשולי הגיליון והרבי נתן את הסכמתו לדבר.

משנת תשל"ח החלו יותר התוועדות ואמירת שיחות. צריך להבין שעד אז לא הייתה התוועדות ממש בכל שבת. בדרך כלל היו התוועדות בשבתות מברכים, וביומי-דפגרא. לאחר האירוע הבריאותי בשמחת תורה תשל"ח, מאחר והרופאים ביקשו שהרבי לא יתאמץ להתוועד בשבתות, החל הרבי להתוועד במוצאי שבת, כשהוא משתמש במקרופון. מאז ועד תש"מ, רוב השיחות היו במוצאי שבת.

לערך בחנוכה תש"מ חזר הרבי למתכונת הקודמת של ההתוועדות, והחל להתוועד בשבתות. בדיוק באותה תקופה, ר' דוד פלדמן, מי שניהל בהצלחה את 'ועד הנחות התמימים' באותן שנים, נסע לשליחות באילת, ואני מילאתי את מקומו.

העבודה הייתה מוכרת לי, שכן עם השנים הצטרפתי גם לצוות החוזרים על ההתוועדות, אבל מכיוון שכאמור באותה תקופה חזר הרבי להתוועד בשבתות, העבודה הייתה קשה פי כמה. כל עוד הרבי התוועד במוצאי שבת, היינו מקליטים את ההתוועדות, והעבודה הסתכמה רק בעריכת השיחה לדפוס. אבל לאחר שהרבי חזר להתוועד בשבתות, גם אנו היינו צריכים לחזור ולהתרגל למתכונת הקודמת של 'חזרה' על ההתוועדות. אם לא די בכך, הרבי החל להתוועד באריכות, כשעתיים יותר מהרגיל, וההתוועדות בשבתות הקייץ היו מסתיימות בשעה שש או שבע בערב. התוועדות ממוצעת באותן שנים הייתה אורכת חמש שעות!

לזכור התוועדות שלימה

ואת כל ההתוועדות הייתם זוכרים בעל-פה?

היינו משתדלים לזכור כמה שיותר. בסך הכל אנחנו בני אדם מוגבלים, ואני לא יכול לומר שהיינו זוכרים ממש מילה מילה, אך אני משער שקרוב לתשעים אחוז הצלחנו לשחזר כמעט במדויק.

ידעתי מניסיון, שכאשר מתקתקים את דבריו של הרבי במדויק, מתוך סרט הקלטה, כל שעת דיבור ממלאת עשרים עמודים עם רווח כפול בין השורות. לפי זה, בהתוועדות של חמש שעות, אם היינו מצליחים לשחזר במאה אחוז, היינו צריכים להגיע למאה עמודים. לפועל, בדרך כלל הגענו לשמונים עמודים בחזרה טובה, ולעיתים נדירות הגענו גם לתשעים עמודים. בשבילנו זה היה המדד לדעת אם החזרה הייתה טובה...

כשהייתם עושים 'חזרה', אתה לבד היית זוכר את כל ההתוועדות, או שחילקתם את מהלך ההתוועדות בין כמה 'חוזרים', כך שכל אחד צריך לזכור רק חלק מסויים?

המוח האנושי איננו מוגבל כמו מוח של מחשב. אם אתה יכול לזכור שעה, אתה יכול לזכור גם

עשר שעות. לכן, כל אחד מהחוזרים היה מקשיב לכל ההתוועדות, וחוזר על כל ההתוועדות. כמובן, שהיו הבדלים בין החוזרים - היו שזכרו טוב את המילים, מילה מילה; היו שזכרו את ההתבטאויות המיוחדות, עם ההטעמה בה נאמרו הדברים; היו שזכרו את המבנה של השיחה; היו שהבינו את התוכן של ההתוועדות, והיו שזכרו רק את המילים, בלי להבין כלום...

כמובן שכדי לערוך שיחה מושלמת צריך את כל התחומים שהוזכרו קודם. היינו יושבים יחד במוצאי שבת, וכל אחד תרם את חלקו לשחזור השיחה.

ובמוצאי שבת הייתם יושבים וחוזרים על השיחה?

למעשה, החזרה האמיתית מתחילה באמצע ההתוועדות. בין שיחה לשיחה, בשעה שהקהל מנגן ניגונים, הייתי מסכם בראשי את תוכן השיחה, את הנקודות העיקריות, המבנה של השיחה, והחידושים של הרבי.

מיד לאחר ההתוועדות, עוד לפני צאת השבת, הייתי ממהר לביתי, יחד עם כמה מהחבר'ה שהיו עובדים איתי, והיינו חוזרים על כל ההתוועדות. ההליך הזה היה מחוייב המציאות, כי אם הייתי ממתין עד מוצאי שבת, חלק מהדברים היו נשכחים. הזיכרון האנושי מתחיל למות מיד אחרי שהוא נקלט במוח, ולכן צריכים לשחזר את הדברים כמה שיותר בסמיכות לזמן שמיעתם. גם ר' יואל כהן היה הולך לביתו מיד לאחר ההתוועדות, ועורך 'חזרה' על ההתוועדות.

במוצאי שבת התקיימה ה'חזרה' הרשמית, ב-770. ר' יואל וקבוצת החוזרים, ומסביבם עשרות התמימים, יושבים ב-770 וחוזרים על השיחה. כפי שהזכרתי מקודם, ל'חזרה' מושלמת צריכים לחבר הרבה כוחות - זיכרון, בניין, מילים, הבנה בחסידות והבנה בכתיבה - וב'חזרה' השתתפו עוד כמה 'חוזרים' שתורמו כל אחד את חלקו בבניית ה'הנחה' השלימה.

במהלך ה'חזרה' היו רושמים את הנקודות, וביום ראשון בבוקר הייתי מתחיל בעבודת הקודש הגדולה של כתיבת השיחה. יום ראשון כולו הוקדש ללימוד הנקודות שהרבי דיבר עליהם בשיחה, והבנתם. במשך היום הייתי מעין בספרי נגלה וחסידות עליהם היו מיוסדים דברי הרבי (חלקם צייטט הרבי בעצמו), כן הייתי מתקשר להרבה אנשים כדי לברר נקודות מסויימות בשיחה. בכלל, כשמתיישבים לכתוב, שמים לב לפרטים שלא הרגישו בהם במהלך החזרה. פתאום רואים שאין תמונה מלאה של הדברים, וצריך לשחזר שוב את הדברים של הרבי. את הכתיבה בפועל הייתי מתחיל רק בשעות הערב המאוחרות של יום ראשון.

הגשת ההנחה להגהה

מתי, ולפי איזה קריטריונים היית מוסר לרבי את ה'הנחה' להגהה?

עד תחילת שנות המ'מים הרבי כמעט ולא הגיה את השיחות. כשהיו לנו שאלות על השיחה, הכנסנו אותם לרבי, וזכינו לקבל תשובות, חלקן קצרות, וחלקן ארוכות, לפעמים קטעים שלמים. את הקטעים הללו הכנסנו בשולי הגיליון של ה'הנחה'.

מזמן לזמן הרבי בחר להגיה חלקים מהשיחות. בתחלת חורף תשל"ח, הרבי הגיה את כל

השיחות. ההנהגה הזאת קיבלה תאוצה בשנות המ"מים, במקביל לריבוי השיחות. בשנת תשמ"א, שנת הקהל, זכינו לריבוי עצום של שיחות, והרבי החל להתוועד כמעט כל שבת - דבר שלא היה רגיל בשנים קודמות. באותה שנה החלו גם השיחות בכל הלילות דחג הסוכות.

כמובן שכאשר הרבי היה בוחר להגיה חלק משיחה, או שיחה שלימה, העבודה שלנו הייתה כפולה ומכופלת. היינו צריכים להכין במקביל גם את ה'הנחה' של החלקים הבלתי מוגהים, וגם את השיחה להגהה.

איזה חלקים מהשיחות היו נמסרים להגהה?

באופן כללי ידענו שכאשר היו הוראות מיוחדות מהרבי, כמו מבצע חדש, הרבי רוצה שנכין את השיחה להגהה. במקרים כאלה היינו מוציאים את הקטע הרלוונטי מתוך ה'הנחה' ומכינים אותו להגהה. קטעי השיחות המוגהות הללו נדפסו אחר-כך בהוספות ללקוטי שיחות. כך למשל השיחות של חורף תשל"ח, שכאמור הוגהו על ידי הרבי, נדפסו בלקוטי שיחות חלק כ' וכ"א.

בפרשת בא תש"מ היו הוראות לכינוס ילדים בארץ, והיה ברור לנו שהרבי רוצה שנכין את השיחה הזאת להגהה, כדי שהדברים יוכלו להגיע לארץ הקודש באופן רשמי. גם שיחות מיוחדות, כמו השיחות לצבאות ה' הוגהו ברובן. גם השיחה על לימוד שיעור היומי ברמב"ם בשנת תשד"מ הייתה שיחה מאוד מיוחדת, והרבי הגיה אותה. כך גם כל הברכות שהרבי העניק לקבוצות במהלך השנה, או לכל אנ"ש בזמנים מיוחדים, כמו ערב ראש השנה וערב יום הכיפורים, את הכל הכנסנו להגהה, וחלק גדול הרבי הגיה. באופן כללי אני יכול לומר שבכל הזדמנות שהייתה לנו, הכנסנו לרבי שיחות להגהה, בתקווה שזוכה והרבי יגיה את זה.

לפעמים היו שיחות על פירוש רש"י וכיו"ב, שהיו לנו הרבה שאלות בהבנת השיחה. הצענו את הדברים לפני הרבי, וזכינו שהרבי יגיה קטעים שלמים ב'הנחה'. קטעים כאלה היינו מדפיסים בתוך ה'הנחה' תוך ציון שקטע זה הוגה על ידי הרבי. בדרך כלל, הסימן להגהותיו של הרבי בשיחה, הוא בהשמטת הציון "בלתי מוגה" מתחתית העמוד, כי כאשר הרבי לא הגיה את השיחה, הקפדנו לציין שהשיחה בלתי-מוגה. הרבי הקפיד על כך - הן משום שה'חוזרים' עלולים לטעות בהבנת דברי הרבי, והן משום האחריות בדבר שבדפוס שהוא לדורי דורות.

הוראות מיוחדות

תוכל לספר לנו על הוראות מיוחדות שקיבלת מהרבי בנוגע לעריכה?

באופן כללי היו הרבה הוראות ששולבו בתוך הגהותיו של הרבי על השיחה. מדובר במאות הוראות. אבל היו גם הוראות מיוחדות, שלימדו אותנו פרקים בעריכת שיחות. אחת הדוגמאות הטובות ביותר, היא שיחת שבת ח"י אלול תשמ"ז:

באותה שנה מלאו חמישים שנה לח"י אלול תרצ"ז, היום בו גילה הרבי הריי"צ את הסיפור על שבע התורות ששמע הרבי הרש"ב מהבעל-שם-טוב בשבת פרשת כי תבוא תרנ"ב בגן-עדן. הרבי התחיל את ההתוועדות בשאלה - כידוע בחב"ד לא הדגישו כל כך את עניין המופתים וההנהגה שלמעלה מדרך הטבע, ומדוע שינה הרבי הריי"צ מהנהוג וגילה עניין כזה שהוא מופת נפלא, הרי זה

היפך סדר ההנהגה בחב"ד?! הרבי ענה על כך בביאור נפלא, שגילוי התורות וביאורם על ידי הרבי הרש"ב הוא חיבור תורת החסידות הכללית עם תורת חב"ד. הרבי הסביר שחב"ד איננה שוללת את המופתים, אלא מלבישה את האלוקות בכלים, חיבור האלוקות שלמעלה מהעולם עם העולם. לאחר הביאור באריכות גדולה, קישר הרבי את העניין לח"י אלול וחודש תשרי.

כשהגשנו את השיחה להגהה, כתבנו את ההתוועדות באותו סדר שהרבי עצמו אמר את הדברים - פתחנו בשאלה, המשכנו בביאור וסיימנו בקשר לחודש תשרי. הרבי החזיר לנו את השיחה עם הגהה ארוכה מאוד, שהתפרסה על כל צדדי העמוד הראשון, והמשיכה אל מעבר לדף. נקודת הדברים הייתה: השיחות נועדו להפיץ את המעיינות חוצה, ומה תהיה התגובה של אנשים מחוץ לחב"ד על סיפור כזה של מופתים? איך יכולים להתחיל את השיחה בסיפור כל כך מבהיל את הרעיון?

למען האמת חשבתי על כך בשעת עריכת השיחה, אבל הגעתי למסקנה שיש הבדל אם פותחים את השיחה בסיפור, או בשאלה על הסיפור. ברגע שמתחילים עם שאלה על הסיפור, גם אדם מבחוץ יכול לקבל את זה. אבל הרבי לא רצה שהשיחה תהיה בנויה בצורה כזאת, ובעצמו ערך את מבנה השיחה. הייתה זאת הפעם היחידה, במסגרת עבודתי, שהרבי עצמו התווה את מהלך השיחה.

הרבי כתב להתחיל עם עניינו של חודש אלול, שהוא חשבון נפש על השנה החולפת והכנה לשנה הבאה. להמשיך עם חמש הר"ת של חודש אלול, שהמפורסם שבהם הוא "אני לדודי ודודי לי", עניין אתערותא דלתתא ודלעילא, ואת זה לקשר לח"י אלול, בו נולדו שני המאורות הגדולים - הבעל שם טוב, שעניינו דודי לי, ואדמו"ר הזקן, שעניינו אני לדודי. ולפי כל זה יש לבאר סיפור נפלא שגילה הרבי הריי"צ...

מהערות הרבי לאותה שיחה למדתי הרבה כללים בכתיבה, ובעיקר - איך לבנות שיחה. הנקודה היא, שלא לוותר אפילו על מילה אחת מתוכן השיחה, אך יחד עם זאת לחשוב על כל הדרכים האפשריות לגרום לכל קורא פוטנציאלי להמשיך ללמוד את השיחה. כאשר כותבים את השיחה בצורה כזאת שקוראים מסויימים יעצרו בתחילת השיחה, החמצנו את ההזדמנות להעביר להם את המסר. מאז והלאה, היו הרבה שיחות שהכנתי באופן אחר לגמרי, ברוח הוראת הרבי.

הרבי מגיה שיחות שלימות

מתי החל הרבי להגיה את השיחות של שבת באופן קבוע?

בתשמ"ג-מ"ד התחלנו להכניס אל הרבי שיחות שלימות להגהה. מזמן לזמן זכינו והרבי הגיה את השיחות, אבל לא באופן קבוע, כמדומני שהסיבה לזה הייתה משום שלא היינו משופשפים מספיק, לפי הרמה שהרבי רצה. היו פעמים שהרבי החזיר את השיחה וכתב לנו "הרי זה רשימה מילולית"... אבל פה ושם הצלחנו לכתוב שיחות לשביעות רצונו של הרבי, וזכינו שהרבי גייה את השיחות.

לצד העובדה שהגהת השיחות מסמלת שלב רוחני חדש בהפצת המעיינות, יש גם את הפן הפשוט יותר - הרבי עצמו אמר לנו פעם, שיש לו זמן מוגבל להגהה, ולכן, כאשר מסרנו שיחות לא מלוטשות, שהרבי היה צריך להגיה אותם זמן רב כדי שיהיו ראויות לדפוס, הרבי פשוט לא התחיל

להגיה אותם. לעומת זאת, כאשר מסרנו דבר מלוטש ומעובד היטב, הרבי הגיה את זה בפרק זמן קצר, ומסר להדפסה כשיחה מוגהת. עם השנים קיבלנו הוראות מהרבי, כיצד לכתוב את השיחות, עד שהגענו למצב שכמעט כל שיחה עברה את הגהתו של הרבי.

נראה גם, שהסיבה העיקרית היא, שבשנים אלו התחילו להפיץ את השיחות באופן רחב יותר באמצעות הטכנולוגיה, העיתונים, וכיו"ב, וזה גם גרם שהרבי יגיה את השיחות.

הסדר בדרך כלל היה, שביום ראשון בלילה התחלתי לכתוב את השיחה. ביום שלישי בערב הייתי מסיים את כתיבת השיחה, ובערך בשעה 10, לפני שהרבי הלך לביתו, היינו מוסרים את השיחה באמצעות המזכיר שהיה נכנס אחרון לחדרו של הרבי. את השיחה לקח הרבי לביתו, שם היה עובד עליה, ובבוקר קיבלתי את ההגהות.

בתשמ"ח, כאשר הרבי היה בבית, היינו מביאים את השיחה למזכיר הרב לייבל גרונו או למשב"ק הרב שלום דובער גאנזבורג, ובדרך כלל בשלוש בלילה היה הרבי מוסר את ההגהות למשמש בקודש. מתשמ"ט והלאה, כאשר הרבי קבע את מקומו ב-770, הרבי עצמו היה מוציא את השיחה לאחר הגהה, ומניח אותה על השולחן שהיה בגן-עדן התחתון. אחד המשמשים היה מתקשר להודיע לנו שההגהות מוכנות, ומיד הגענו לקחת את זה, להכניס את התיקונים, ולשלוח את השיחה לכל העולם. היינו חייבים להכניס את התיקונים מיידית, כי השיחות היו נדפסות בעיתונים "אֶלְגִּמְיִנְעֵר זשורנאל" ו"כפר חב"ד", שנסגרו ביום רביעי. ביום רביעי בבוקר ירדו השיחות לדפוס, ומשם נשלחו לכל רחבי תבל. באותה תקופה החלו השיחות לצאת גם בהדפסה רגילה.

הוועד משתכלל

אכן, בדיוק באותן שנים החלה מהפכת המחשוב, ואנחנו היינו מהראשונים שניצלנו אותה. עד אז, היו מתקתקים הכל במכונת תקתוק. הסדר היה שאני מתקתק את השיחה במהירות, עם כל טעויות התקתוק. אחר-כך הייתי מוסר את השיחה לכמה אנשים להגהה, תוכנית ודקדוקית, ואז היו מתקתקים את הכל מחדש, באיטיות, כדי שלא יפלו טעויות. אם בכל זאת היו נופלים טעויות, או שהחסירו קטע, היה צורך למחוק קטעים עם טיפס, לתקתק אותם מחדש ולהדביק ידנית...

המעבר למיחשוב היה כרוך בהוצאות כבדות. קודם כל, המחשבים עצמם עלו הון תועפות. כל מחשב עלה 5,000 דולר, וגם מדפסת מתאימה עלתה סכום דומה. בנוסף, היינו צריכים לבנות אותיות מתאימות. כתבתי לרבי שהמעבר למחשבים יחסוך חצי מהזמן, וביקשתי ברכה. תוך זמן קצר מצאתי תורם (הרה"ח ר' בערל ווייס) שמימן את המעבר לעידן המחשב.

הרגשת שיפור משמעותי?

ברור. אבל שלא תחשוב שהכל עבד 'חלק'... ההדפסה הייתה במדפסת סיכות, שהייתה מדפיסה בנקודות, וכדי ליצור אות יפה המדפסת הייתה צריכה לעבור שמונה פעמים על כל שורה. ההדפסה הייתה אורכת זמן רב, ובדרך כלל היינו נותנים פקודת הדפסה בערב, וחוזרים בשמונה בבוקר לקחת את הדפים המוכנים.

למרות הכל, השיחות החלו לצאת מהר יותר. עד אז השיחות היו מוכנות רק ביום שישי, ובעידן

הממוחשב הן היו מוכנות ביום רביעי. היומיים האלה שחסכנו אפשרו לנו לשלוח את השיחות למנויים ביום רביעי, ולראשונה הגיעו שיחותיו של הרבי לכל העולם לפני שבת! עד אז, שלוחים שרצו להתעדכן בשיחותיו של הרבי, היו יכולים להאזין ל'חזרה' בטלפון, אבל את השיחות עצמן קיבלו רק שבועיים לאחר אמירתן.

בד בבד גדל מספר המנויים שלנו, והגיע לאלפיים מנויים. באותה תקופה נרשמנו כמוסד מוכר מטעם הממשלה, ו"וועד הנחות התמימים" החל להיות מוסד מאורגן היטב.

מתי נכנס הפקס לשימוש?

כמדומני בתשמ"ז. בהשגחה פרטית בדיוק באותה שנה החל הרבי להגיה כמעט את כל השיחות. אז גם השתנה סדר עריכת השיחות. הפסקנו לערוך 'הנחות', כי כמעט הכל היה כתוב בשיחה המוגהת. רק את החלקים הבודדים שלא נכנסו לשיחה המוגהת, כתבנו בתור 'הוספות'.

תוכן קצר והוראות מההתוועדות

שבת פרשת ויקהל-פקודי תשמ"ז הייתה שבת של מפנה. ביום ראשון באותו שבוע התקיימה חתונתו של ר' זאב קדנר, אחד מחברי הוועד באותן שנים, והוצאנו לחתונה "תוכן קצר" מההתוועדות. הרעיון החדש התקבל בהתלהבות רבה, והרבה שלוחים רצו לקבל את ה"תוכן קצר" במהירות האפשרית. רכשנו מכשיר פקס, שהיה יקר המציאות באותן שנים, והתחלנו לשלוח למנויים תוכן קצר. כמוכן שבאותן שנים מכשירי הפקס הרגילים לא היו מסוגלים לשלוח למספר גדול של מנויים, ונאלצנו לרכוש מכשיר פקס מיוחד שקלט בזיכרון שלו את התוכן קצר, ואחר-כך שיגר אותו למספרים שהוזנו לתוכו. בתחילה המכשיר עבד עם קו טלפון אחד, והוא התחיל לשלוח ביום ראשון בבוקר וסיים למחרת בבוקר... מאוחר יותר קיבלנו שני קווי טלפון, וזה היה קצת יותר מהר.

הבנו שלרבי יש נחת רוח מיוחדת מהתוכן קצר, והשתדלנו לתרגם אותו לכמה שיותר שפות, כדי שדבריו של הרבי יגיעו לכל מקום בעולם, בשפת המדינה. בתקופות הטובות היו לנו מתרגמים ל-12 שפות! אחי ר' יוסף יצחק ור' חיים אברהםס היו יושבים כל מוצאי שבת עד הבוקר, וכותבים את התוכן-קצר בלשון הקודש, ומיד מוסרים את זה לתרגום. תוך כמה שעות הגיעו דבריו של הרבי לכל העולם, ב-12 שפות!

בתשמ"ח התחלנו להוציא גם דף מיוחד עם הוראות ונקודות מההתוועדות. במקביל, התחלנו להפיק את העלון "וויק אין ריווי" [= מבט שבועי] שהביא נקודות מהשיחה בשפה האנגלית (ראה מסגרת). זה היה אחד ההפקות המוצלחות ביותר של הוועד, והיו זמנים שהגענו לתפוצה של 20,000 עותקים.

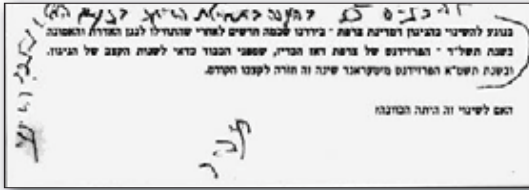
האם לא חרגתם בכך מהמטרה המוצהרת של "ועד הנחות התמימים"?

במבט שטחי אפשר לראות בכך חריגה, כי המטרה היא להדפיס את השיחות של הרבי. אבל המטרה האמיתית היא הרי להביא את המעיין אל ה'חוצה'. אתה יכול להדפיס את כל השיחות של הרבי, אבל אם המעיין לא יגיע אל ה'חוצה' לא מילאת את תפקידך. לכן, כאשר מבחינה טכנית היינו ערוכים לכך, התחלנו לעבוד במקביל על מערך הוצאה לאור שיאפשר ל'חוצה' לקבל את המעיין.

הערת המו"ל...

נחזור לצד התוכני של השיחות. בשיחות המוגהות יש לפעמים הערות שבסיומן מצויין שהן נכתבו על ידי המוציאים לאור. זאת אומרת שאת הקטעים האלה הרבי לא אמר בשיחה. מה היו הכללים בזה, מתי הוספתם הערות שלכם?

היה בזה כמה כללים פשוטים. לדוגמא: בשיחת ש"פ וישב תשנ"ב, בה דיבר הרבי על המהפכה הצרפתית. צייטנו באחת ההערות את דברי הרבנית לאחת השליחות מצרפת: "אנחנו חרשנו וזרענו ואתם צריכים לקצור". הרבי לא אמר זאת בהתוועדות, אבל אנחנו הוספנו אותה תוך ציון שזו הערת המו"ל.



המענות בכת"ק כ"ק אד"ש בקשר לשיחת ש"פ וישב תשנ"ב

כלל נוסף: היו לפעמים עניינים שהרבי לא אמר, ולא היו ממסגרת השיחה, אבל נדרשו להשלמת התמונה. גם במקרה כזה היינו מציינים שזאת הערה שלנו. גם לכך אפשר לקחת דוגמא משיחת וישב תשנ"ב, בה דיבר הרבי על השינוי בהמנון הצרפתי. להשלמת התמונה הוספנו את ההערה הבאה: "כמה חודשים לאחרי שהתחילו לנגן 'האדרת והאמונה כו'" בשנת תשל"ד - שינו את קצב הניגון וריכזו את תנועותיו (מפני הכבוד), ע"פ הצעת מנהיגה של צרפת דאז. ובשנת תשמ"א שינה אותו מנהיגה החדש (והנוכחי) חזרה לקצבו הקודם". גם את הדברים הללו הרבי לא אמר בפירוש בהתוועדות, ואנחנו הוספנו את זה כי זה היה נחוץ להשלמת התמונה.

את ההערה הזאת כתבנו לאחר התלבטויות רבות לגבי כוונת דברי הרבי שההמנון הצרפתי השתנה. בירור ראשוני העלה שהניגון היום הוא אותו ניגון שלפני תשל"ד, ורק לאחר בירור מעמיק גילינו שהייתה תקופה שקצב הניגון שונה, ומספר תווים הוחלפו וריכזו את הקצב האכזרי והתקוף של הניגון.

כתבנו ע"כ לרבי, בשאלה, האם לשינוי זה היתה הכוונה, והרבי כתב: "להכניס כ"ז בהערה בתחילת השיחה בפעם הא' שנזכר השינוי", ולמטה כתב: "מהיר". (ראה צילום).

לאחר שהכנסנו את ההערה לשיחה, התברר כי יש הו"א בממשלת צרפת לשנות הניגון לגמרי, וכתבנו גם את זה לרבי. על מה שכתבנו שהכנסנו את ההערה לשיחה, כתב הרבי: "ות"ח", ואילו על החדשות על האפשרות שיתבטל הניגון, זכינו לקבל תשובה מדהימה בזה הלשון: "יהיו עוד חדשות בזה על פי טבע, ואין עניינם נאכליפן החדשות". (ראה צילום). אני רואה בדברים הללו גילוי ברור של הרבי, שבעתיד הקרוב ישתנה הניגון שוב, ואני מצפה לראות מתי יתקיים החזון.

ולפלא שבימי המלחמה בעירק, צרפת עמדה בראש המדינות המתנגדות למלחמה, שכידוע על חלק מהשיחות אודות מלחמה זו התבטא הרבי בשנת תנש"א: "עוד חזון למועד".

בסיום ההתוועדות הורה הרבי לשרוק. זאת הייתה הפעם היחידה שהרבי הורה לשרוק בשבת. בשיחה שהכנסנו לרבי להגהה, כתבנו שהרבי הורה לשרוק, והוספנו ציון להמשך תער"ב, במאמר שנאמר בש"פ וישב תרע"ה, בו מוסבר הקשר בין השריקה לגאולה. כשקיבלנו את הגהות השיחה הבחנו בדבר מעניין. בתחילה הרבי מתח קו בעפרון לסימן שצריך להשמיט את הקטע הזה, אולם אחר-כך - לעניות דעתי לאחר שראה את ההערה שהוספנו - מחק את הקו ובכך אישר למעשה להדפיס את הקטע.

אם כבר מדברים על שיחת ש"פ וישב תשנ"ב, ראוי לציין שזאת שיחה יסודית מאוד. השיחה היחידה - עד כמה שאני יודע - שהרבי נוקט שבגלל שינוי הזמן השתנה בשיטתו של אדמו"ר הזקן. כידוע, האדמו"ר הזקן התנגד לצרפתים, ובאותה שיחה חידש הרבי שעל-ידי העבודה במשך השנים, יכולים קצת לברר גם את צרפת! (להוסיף, שהרבי מבהיר שביורר צרפת ממחיש כי הושלם בירור כל העולם, שזהו ההסבר מדוע הגאולה תהי' בדורנו, למרות שלא היתה בדורות הקודמים. המו"ל).

השמטות

בהנחות הלא-מוגהות היו פעמים שהשמטתם חלקים מהשיחה. לפעמים כתבתם שהייתה השמטה, ולפעמים לא. מה הכלל בזה?

לפעמים היו הוראות מפורשות מהרבי להשמיט קטעים מהשיחה, מסיבות שונות.

מקרה מיוחד היה בשנת תשל"ח, כאשר הרבי דיבר הרבה על שלימות הארץ - קיבלנו הוראה, שהיות והשיחות הללו אינן בסגנון של לומדי השיחות, לכן יש להדפיס את השיחות הללו בנפרד מה'הנחה'.

הרבי כתב לנו כמה פעמים, שלא כל מה שאומרים בשבת נוגע לדפוס רבים, ובכוונה תחילה נאמרו הדברים בשבת. היה ברור שדברים חריפים, בפרט כאשר הם נאמרו בקשר לאיש פרטי, לא נועדו להכתב. בהנחות הייתי מציין שכאן חסר קטע. חלק מהכללים - מה נחשב דיבורים חריפים - למדתי מהשמטותיו של הרבי עצמו ב"תורת שלום".

הוראות להשמטות היינו מקבלים רק מהרבי. לא מאף אחד אחר. אם היה לנו ספק, היינו שואלים את הרבי. כך למשל בשנת ה-850 לרמב"ם הייתה שיחה שלימה בה הסביר הרבי את הקשר בין שנת ה-850 למילה תתק"ן. בתחילה לא הבנו מה אנחנו אמורים לכתוב בשיחה, שהרי תתק"ן בגימטריה 950, ומה הקשר לשנת ה-850. היו כמה שיעצו לנו להשמיט את כל הקטע הזה, ומסתמא הם גם כתבו על כך לרבי. לפועל קיבלנו מהרבי פתק בו מבואר הקשר בין המילה תת"ן (850) לתתק"ן (950). התחלנו את השיחה בקשר בין שני המילים, ואחר-כך המשכנו עם הביאור הארוך של הרבי על הקשר בין הרמב"ם לתתק"ן.

לפעמים היו דברים שהרבי אמר, והיה צריך הרבה יגיעה כדי להבין את הדברים. הרבי פעם אמר שבדרך כלל הוא מכין את עצמו לשיחה, אבל לפעמים נופל רעיון טוב באמצע שיחה, והוא אומר

אותו, לפעמים אפילו באריכות. הרבי הדגיש שמכיוון שמדברים אותו בציבור, יש סייעתא דשמיא שהכל יהיה מתאים גם ללא הכנה. אלו המילים של הרבי. חסידים אומרים שזה על דרך "שכינה מדברת מתוך גרונו".

הנושא הזה מזכיר לי סיפור מעניין שהיה כאשר עבדנו על ספר הליקוטים של הצמח-צדק. את "אור התורה" לספר שמות הכין לדפוס הרבי בעצמו, ומכיוון שבאותה תקופה לא היו תחת ידו הכתבים המקוריים, רק העתקות משובשות בחלקן, השלים הרבי בכמה מקומות שהיה חסר, וכתב שאולי צריך להיות כתוב כך וכך. בשנת תשל"ח הגיעו מוורשה כתבי היד המקוריים של הצמח-צדק, והרבי הורה להשוות את הנדפס עם הכתבים המקוריים ולתקן את הטעוץ תיקון. זה היה נפלא לראות כיצד כמעט בכל המקומות שהיו חסרים והרבי השלים, קלע הרבי בדיוק לדבריו של הצמח-צדק. אבל היו שני מקומות בהן כתב הרבי אחרת ממה שהצמח-צדק כתב. שאלנו את הרבי מה לעשות, והרבי הורה להשאיר את הערותיו, ולהוסיף שאחר-כך הגיע כתי"ק, ושם כתוב אחרת... מסיפור זה

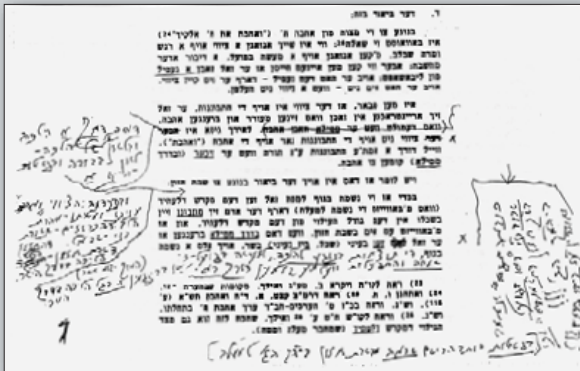
כנראה "תפסו" שרוב בני"י ראו בפועל ביהמ"ק הג'...

בשיחת ש"פ דברים, שבת חזון תשמ"ו, ביאר כ"ק אד"ש מה"מ בארוכה את פתגם הרה"ק ר' לוי יצחק מברדיטשוב, שבשבת חזון "מראין לכאו"א המקדש דלעתיד מרחוק".

בהרצאת הדברים בהרשימה (כפי שתפסו המניחים את הכוונה), נתבאר, שההתבוננות כדבעי בענין ראיית המקדש בשבת חזון, מביאה בדרך ממילא את ראיית המקדש בעיני השכל, ועד בעיני בשר. והוא ע"ד הביאור בחסידות בענין "ואהבת את ה' אלקיך", שהציווי אינו על רגש האהבה (כי לא שייך לצוות על רגש), אלא על ההתבוננות בדברים המביאים לידי אהבה. אמנם, אעפ"כ נאמר הציווי על האהבה,

לפי שע"י התבוננות אמיתית בודאי שהאדם יבוא לידי אהבה.

ועל זה כתב כ"ק אד"ש מה"מ בצד הגיליון: **"תפסו" שנאמר שרוב בני"י ראו בפועל בש"ק חזון דתשמ"ו, תשמ"ה וכו' ביהמ"ק הג'!!! וחזרין ע"ז ריבוי פעמים!!!** [כפשטות כותב הרושם שראה בש"ק חזון ביה"ק הג' למטה].



הרבי שינה את הסברת הדברים, וביאר את פתגמו של הרב מבארדיטשוב באופן חדש, שאותן התוצאות שהיו נפעלות מראית ביהמ"ק השלישי בגשמיות - רגש השמחה, רגש ההתפעלות והרגל הליכה בדרך הישר - הנה אותן תוצאות עצמן נפעלות ע"י ההתבוננות בענין ראיית המקדש בשבת חזון, כמשנ"ת בארוכה בשיחה (סה"ש תשמ"ח ח"ב)

יכולים לראות את התוקף של דברי הרבי, שגם אם זה השערה בלבד, לא מוחקים את הדברים אפילו מול כתב היד של הצמח-צדק!

שמעתי פעם על אחד החסידים שכאשר הוציא הרבי את המפתחות על תורה אור, הוא שאל מדוע עניינים של "שבת ויום טוב", נכתבו בחלקם בערך "שבת" ובחלקם בערך "יום טוב". זה היה לפני הנשיאות, והרבי השיב לו בתוכן הזה: א. שגיאיות מי יבין. ב. דווקא במקרה זה יש דיוק. והרבי הסביר לו על כל מקום מדוע הוא צריך להיות בערכו.

כך גם בשיחות, כאשר היו דברים שלא כל כך הובנו - בדרך כלל ההתייחסות של הרבי הייתה בהתאם לשאלה. מי שהרהר אחר רבו, קיבל לפעמים תשובה שהייתה זו 'פליטת פה', וכיו"ב, ומי שהאמין שגם בדברים אלה יש כוונה, זכה שהרבי יבאר לו את כוונתו.

בדרך כלל, כשהיה לי ספק, לא הייתי כותב. אבל היו גם פעמים שטעיתי וכתבתי, והרבי הורה להשמיט. כך למשל בשנת השמונים, בשבת לפני י"א ניסן, דיבר הרבי באופן חריף מאוד נגד אלו שהתנגדו למבצע נש"ק. הרבי התבטא אז שהם באים בטענות של "מנהג אבותינו בידינו" ו"חדש אסור מן התורה", ולא שמים לב עד כמה הם עצמם התרחקו ממנהג אבותיהם, שהקדישו את חייהם ללימוד התורה ולא היו קוראים עיתונים וכו'... הכנתי את החלק הזה להגהה, והכנסתי לרבי. למחרת, ביום י"א ניסן, למרות שבדרך כלל הרבי הקדיש יום זה להתבודדות, חרג הרבי ממנהגו והוציא לי את השיחה, עם הערה כללית: האם זה יקיים יפוצו מעיינותך חוצה? אכן הבוחן: מה זה יפעל על איש שמנגד לנש"ק. אם יפעל שיפסיק לנגד, שידפיסו, אם לא - שלא ידפיסו. באותה הזדמנות כתב לי הרבי שלא כל מה שמדברים בשבת קודש לחסידים צריכים לפרסם ברבים.

יש לכך השלכה אקטואלית מאוד לימינו. יחד עם פירסום כל שיחותיו של הרבי, צריכים לדעת איך ומתי להגיש קטעים מסויימים. אני לא מדבר על אלה שמתיישים ואין להם גאון יעקב, אלא דווקא לאלה שכן רוצים להביא את כל דברי הרבי לקהל הרחב - צריך לדעת כיצד להגיש את דברי הרבי. לפעמים כדאי להקדים עניין קל לעניין עמוק, כדי שהדברים ייקלטו טוב יותר.

גאולה ומשיח

זכויות לך הגהות מיוחדות של הרבי הקשורות לענייני גאולה ומשיח, או לזהות המשיח?

למיטב זכרוני, את כל ההתבטאויות המיוחדות בענייני גאולה ומשיח - הרבי עצמו אמר זאת בהתוועדות, ואנחנו כתבנו מילה מילה מההתוועדות. כך למשל את השיחה של שופטים תנש"א, השיחה על הנבואה בדורנו, ותבדוק את השיחה מול התוכן קצר - תראה שכל ההתבטאויות החזקות בשיחה הן מילה במילה ממה שהרבי אמר בהתוועדות, כמעט ללא עיבוד מצידנו. הרבי אמר את הדברים כל כך ברור וחד, שלא היה צורך בעיבוד.

בשיחה של ש"פ עקב תנש"א, הרבי שאל: מכיוון שסיימנו הכל, מדוע משיח לא מגיע. ואמר הרבי שאולי זה בגלל סוג מסויים של הפצת המעיינות שלא נעשה, והכוונה לכתב ברייל, אבל לא אחר שגם זה נעשה לאחרונה, משיח צריך לבוא. כשהכנסתי את השיחה להגהה, כתבתי לרבי שאם כך - אין לדבר סוף, שכן תמיד יהיה אפשר למצוא עוד פעולה טובה שלא נעשתה עד עכשיו.

הרבי לא ענה ישירות על שאלתי, אבל מהגהותיו של הרבי - שינוי מילה פה והוספת מילה שם, שינה הרבי את הביאור בשיחה באופן שיבאר מדוע אי אפשר לתרץ בכל פעם שיש עדיין משהו שלא נעשה.

הדברים עמוקים, ומצריכים הבנה של כמה יסודות בחסידות, אבל נקודת הדברים היא: בתנאי מבואר שכאשר הקריבו את הסולת, בירו את כל מין הצומח. זאת אומרת, שעבודת הבידורים לא צריכה להיות ממש בכל פרט לחוד, אלא במינים, גדרים וסוגים. לכן, כאשר יהודים נמצאים במדינה מסויימת ומבררים שם בידורים, זה נחשב שהם מבררים את כל המדינה. בהגהותיו לאותה שיחה הדגיש הרבי שמדובר בגדר של הפצה. זה לא עוד שלב, עוד פעולה טובה, אלא גדר חדש, שעד עכשיו עוורים לא יכלו ללמוד חסידות, וכעת הם יכולים. ובעניינים האלה, שהם בבחינת גדר חדש, סיימו כבר את עבודת הבידורים.

בנוגע לשיחות של תנש"א ובעיקר תשנ"ב, רואים הבדלים גדולים בין ההנחות לבין השיחות המוגהות - מה הסיבה לשינויים המפליגים?

כפי שאמרתי קודם, היו לנו הוראות מהרבי כיצד לעבד את השיחות, ולהגישם להגהה. הרבי פעם כתב לי שעל הרושם להוסיף תשובה באם חסר תשובה, ולהוסיף שאלה באם חסר שאלה, ולהשמיט את ההכפלות. הרבי גם הסביר לנו איך לעשות את זה: על יסוד המבואר בדא"ח ובשיחות משנים קודמות, ובעיקר - שלא תהא שם מחשבה מבחון. בהזדמנות אחרת אמר לנו הרבי, שלאחר ארבעים שנה של הוראות, אנחנו צריכים להבין את זה.

מהוראה זו של הרבי הבנו, שכאשר הרבי מסביר עניין מסויים, ואנחנו רואים בתורה-אור את אותו עניין, ושם יש שאלה לפני הצגת הדברים - אנחנו צריכים לקחת משם את השאלה לתוך השיחה ולהוסיף על זה את הדברים של הרבי.

כך זה היה בכל השנים. בשיחות של תנש"א ותשנ"ב זה מודגש הרבה יותר, מכיוון שבשיחות אלו הרבה הרבי לדבר בקיצור. אם תאזין לקלטת משיחה בשנים ההן, תשמע עשרות פעמים שהרבי מציין "כמדובר לעיל בארוכה". תחפש בשיחות של שבתות קודמות, ולא תמצא שום איזכור, לעיני בשר שלנו, לעניינים הללו. הבנתי, על פי התשובה שהזכרתי קודם, שהרבי מדבר בקיצור נמרץ,

מבט שבועי לפרשת השבוע

מספר הרב ג'ייקובסון: כאשר עלה הרעיון להוציא לאור את העלון "וויק אין רוויז" [מבט שבועי], ידעתי מנסיוני שאפשר בהחלט לקחת ענייני חסידות ברמה גבוהה, ולהגיש אותם לאנשים שאינם שומרי תורה ומצוות לעת-עתה. כתבתי לרבי על הרעיון, והדגשתי שלא מדובר בתרגום שיחותיו של הרבי, אלא בלקיחת הרעיון הכללי ובנייתו מחדש בשפה שתהיה מובנת לכל אדם. לאחר שהרבי נתן לנו 'אור ירוק', יצא הגיליון הראשון. בהמשך הדרך קיבלנו עידודים מהרבי.

עורכי העלון היו יושבים יחד איתנו ב'חזרה', היו מבינים היטב את דברי הרבי, ורק אחר-כך יושבים לעבד את הדברים לשפה המדוברת. במשך השנים היו כמה אנשים מוכשרים מאוד שהתעסקו בזה, אבל העורך הראשי עד שנת תש"ס, היה הרב יעקב טאובר, שעשה פשוט עבודה נהדרת. אני הסתפקתי בהדרכה מלמעלה בלבד, ודאגתי שהתוכן ישאר ללא שינוי.

ושבו לא חוזר על דברים שהתבארו בעבר. זה יכול להיות משנת תש"י, והרבי יאמר "כמדובר לעיל בארוכה". אם בכל השנים הרבי הסביר נושא מסויים כמה פעמים, הרי בתשנ"ב הסתפק הרבי באמירה "כמדובר"... את הקיצור בשיחותיו של הרבי היה אפשר לראות גם בזמן של ההתוועדות. ההתוועדויות היו מאוד קצרות. בעוד שבשנים קודמות הייתה ההתוועדות מסתיימת בשש, או אפילו בשבע, הרי שבשנת תשנ"ב ההתוועדויות היו מסתיימת בערך בשעה שלוש.

לפעמים היה לנו קשה מאוד להבין לאיזה "לעיל" מתכוון הרבי. אבל יגענו ועמלנו לחפש את הענינים המקבילים בספרי דא"ח, וב"ה הייתה לנו סייעתא דשמיא מיוחדת, והצלחנו לכוון, והרבי אישר את הדברים לאחר הגהות ותיקונים.

בכלל, כשעוברים על מאמרי דא"ח של הרבי במהלך השנים, רואים דבר מעניין: בשנים הראשונות רוב מאמרי הרבי היו מיוסדים על דרושי הרבי הרי"צ והרבי הרש"ב. משנת תשי"ז רובם היו מיוסדים על דרושי הרבי מהר"ש. בתשכ"ו התחיל הקאך בדרושי אדמו"ר הצמח-צדק, ובשנת תשל"ח בדרושי אדמו"ר האמצעי. בשנות המ"מים הרבה הרבי לדייק בתורתו של אדמו"ר הזקן, ומתשמ"ח והלאה החלה תקופה שיש בה מן הדימיון לתורות המגיד והבעל-שם-טוב: עניינים עמוקים שמדוברים בקיצור נמרץ. נקודות, נקודות.

בשיחות של תשנ"ב - איזה חלק בשיחה היה הקשה ביותר לכתיבה?

למצוא את החידוש של ההתוועדות. הרבי התחיל את השיחה בנושא מסויים, ומיד התחיל לבאר כיצד הנושא הזה קשור לגאולה, וזוהו מקשר עוד עניין לגאולה ועוד עניין. רצף של עניינים, שמצריך הרבה מחשבה כדי להבין מהי ליבת השיחה. הייתי פשוט יושב יום שלם ולומד במאמרי רבותינו נשיאינו את הנושאים המדוברים בשיחותיו של הרבי. לאחר שלמדתי בהרחבה את הנושאים הללו, לאט לאט החלו הענינים להתבהר עד שהבנתי לפתע את העומק בדברים של הרבי. הרבי קיפל נושאים שלמים בכמה מילים. זה היה ממש עבודה כמו הרכבת פאזל, כאשר הרבי מדבר עשר אחוז, ואנחנו צריכים למצוא את תשעים אחוז האחרים שגנוזים ומרומזים בדברים של הרבי.

אני יכול להראות לך שיחות, ששורה אחת של הרבי מרמזת למאמר שלם באור התורה. לפעמים היו יותר ממאה דיוקים כאלה בשיחה. לקח לנו יום שלם, אבל לבסוף הצלחתי להבין מהי כוונת הרבי, ואף להבין את החידוש הכללי שהרבי מחדש במהלך השיחה.

לפעמים זכינו כבר באמצע השיחה לקלוט את החידוש; לפעמים אחי היה קולט את החידוש, ולפעמים לא הצלחנו לקלוט, ויום שלם עמלנו למצוא את הנקודה. לאחר החזרה הייתי רושם לעצמי את כל הנקודות על דף אחד, והתחלתי לעשות קווים בין נושא לנושא, כדי להבין את הקשר והבניין של הדברים. לאחר שהצלחתי להבין את העומק בדברים של הרבי, זה היה כל כך ברור, כל כך מדוייק בדברים של הרבי, עד שלא היה לי ספק כלל שזאת הייתה כוונת הרבי. כמוכן שלאחר שהדברים עברו את הגהתו ואישורו של הרבי, אין ספק שזאת הייתה כוונתו, ואני מודה לה' שהצלחתי לכוון.

אני מתפלל ומייחל ליום בו נשוב ונראה בעיני בשר שלנו את הרבי מלך המשיח, בהתגלותו לעיני כל בשר, וישמיענו נפלאות מתורתו של משיח, תיכף ומיד ממש!



כך יוצאים-לאור שיחותיו של הרבי

- סקירה על עריכת והדפסת ה'לקוטי שיחות' במשך השנים,
בתוספת הגהות, ומענות בכת"ק - חלקם בפרסום ראשון -

מתי הוקם ה'ועד להפצת שיחות' ועל-ידי מי? האם ה'ועד' השתמש בחותמת של "קה"ת? מתי הפסיק כ"ק אד"ש את הגהת השיחות ומדוע? איזו פרשייה שמימית אירעה בקשר עם הדפסת חלק 'כ' ב'לקו"ש? מהם ההתייחסויות המופלאות של כ"ק אד"ש לתומכים ב'ועד'? ואת מי מינה כ"ק אד"ש לאחראי על ניהול קה"ת?

לקוטי-שיחות. צמד מילים, שאומר כל כך הרבה לכל חסיד חב"ד, ואף למי שאינו כזה. צמד מילים, שבזיכרון הקולקטיבי החב"די מתקשר מיד עם אותן חוברות שבכל שבוע היו הצייר המרכזי של חיי הרוח החב"דיים, וגם לעשרות הכרכים שנדפסו אחר-כך והפכו לאבן יסוד בבית חסידי, מעין 'ש"ס חב"די'.

לקוטי-שיחות. צמד המילים הזה, מתקשר מיידית גם לעורכים ולמוציאים לאור של אותן חוברות וספרים – חברי הועד להפצת שיחות. כל מי שלמד ב-770 בעשרות השנים האחרונות, זוכר כיצד בכל שבת היו מקיפים את הממונים על העריכה ומבקשים לבאר קטע מוקשה בליקוט

השבועי, או מנסים לברר מה בדיוק נכתב בספר מסויים אשר הרבי ציין אליו בהערה ואינו נמצא בהישג יד. מפעם לפעם, כאשר הייתה איזושהי הוספה לא שיגרתית בליקוט השבועי, היו ניגשים לאחראים על ההוצאה לאור ומנסים לגלות מה בדיוק אמר הרבי.



ברכת כ"ק אד"ש לוועד להפצת שיחות – על המילים "לשנת הצלחה" – הוסיף: מופלגה – ומתוך זריזות בעבוה"ק בגורר בתחתית הדף עורר על [ספר] המפתחות שדובר מאז, ועל כך [לקוטי-שיחות] הנוסף שדובר מאז?

סקירה זו נערכה ועובדה קלות ע"פ ראיון



תשי"ח - עותק משוכפל



תשכ"ח - תדפיס מתוך הספר



תשל"ה - הנחה בלתי מוגה

מקיף וארוך שנערך עם חברי ה'ועד להפצת שיחות', והיא ממצה את עבודתם של חברי ה'ועד להפצת שיחות' בעריכת והדפסת ה'לקוטי שיחות' במשך השנים.

רקע כללי

לפני שנתחיל לרדת לפרטי העריכה ולשינויים שנערכו במהלך השנים, נקדים להבהיר עבור אלו שאינם מתמצאים בסדרי הופעת ה'לקוטי-שיחות', את תהליך ההוצאה לאור הכרוך בכך:

בהתוועדותיו, מדבר הרבי על נושאים שונים ומגוונים – החל מפילפולים בהלכה ובסוגיות עמוקות בש"ס, ועד לענייני דיומא. ברוב המקרים, הועלו הדברים על הכתב, על פי זכרון השומעים, במסגרת מה שנקרא 'הנחה בלתי מוגה'. 'הנחה' זו הייתה כעין פרוטוקול של ההתוועדות, בו מופיעים רישומי הדברים לפי סדר אמירתם, וזהו היתרון הגדול של ההנחות, שבהם הועלה כל תוכן ההתוועדות על הכתב. אולם, יש מגרעה, כמובן, בעובדה שאין הדברים מוגהים על-ידי הרבי, כך שיתכן שחלו שיבושים במסירת הדברים ובדיוקם. מסיבה זו, אי אפשר לראות בהנחות אלו שיחות אותנטיות ומדוייקות.

לעומת ההנחות, ישנן את חוברות ה'לקוטי-שיחות'. חוברות אלו, נערכו מידי שבוע במתכונת מיוחדת, כשכל חוברת מוקדשת לנושא אחר, ומכילה את השיחות של הרבי באותו נושא – בדרך כלל, נושא הקשור לפרשת השבוע או למועד שבסמיכות לו יוצאות החוברות. אמנם חוברות ה'לקוטי-שיחות' הצטמצמו בנושא מסויים, ולא הקיפו את כל תוכן ההתוועדות, אולם מאידך, הנושא הנידון מוצה בצורה מלאה.

הייתרון הגדול של החוברות הוא בכך שהן הוגהו על-ידי הרבי, שהוסיף להן ציוני מקורות והערות מאלפות וגדושות. חוברות אלו, הן, איפוא, שיחות רשמיות של הרבי שנתמנו בטבעת המלך, והן למעשה מאושרות כיצאות מפיו, בדיוק המלא.

על מלאכת עריכת השיחות הופקד ה'ועד להפצת שיחות'. 'ועד' זה מורכב מצוות מעולה של תלמידי חכמים, אשר את

מרבית שנותיהם העבירו בלימוד מעמיק ב-770, וזכו לשמוע מהרבי מאות שיחות ומאמרים.

משרדי הועד הם, לאמיתו של דבר, בית מדרש בפני עצמו. עורכי השיחות, המכונים את ה'ליקוטים' על פי ה'הנחות' ומסדרים אותם לקראת מסירתם להגהה על-ידי הרבי, משקיעים עבודה עיונית מרובה בהבנת דברי הרבי ועריכתם המדוייקת, בהתאם להוראות המדוייקות שקיבלו מהרבי במהלך השנים, תוך השוואתם עם המקורות השונים ועם שיחות הרבי עצמו. מובן, שכל שאלה וכל קושייה מובאת להכרעתו של הרבי תוך כדי העריכה.

כאשר הם עוברים על ה'הנחה' כדי לעבדה ל'שיחה', הרי הם יושבים בצוותא, מתעמקים בדברים ומתפלפלים בהם, במטרה ללבנם היטב ולקלוע במדוייק לכוונתו של הרבי. רישום הדברים ב'הנחה', שלעיתים נעשה בחיפזון, עלול לתת מקום לטעויות בהצגת הדברים והבנתם. פעמים יש גם כפילויות, שהן טבעיות כאשר מדברים לפני ציבור, אך אין להן מקום בדברים שבכתב. מלבד זאת, לעיתים קרובות דן הרבי בנושא מסויים בהודמנויות שונות, כשבכל הודמנות מבהיר הרבי פנים אחרות של העניין, או מתייחס לשאלות שהופנו אליו בעניין זה, לאחר שהשמיע את הדברים בהודמנות קודמת. במקרים כאלה, מרכיבים חברי הועד קטעים משיחות שונות, ו'יוצרים' שיחה אחת, אחידה.

לאחר העריכה, היו מוסרים את הליקוט להגהת לשון אחרונה אצל הרב יהושע דובראווסקי ע"ה, ואצל - יבלחט"א - הרב צבי הירש גנבורג. על הרב דובראווסקי התבטא הרבי באחת ההודמנויות "דובראווסקי מאכט א זאך איז דאס ראוי לדפוס". [=כשדובראווסקי עושה דבר, הרי זה ראוי לדפוס], הוא היה גם כותב את ההנחות שהתפרסמו בבטאון החב"ד הפופולרי "די אידישע היים", ובהודמנות אחת אמר על כך הרבי: "אזא גוטע הנחה האב איך נאך קיינמאל ניט געזען" [=כזאת הנחה טובה מעולם לא ראיתי].

לאחר ההגהה הלשונית המדוקדקת, נמסר הליקוט להגהת הרבי. הרבי היה מגיה את השיחה פעם ראשונה, ומחזיר לועד את השיחה עם ההגהות. לא פעם היה זה בשעת לילה מאוחרת,

הדפסת ומשלוח השיחות

לאחר שחברי הועד סיימו לערוך את השיחה, והרבי הגיה את השיחה - היו עלי ההגהה עוברים לבית הדפוס של הרב מרדכי חן והרב צבי הירש גנבורג. שני חסידים אלה עבדו לילות כימים למען הוצאת השיחות באופן של 'זה א-לי ואנווהו'.

לאחר ההגהה הראשונה, מסרו את השיחה לרבי להגהה נוספת, ושוב היו השניים עומלים לתקן את הדרוש תיקון. מכיוון שבאותה תקופה לא היו מחשבים, הרי כל הוספת הערה היה מצריך הקלדת כל ההערות מחדש במכונת תקתוק... עבודה זו הייתה נעשית לעיתים קרובות בשעות שאינם מן היום ואינם מן הלילה...

השלב הבא בהפצת השיחות, היה המשלוחים. בשנים הראשונות לא היה מערך משלוחים מסודר, עד שבהשתדלותו של הרב יקותיאל מנחם שי' ראפ, הוסכם עם חברת אל-על, כי החברה תוביל את השיחות לארץ הקודש, ובתמורה - יכתב בגב הליקוטי-שיחות שהמשלוח נעשה באדיבות חברת אל-על. לאחר שקיבלו את הסכמתו של הרבי, החלו משלוחים מסודרים.



הרב יעקב לייב שי' אלטיין



הרב חשד"ב שי' ליפסקר



הרב נחמן שי' שפירא

וצוות העורכים היה צריך לרוץ לבית הדפוס ולתקן את הדרוש תיקון. לאחר התיקונים – היו מוסרים את השיחה להגהה חוזרת, אצל הרבי. לעיתים רחוקות, הרבי היה מגיה את השיחה בפעם השלישית.



הרב שלום שי' יעקבסאן



הרב שניאור זלמן שי' חאנין

אחת לכמה שנים רוכזו חוברות ה'לקוטי-

שיחות' לספרים הכוללים את השיחות שהופיעו בשנים האחרונות, לפי סדר הפרשיות והמועדים. בהזדמנות זו נוספו לחוברות גם מכתבים של הרבי שנכתבו בהזדמנויות שונות, וקשורים אל תוכן הפרשיות או המועדים שבתקופה אליה מתייחסות השיחות.

חברי הוועד עמדו בהצלחה במשימה שהוטלה עליהם, עד-כדי כך שהייתה להם הזכות ובמשך הזמן הטיל עליהם הרבי משימות אחראיות נוספות, של עיבוד ועריכת ספרי רבותינו נשיאינו. בראש המערכת עומדים הרבנים המוכשרים, הרב נחמן שפירא והרב יעקב לייב אלטיין, ולהם מסייעים חברי מערכת של תלמידי חכמים מוכשרים: הרב אלימלך צוויבל, הרב אלכסנדר סנדר פיקרסקי והרב שלום דובער ליפסקר; בכמה שנים גם עזרו הרב יוסף יצחק וילשאנסקי והרב דוד אולידורט. חברים נוספים של הוועד, והממונים על ההוצאה לאור, הם הרבנים שניאור זלמן חאנין ושלום יעקבסאן. לאחר הקדמה הכרחית זו, ניתן לגשת לסקירה.

לעולם לא מסיימים...

את הסקירה נתחיל דווקא מהסוף – מספרי ה'לקוטי שיחות' שכולנו מכירים. מאז שהשיחות יצאו לאור כליקוט השבועי, ועד להדפסתם כספרים, לקח זמן רב. הסיבה המרכזית לכך היא, כי לפועל, על רבות מהשיחות חברי הוועד קיבלו הערות והגהות מהרבי גם לאחר הדפסת השיחה והפצתה בקרב הקהל הרחב, ולעיתים היו הוספות ששינו לגמרי את השיחה. אמנם לא היו שינויים

גדולים לעיתים קרובות, אבל השינויים הקטנים, התיקונים, ההוספות ואפילו הערות חדשות – היו דרך קבע לאחר פירסום הליקוט. כמעט על כל שיחה היו כמה תיקונים והשמטות.

בנוסף לכל זה, קיבלו חברי הוועד הוראות מהרבי בקשר לעידכון המראי-מקומות בשיחות. למשל, כאשר בעת הדפסת ה'ליקוט' היו צריכים לציין לשיחה שעדיין לא הודפסה בספר – כתבו 'ראה ליקוט-שיחות לפרשת...'; אחר-כך, כאשר הכינו את הספר לדפוס, שינו את הציון הזה בהפנייה לכרך בסידרת ה'ליקוט שיחות' בו נדפסה אותה שיחה. זו רק דוגמא אחת, והיו עוד הרבה עידכונים טכניים פשוטים, שדרשו זמן.

החל מכרך י"ח, כאשר הדפיסו את הליקוטים בספר, ערכו תוכן מפורט לכל השיחות. גם על תוכן זה היו הגהות מהרבי. זאת ועוד: ספרי הליקוטי שיחות אינם מורכבים מהליקוטים השבועיים בלבד. בסוף כל כרך מובאים 'הוספות', שעבודת ההכנה שלהם בלבד ארכה חודשים ארוכים. מדובר בדרך-כלל בליקוט אגרות קודש של הרבי הקשורות לתוכן הפרשיות שבכרך העומד לרדת לדפוס.

אגב, את האיגרות הללו התחילו להדפיס שנים רבות בטרם הודפסה סידרת האגרות-קודש של הרבי, כך שספרי הליקוטי שיחות היו הספרים היחידים בהם היה ניתן למצוא תדפיס ממכתביו של הרבי.

בעוד שלמדפיסי סידרת האגרות-קודש (בראשות המזכיר הרב שלום מענדל שי' סימפסון) יש גישה ישירה לארכיון האיגרות של הרבי – חברי הוועד היו צריכים ללקט את האגרות אחת לאחת מהאנשים שזכו לקבל את האגרות. איסוף האגרות, בפרט תחת הגבלה של אגרות השייכות לתוכן הפרשיות והמועדים – דורש מאמץ מיוחד ואורך זמן רב.

ראוי לציין, שחלק מהמכתבים שנדפסו בהוספות, נמסרו בהוראתו של הרבי; במשך תקופה מסויימת אף הייתה הוראה לחברי המזכירות להעביר לחברי הוועד העתק ממכתביו של הרבי, עבור הדפסתם ב'הוספות' לליקוט-שיחות. בכלל, כל ההוספות עברו את הגהותו של הרבי, ופעמים רבות הואיל הרבי להגיה ולתקן את ההוספות, למרות שהמכתבים והשיחות כבר פורסמו בעבר (ראה צילומים בעמוד זה).

למעשה, ההוראה על הדפסת סדרת האגרות-קודש של הרבי, הייתה בהמשך לבקשת חברי הוועד להפצת שיחות מהרבי שיואיל לתת להם את המכתבים על-מנת להדפיסם בהוספות לכרכי הליקוטי שיחות.

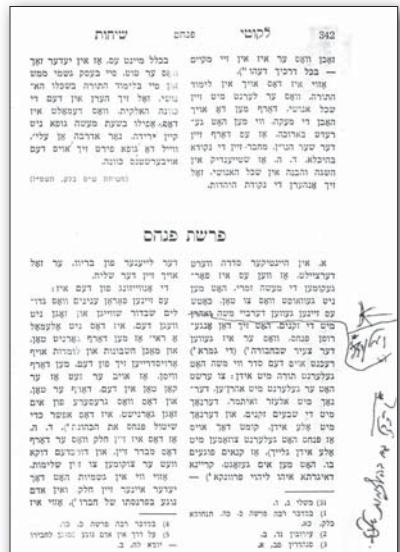
כך זה התחיל

נמשיך בסקירה, במעבר חד לימי הבראשית של השיחות המוגהות. הפעם הראשונה בה הגיה הרבי שיחה במסגרת הוצאה-לאור מסודרת, הייתה לקראת חג השבועות תשי"ח.

יוזמי הרעיון היו ראשי מחלקת חזרת דא"ח בבתי כנסיות שעל-ידי צא"ח המרכזית. הם פנו אל הרבי בבקשה להגיה את שיחותיו, כדי שהאברכים והתמימים ההולכים לדרוש בבתי-כנסיות יוכלו להנות את קהל שומעיהם בשיחותיו של הרבי.

לאחר שקיבלו הסכמה עקרונית מהרבי, פנו אל הרב אוריאל צימר, שעיבד את ההנחות בצורה קלילה שתהיה מתאימה לחזרה בבתי-כנסת. לאחר העיבוד, הונסו השיחות להגהת הרבי, ולאחר ההגהות הן הודפסו בדפים משוכפלים והופצו על-ידי צעירי חב"ד לכל אנ"ש ברחבי תבל. דפים אלו נקראו אז "תוכן עניינים בדא"ח לחזור בהבתי כנסיות". שיחות אלו הודפסו ללא השער המלווה את ספריו של הרבי, ואף לא מטעם קה"ת, אלא מטעם צא"ח.

שיחות אלו יצאו לאור במתכונת שבועית עד שנת תשי"ט, ובשנת תשכ"ב הודפסו כל החוברות בספרים כרוכים – הפעם עם השער של הרבי, על ידי צא"ח. ההחלטה על הדפסת השיחות בספר התקבלה בהתוועדות חברים שערכו ראשי צא"ח לקראת י"ד כסלו תשי"ט, יובל השלושים לחתונת הרבי והרבנית. ביום החתונה נכנסו ליחידות אצל הרבי, ואמרו שאנ"ש מעוניינים להדפיס על חשבונם את ספר ה'לקוטי שיחות' ולהגישם כמתנה לרבי. הרבי הביע את הסכמתו וברכתו, וכך זכינו למעשה לכרך הראשון של ה'לקוטי-שיחות' (הכולל בתוכו שני חלקים, חלק א' וב' של 'לקוטי שיחות'). באותו כרך הוחלט להדפיס את השיחות המוגהות בשני טורים.



חלפו מספר שנים, ולקראת שמחת תורה תשכ"ג החל הרבי להגיה שוב את השיחות, כנראה לרגל שנת הק"ן להסתלקות כ"ק אדמו"ר הזקן. שיחות אלו, שנערכו על-ידי הרב יואל שי' כהן, יצאו לאור, כקודמיהן, על דפי משוכפלים. במשך שנה תמימה, עד שמחת תורה תשכ"ד הגיה הרבי את השיחות. שיחות אלו יצאו לאור בספרים תוך חודשים ספורים, והם החלקים ג' ו-ד' בסדרת ה'לקוטי-שיחות'.

בשנת תשכ"ה, לאחר הסתלקות אמו, הרבנית הצדקנית מרת חנה ע"ה, הקדיש הרבי חלק נכבד מההתוועדות לפשוטו של מקרא בפירוש רש"י. אחד מהחוזרים ערך את השיחות והכניסן להגהתו של הרבי, ולשמחת כולם הסכים הרבי להגיהן לזכרון ולעילוי נשמת אמו. השיחות נדפסו כקודמיהן תחת השם: "תוכן עניינים בדא"ח לחזור בהבתי כנסיות", ללא שער של הרבי וללא סמל של קה"ת.

שמחה זו לא ארכה זמן רב, כיוון שלאחר שבת פרשת וישלח באותה שנה פסק הרבי מלהגיה את השיחות. מעט השיחות שהוגהו, הודפסו אחר-כך כהוספה ללקוטי-שיחות חלק ה'.

ההוצאה לאור ע"י הועד להפצת שיחות

– היה זה בתחילת שנת תשכ"ז, החסיד הרב בן-ציון שמטוב ע"ה, מי שעסק בקאך בהפצת

תורת הרבי, במטרה להביא את תורתו של הרבי מלך המשיח לחוגים רחבים, קרא למספר בחורים וביקש מהם לקחת על עצמם את האחריות להפצת שיחותיו של הרבי.

כאשר ניגש ר' בן-ציון למזכירו הראשי של הרבי ומנהל המל"ח, הרב חיים מרדכי אייזיק חודוקוב ע"ה, קיבל האחרון את הרעיון בחיוב, אך הבהיר לו שהיות ומדובר במוסד עצמאי שאינו שייך להוצאת הספרים קה"ת, לכן פעילותו לא תתקצב על-ידי המרכז לענייני חינוך שאחראי גם על הוצאת קה"ת. גם זכות הדפסת ארבעת הכרכים הראשונים, שבעבר הודפסו על-ידי צא"ח – ניתנה אחר-כך לוועד שהוקם. כך גם רכישת השיחות היו במשרדי הוועד, ולא בחנות קה"ת.

בתחילה שכפלו את השיחות מתוך ארבעת הכרכים הראשונים של הלקוטי-שיחות, ועל החוברות כתבו שהן תדפיס מתוך הספר. בסמיכות לכ"ף מנחם אב תשכ"ז, הצליח ר' בן-ציון להשיג מספיק כסף כדי לרכוש מכונת דפוס – מצרך נדיר ויקר מאוד בימים ההם, ומאז היו החוברות מהודרות יותר.

כאשר הכניסו דוגמא לדף השער של החוברת לרבי, סימן הרבי להוסיף את סמל קה"ת על שער החוברת, ואף את השער המיוחד של הרבי. כלומר, למרות שהשיחות יצאו לאור על-ידי הוועד להפצת שיחות, שהוא מוסד עצמאי, כנ"ל – בכל זאת, הורה הרבי להשתמש בחותמת קה"ת [במשך השנים זכו לכך מוסדות נוספים כמו 'ועד שיחות באנגלית', 'היכל מנחם' ועוד].

חברי הוועד שהיו אז תלמידי ישיבה, היו ממונים על ההדפסה, אבל בכדי לסדר ולקפל את הדפים לחוברות – הם נעזרו בשאר תלמידי הישיבה, שבכל ליל שישי היו מתפורים בזאל הקטן והופכים את הדפים המודפסים לחוברות מוכנות למשלוח. העבודה הייתה בשיטת סרט-נע, כאשר בחור אחד מקפל את הדפים, השני מחבר את כל הדפים, השלישי מהדק והרביעי מכניס למעטפות.

שנה וחצי הודפסו השיחות כך, ללא שיחה חדשה מהרבי. בחורף תשכ"ט לאחר שהדפיסו מחזור וחצי מהשיחות שנדפסו בכרכים הראשונים, התברר כי לשבתות מקץ, שמות, ויקרא, אמור וואתחנן – אין שיחות להדפיס. היתה תקוה חזקה שסוף סוף יסכים הרבי להגיה שיחות חדשות.

חברי הוועד להפצת שיחות פנו לרב יואל כהן, וביקשו ממנו להכין עבורם את השיחות הללו. לאחר שהוא ערך ליקוט משיחות הרבי לפרשת מקץ, הם הכניסו את הליקוט לרבי, וכתבו שמכיוון שאין שיחה אחרת להדפיס – הננו מבקשים מהרבי שיואל להגיה את הליקוט. כעבור כמה ימים הוציא הרבי את השיחה כשהיא מוגהת. את השמחה שהייתה באותם ימים אי אפשר לתאר. עד אז, גם אם לעיתים נדירות הגיה הרבי שיחות, היה זה רק בקשר עם אירועים מיוחדים – כך שהגהת השיחה ללא קשר לתאריך מיוחד, הייתה פריצת דרך משמעותית.

התחלת הגהת הליקוטים בצורה סדירה והפסקתם

– שנת תשכ"ט הסתיימה, ועמה הסתיימו רוב השיחות המוגהות שהיו אז. חברי הוועד כתבו על כך לרבי, וצירפו ליקוט לפרשת בראשית תש"ל. זה היה לילל הושענה-רבה, ומיד למחרת בבוקר מסר הרבי למזכיר, הרב יהודה לייב שי' גרונר, את הגהותיו על השיחה.

במבט לאחור, אותו יום היה ציון הדרך החשוב ביותר בתולדות הליקוטי-שיחות – מאז, החל

הרבי להגיה את שיחותיו בכל שבוע. במשך שנתיים הכינו חברי הוועד ליקוטים משיחותיו של הרבי, וזכו לאין-ספור הדרכות והוראות בנוגע לעריכת הליקוטים.

וכעבור שנתיים זה הפסיק... בשיחת שמחת תורה תשל"ב, הודיע הרבי כי מעתה ואילך יפסיק להגיה את הליקוטי-שיחות – בעקבות 'בחינה רוחנית' שערך.

הרבי לא מפרט מהי אותה 'בחינה רוחנית', אך מה שקדם לכך הוא שבקיץ תשל"א נקראו חברי הוועד להפצת שיחות אל הרב חזקוני, שאמר להם בשם הרבי, כי במשך החדשים הקרובים עד שמחת תורה תהיה 'בחינה רוחנית', שתכריע אם הגהת הליקוטי-שיחות תימשך.

וכך אכן היה בפועל, הרבי הודיע בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים שמעתה ואילך הוא לא יגיה את הליקוטי-שיחות. בעקבות הודעתו של הרבי, שיגרו כמה מזקני החסידים איגרות לרבי, בהם תיארו את גודל ההשפעה של השיחות, ושאלו כיצד ייתכן להפסיק דבר כל-כך טוב?

בשיחה שנשא הרבי בהתוועדות שמחת תורה, התייחס הרבי לכותבי המכתבים, ואמר כי אין צורך להסביר לו עד כמה הליקוטי שיחות הן עניין טוב, שכן, כלשונו של הרבי "גם אני יודע כמה זה טוב, ואדברא, ביכולתי להוסיף 'נופך מדילי', בפרט ש'אדם חס על מעשה ידיו', שזה אפילו בעניינים גשמיים, כל-שכן בעניינים כאלה – אשר בנוגע לליקוטי שיחות, נוהג אני לקרוא וללמוד אותן מתחילה ועד סוף עם כל המראי-מקומות לאחר שהן מודפסות – נוסף על כל מה שהיה לפני ההדפסה... יכול אני להסביר זאת יותר מכל אחד אחר, שכן אני התייגעתי על זה עם המראי-מקומות, ולכן מובן ומוסכם שאצלי זהו דבר יקר".

"למרות שזהו עניין כל כך טוב", אמר הרבי, "מצד כמה סיבות התעוררו אצלי ספיקות – האם בכלל צריך את זה. ובדוגמת עניינים אחרים, שאצלי היה מונח ללא ספק שהם עניינים טובים, ובאמת מיד בהתחלה ראיתי בהם הצלחה רבה – אבל מכיוון שהנני נוגע בדבר, כיוון שאת הדבר הזה חידשתי אני, לכן העמדתי את העניין הזה בפני בחינה... הודעתי לפני כמה חודשים, שעד שבת בראשית צריך העניין להסתיים וזוהי בחינה על זה, שמוזה אראה הוראה, האם להמשיך [בהגהת הליקוטי-שיחות]. בדרך הטבע היו אמורים לציית להוראה לטוב, שהרי בדרך הטבע לא היה שום מקום שלא יוכלו לפעול את העניין".

הרבי הבהיר מיד שוודאי אין לומר שהאחרים על כך לא התייחסו ברצינות המתאימה לאזהרת הרבי, אלא ש"מלמעלה לא הניחו להם לסיים את המלאכה – כדי שאפיק מכך את ההוראה".

הרבי חזר שוב ושוב שאין צורך להסביר לו את מעלת הליקוטי שיחות, כי את זאת יודע הוא יותר טוב מכל אחד אחר, ובכל זאת החליט להפסיק את הגהת השיחות. "זהו עניין של 'רוב טובה' – אבל 'רוב טובה אינם יכולים לקבל'", אמר הרבי.

השיחה הייתה מלאה בביטויים מיוחדים בשבח ומעלת הליקוטי-שיחות, אולם יחד עם זאת דברי הרבי היו החלטיים במידה שלא הותירה מקום לתקווה קלושה. את כל הטענות שרק אפשר להעלות – הרבי עצמו העלה בהתוועדות, ואמר שלמרות הכל לא יצאו עוד שיחות מוגהות.

מעניין, שלמרות השיחה החריפה, הוציא הרבי באותו שבוע שיחה מוגהת לשבת פרשת

בראשית – אך הבהיר ששיחה זו יוצאת אך ורק לכבוד האורחים, ואינה מסמנת על שינוי מהדיבורים ההחלטיים שנאמרו בשמחת-תורה.

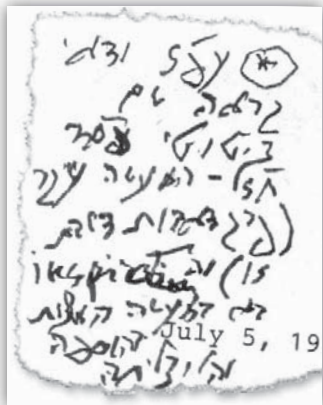
ממשיכים להפיץ את שיחותיו של הרבי

לחברי ועד להפצת שיחות לא היה ברור מה עליהם לעשות הלאה. בסופו של דבר פנו חברי הוועד לרב חדקוב ושאלו לעצתו. הוא הציע להכין רשימה של שיחות לכל השנה, ולהכניס לרבי, ואכן, כך עשו חברי הוועד. לאחר שהכניסו לרבי את רשימת השיחות שרוצים להכין לשנה הקרובה, וכן שיחה לפרשת נח שכבר הוגהה בשנת תשכ"ה, הרבי הוציא מענה שתוכנו היה: כמדובר בהתוועדות; ישאלו אצל הרבנים.

פנינו איפוא אל המרא-דאתרא של שכונת קראון-הייטס באותם שנים, הרה"ג זלמן שמעון דבורקין ע"ה, ושאלנו לדעתו. הוא פסק שעלינו להמשיך בתפקידנו בהפצת המעיינות, וכל עוד שהרבי לא מגיה שיחות חדשות – עלינו להדפיס שיחות שהודפסו בעבר, ולציין שזוהי הדפסה חוזרת.

במשך החודשים הבאים התחילו להדפיס קטעי שיחות של הרבי מתקופות שונות. חלק מהשיחות היו שיחות שהוגהו בשעתן עבור הביטאון האידישאי "די אידישע היים". לעיתים קרובות היה הרבי עובר על השיחות לאחר הדפסתן, ואת ההגהות היו מקבלים לאחר השבת; היו גם פעמים שחברי הוועד קיבלו את הגהות הרבי לפני ההדפסה, והספיקו להכניס את התיקונים לפני ההדפסה.

פעם הכניסו לרבי שיחה שרק חלק ממנה היה אמור להתפרסם, אולם כאשר קיבלו את הגהות הרבי – שמו לב שהרבי הגיה גם את החלק שלא תכננו להדפיס. כששאלנו את הרבי האם להדפיס את כל השיחה. הרבי השיב, שהוא לא התכוון שידפיסו את זה, אלא מכיוון שהשיחה הייתה תחת ידו וראה בה עניין הטעון תיקון – והרי נאמר "לא תשכן באהלך עולה" – לכן הגיה גם חלק זה.



מענה (משנת תשמ"ח) לאשה שכתבה שהרגישה התלהבות מהלימוד בלקוטי שיחות השבועי: עפ"י ודאי קראה שם ציטוטי פס"ד חז"ל – המעשה עיקר (פרק דאבות דשבת זו) והו' inspire (השראה) בא במעשה המצות בהוספה וה' יצליחה

לקראת י"א ניסן תשל"ב, בקשר עם דברי הרבי אודות הצורך בייסוד ע"א מוסדות, הציעו לייסד מוסד שתפקידו יהיה להעלות על הכתב מידי שבת תוכן קצר מההתוועדות, ולהפיץ את התוכן בקרב אנ"ש ברחבי העולם.

הרבי קיבל את ההצעה, ומאז שבת הגדול תשל"ב, התחיל לצאת לאור ע"י ועד להפצת שיחות תוכן קצר מההתוועדויות. התוכן היה מורכב מעמוד פותח בו הובא תיאור מהלך ההתוועדות, ומעמודים נוספים בהם נכתב תוכן משיחות הרבי בעת ההתוועדות. דפים אלו הודפסו על נייר המכתבים הרשמי של הוועד להפצת שיחות. שיחות אלו, כמו גם קטעי השיחות שיצאו לאור במהלך הקיץ, תוקתקו

במכונת תקתוק ולא במכונת דפוס כמו הליקוטים הרשמיים. גם תוכן-קצר זה עבר את הגהתו של הרבי. הדפסת החוברות במתכונת זו נמשכה עד חודש תשרי תשל"ג.

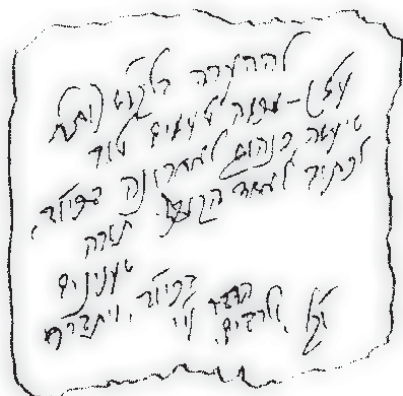
באותה שנה החלו אנ"ש והתמימים להעיר ולהאיר על המובא בליקוט השבועי. מגמה זו קיבלה תנופה ניכרת לאחר יו"ד שבט, בעקבות החלטת התמימים לקבוע סדר קבוע ללימוד הלקוטי-שיחות – לאחר סיום הסדרים מטעם הנהלת הישיבה. מאוחר יותר קובצו כל חוברות ההערות לספר אחד, שהוגש לרבי כמתנה בקשר ל"א ניסן. הרבי מאוד נהנה מהספר, ואף התבטא עליו שאפשר להחשיבו לחלק מע"א המוסדות שהחסידיים קיבלו על עצמם להקים לרגל שנת הע"א להולדת הרבי.

חידוש הדפסת הלקוטי שיחות

– השנה בה הרבי לא הגיה את השיחות הייתה שנה קשה ביותר. כל הזמן חשבו כיצד משיבים את המצב לקדמותו. באחת האסיפות שקיימו חברי הועד הם הגיעו למסקנה שאם יתערען צוות העורכים – יש סיכוי טוב שהרבי יסכים לחדש את הופעת הלקוטי-שיחות.

על הועד החדש נימנו הרב נחמן שפירא, הרב לייבל שפירא, ולהבחל"ח הרב לייבל קפלן. חברי הועד לא הסתפקו בכך, והחליטו לערוך כמה שיחות, על מנת להגיש לרבי כמה שיחות בבת-אחת ולהוכיח שאכן הם נכנסים לעבודה ברצינות. במשך כל חודש אלול תשל"ב ישב הצוות וערך 'ליקוטים' מפרשת בראשית עד וירא.

לפני ראש השנה תשל"ג הכניסו את הליקוטים לרבי, והודיעו לרבי על המינויים החדשים של חברי המערכת. לא הייתה תגובה מהרבי, לא לחיוב ולא לשלילה. אכן לא הייתה תשובה שלילית, סימן שנתן מקום לתקווה ולפני הושענא-רבה הכניסו שלוש שיחות נוספות להגהה.



קטע ממכתב בו מודה כ"ק אד"ש לנמטן על הערתו בלקו"ש ומציע לפרסמה באחד מקובצי התורה: להערה בלקו"ש (ות"ח ע"ז) – מכמה טעמים טוב שיעשה כנהוג לאחרונה בכיו"ב, לכתוב לאחד הקובצי תורה שענינים בכיו"ב, ויתברר הדבר ע"י ולרביים. וק"ל.

במוצאי שמחת תורה, בחלוקת כוס של ברכה, ניגשו כל חברי הועד יחד – כולל צוות העורכים החדש – לקבל כוס של ברכה. כאשר הם עברו ליד הרבי, הביט הרבי על כל אחד, וחייך חיוך רחב. אחר-כך נתן בקבוק משקה להרב שלום יעקבסון, ואמר "עבור הועד החדש".

יומיים אחרי שמחת-תורה זכו חברי הועד לקבל מהרבי את ההגהות לליקוט שהכינו לשבת בראשית. באותו לילה, לאחר שנודע שהרבי החל שוב להגיה את השיחות – יצאו אנ"ש והתמימים בריקודי שמחה סוחפים, לפחות כמו בשמחת-תורה. זה היה ממש "הקפות שניות"...

בסוף אותה שנה נסעו הרב לייבל קפלן

חביבות מיוחדת ל'פתח-דבר'

מאז מינה כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ נ"ע את כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א לאחראי על הוצאת הספרים קה"ת, ייחס הרבי חשיבות מיוחדת לכתיבת הפתח-דבר לספרי קה"ת.

בשנים הראשונות כתב הרבי את הפתח-דבר בעצמו, בגוף כתב-יד-קודש, וגם בשנים מאוחרות

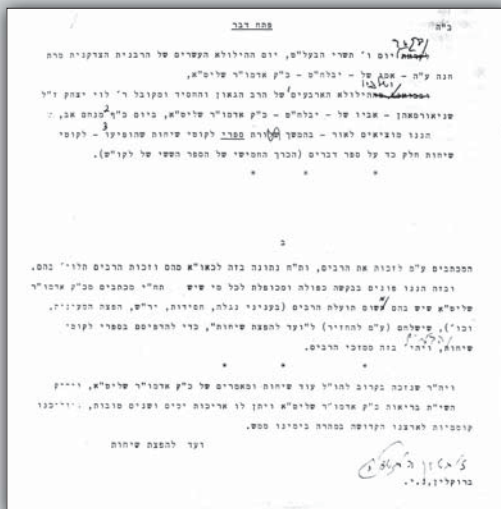
יותר, כאשר לא היה זמנו של הרבי פנוי כל כך, הקפיד הרבי להגיה את הפתח-דבר בכל ספר היוצא מטעם קה"ת. לאחר ההגהה, היה הרבי כותב את התאריך בסוף הפתח-דבר, ובכך היה מעניק את אישורו להדפסת הספר.

גם בספרי לקוטי-שיחות היוצאים לאור על ידי הוועד להפצת שיחות, שהוגהו מתחילתם ועד סופם על-ידי הרבי - הקפיד הרבי להגיה את הפתח-דבר, ולחתום את התאריך בשוליו.

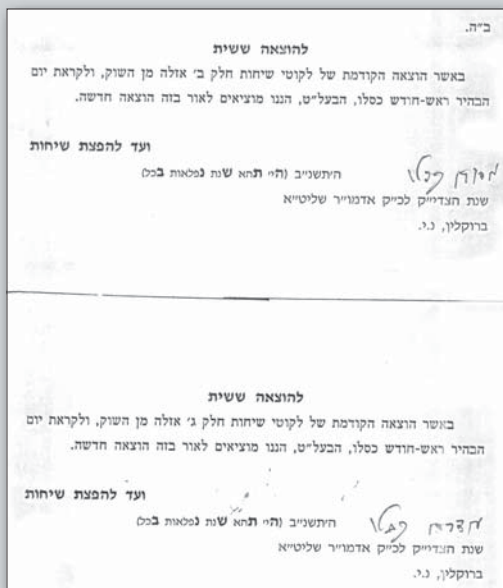
חביבות מיוחדת ניכרת הייתה בפתח-דבר של הלקוטי-שיחות, שגם כאשר היו יוצאים לאור במהדורה נוספת, ואפילו במהדורה שישית או שביעית - הקפיד הרבי לחתום את התאריך של הוצאה החדשה בשולי הפתח-דבר.

זאת הסיבה בשלה מקפידים חברי הוועד להדפיס בכל פעם את הפתח-דבר של כל ההוצאות הקודמות, למרות שאין בהם שום חידוש מיוחד - כיוון שזהו ה'נחתום בטבעת המלך'!

צילום מהגהות אד"ש על הפתח-דבר להוצאה השישית של חלק ב' וג' של לקוטי-שיחות. שני הצילומים הובאו לפני הרבי בדף אחד, ולמרות זאת טרח הרבי לרשום בכתב-ידו את התאריך על כל פתח-דבר



הגהות אד"ש על 'פתח-דבר' לחכ"ד בלקו"ש



ויבלחט"א הרב לייבל שפירא מניו-יורק, ואת מקומם מילא הרב יעקב לייב אלטיין. ראוי גם לציין כי הליקוטים שיצאו בשנים אלה נכתבו בלשון הקודש, מאחר וחשבו שכך תהיה תפוצה רחבה יותר לשיחות.

הפסקה שנייה בהדפסת הלקו"ש

בשנת תשל"ה הודיע הרבי שוב על הפסקת ההגהות. אלא שהפעם, בשונה מהפעם הקודמת, הרבי לא הסביר זאת בהתוועדות. מכיוון שהרבי לא מצא לנכון להבהיר את העניין ברבים – קשה להסביר את הסיבות לכך, אפשר רק לציין, שבזמנו אמרו שהרבי אינו מעוניין שתהיה 'חזקה' של שלוש שנים בהן הרבי מגיה שיחות.

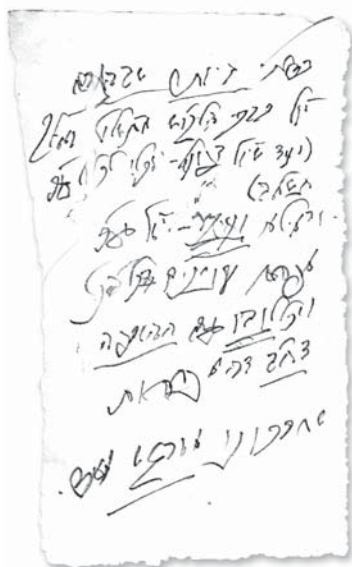
בכל אופן, לאחר שהרבי הודיע באופן הכי ברור שלא תהיינה הגהות על השיחות – התקבלה רשות מהרבי להוציא ליקוטים ללא הגהותיו. ליקוטים אלה הופיעו בחוברות מודפסות באופן רשמי לחלוטין, עם שער של הרבי וחותרת של קה"ת – אולם היה מצויין עליהן כי השיחות אינן מוגהות.

כמו בשנת תשל"ב, גם בתשל"ה התקבלו הגהות רבות מהרבי לאחר שהשיחה הודפסה והופצה. אולם גם במקרים כאלה הרבי לא החשיב את הליקוט כשיחה מוגהת, ועל שער החוברת הושאר הכיתוב "הנחה בלתי מוגה".

הדפסת הלקו"ש ברציפות

שנה בדיוק נמשכה תקופה זו. בראשית שנת תשל"ו, פנו חברי הוועד לרבי, וביקשו שהרבי ישוב להגיה את השיחות, תוך שהם מציינים כי כוונתם לחזור לעיבוד הליקוטים בשפה האידיש, בשל הקושי להעביר את לשונו הבהירה של הרבי בשפה העברית. הרבי הביע את הסכמתו, ושב להגיה את הליקוט השבועי.

למען האמת, היה תמיד חשש כבד ששוב הרבי יפסיק להגיה את הליקוט, כדי שלא תהיה 'חזקה'. חשש זה התגבר לאחר האירוע הבריאותי בשמיני עצרת, כשהספק הלך והתעבה. לפועל, כמה ימים אחרי שמחת תורה, אמר הרבי למזכיר, הרב לייבל גרונו, "מדארף נאך מאכן דעם ליקוט" [=צריך עדיין לעשות את הליקוט]. הריל"ג מסר את דברי הרבי לחברי הוועד, חברי הוועד אכן אמרו לו, שהיו דברים מעולם שהליקוט הודפס לאחר השבת, ולכן אפשר



פיענוח הכתי"ק משמאל למעלה:

כדאי ביותר שבהקדם

יו"ל כרכי הלקו"ש מתשל"ט ואילך

(ועד שיו"ל בפועל – יוכלו לכלול ג"כ

תשמ"ב)

ובמילא ועיקר – יו"ל ג"כ

מפתח ענינים דכל הנ"ל

ויוכללו בו גם ההוספה

דח"ב דהמפתחות

שחברונו מורגש מאוד.

להכניס לרבי את הליקוט גם אחרי שבת. ואכן, אותו ליקוט של שבת בראשית תשל"ח, הודפס באמצע השבוע.

את התקופה שחלפה מאז שנת תשל"ח, ועד הליקוט האחרון שיצא לאור לקראת שבת פרשת ויקהל תשנ"ב – אפשר להגדיר כתקופה אחת ארוכה, בה הגיה הרבי את הליקוטים תמידין כסדרן, כמעט ללא שינויים מיוחדים.

שינוי מיוחד היה בשנת תשמ"ז, כאשר התחילו לערוך את השיחות בלשון הקודש. הסיבה לכך הייתה כי הגיעו למסקנה שכך יהיה ליותר אנשים אפשרות ללמוד את שיחותיו של הרבי – כי בעוד שבין אנשי והתמימים יש רבים שאינם מבינים אידיש – הרי לשון הקודש כולם מבינים.

כמה כוונות בזה...

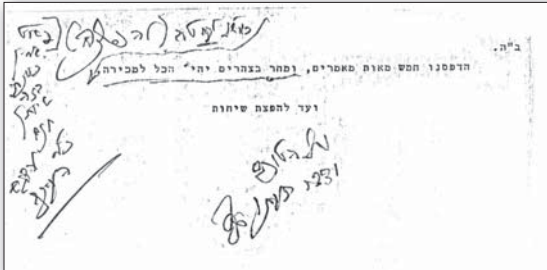
השיחות כפי שהן כיום, הן ממש כמו התורה שבכתב – כל יהודי יכול ללמוד את התורה, ולהבין את משמעות הדברים, ויחד עם זאת, אפשר להעמיק בה עוד ועוד. גם שיחותיו של הרבי מובנות לכל מי שלומד אותן, גם אם רמתו התורנית אינה גבוהה במיוחד. לצד היהודי הפשוט, הרי התלמיד חכם ימצא בשיחה עומקים חדשים, ויגלה דיוקים נפלאים בכל מילה ובכל אות.

– פעם, כאשר ערכו ליקוט בנושא עמוק ביותר שהצריך ידיעה נרחבת בתורת החסידות – הרבי העיר על כך והתבטא שהלקוטי-שיחות מיועדים גם עבור יהודי שלא למד בתומכי-תמימים ואין לו הבנה עמוקה בתורת החסידות.

עומק נפלא ביותר נמצא דווקא באותן מראי-מקומות שבשולי השיחה. רבים מגאוני הדור שלמדו את השיחות הביעו



מענה על דו"ח: "כהנ"ל נת' ות"ח ת"ח. ויה"ר שיגדילו תורה ויאדירו ובכל הפי' אזכיר עה"צ"



במענה על דו"ח ה'ועד' כי הדפיסו 500 מאמרים, מחת קו תחת המילים: ומחר בצהררים יהי' הכל למכירה, וכתב: "כמש"נ לקח טוב (להפצה) פשוט שאין כוונתי בזה שיתון חנם כ"א להדגיש העיקר נת' הטופס ודבר בעתו גו"



מענה על הו"ל חכ"ב בלקו"ש: "נת' ות"ח ת"ח אזכיר עה"צ" והוסיף בתאריך: "פי' חזון ותחינה כו"

התפעלות מיוחדת דווקא מהמראי-מקומות. הרבי עצמו ביאר כמה פעמים את העומק הנפלא שבהערותיו. היו גם פעמים שלומדי השיחות היו שואלים את הרבי לפשרה של הערה זו או אחרת, והרבי היה משיב להם במכתבים מבוארים היטב.

פעם הרבי כתב הערה לשיחה וחברי הוועד לא היו בטוחים שאכן הצליחו לרדת לסוף כוונתו של הרבי. מכיוון שכן, הם העלו על הכתב את מה שהבינו, וכתבו שלכאורה הכוונה כך. הרבי השיב בזה הלשון: "כמה כוונות בזה..."

מהסקירה על מהלך ההדפסת הלקוטי שיחות נעבור לסקירת רבות העריכה, אשר היו מלווים במאות רבות של מענות מהרבי על הדפסתם. קשה, עד בלתי אפשרי, לסקור אפילו חלק קטן ממאות ההוראות שנתקבלו מהרבי במהלך השנים, כיון שכדברי חברי הוועד: "כל שבוע הוא סיפור בפני עצמו"...

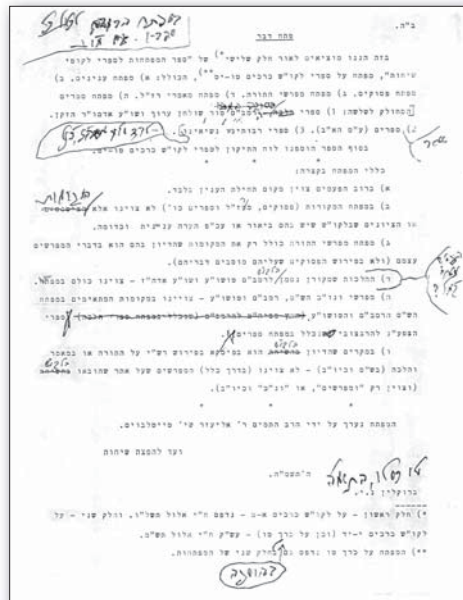
נתמקד, איפוא, בסיפור אחד, ארוך ומרתק במיוחד - סיפור ההדפסה של כך 'כ' בלקוטי-שיחות. מדובר בסדרת הוראות הכוללות התבטאויות מופלאות של הרבי, שהשתלבו באירועים שמימיים ממש.

הכל החל ביום שישי חורפי של תחילת כסלו, ערב שבת קודש פרשת תולדות. באותו יום הגיעו הכרכים הראשונים של כך "ט בסדרת לקוטי-שיחות, בו נדפסו שיחותיו של הרבי על ספר דברים. חברי הוועד מיהרו להכניס לרבי את העותק הראשון, ותוך שעות ספורות הוציא המזכיר את תשובת הרבי על הספר החדש:

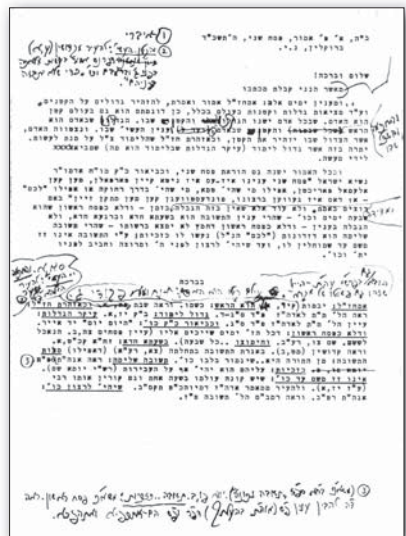
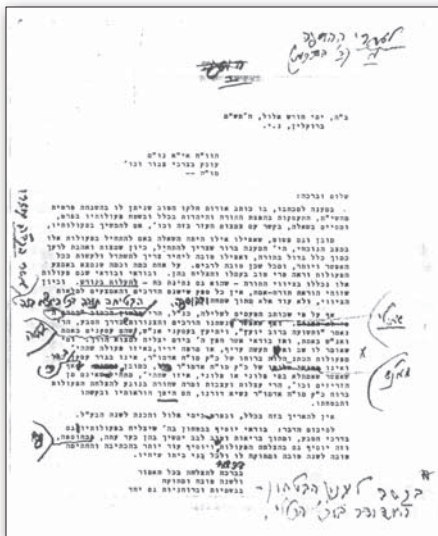
על השוליים העליונים של המכתב שהוכנס יחד עם הספר, כתב הרבי: נת' ות"ח ת"ח וכו'. ההפתעה ציפתה בשוליים התחתונים של המכתב; הרבי רשם שם את השורות הבאות (ראה צילום): "מוכרת



הגהות אד"ש על לפתח-דבר של ספר המאמרים מלוקט' חלק א', בו קבע את שמו ל'ספר המאמרים מלוקט', ומחק את האפשרות: 'לקוטי מאמרים'



הגהות אד"ש על 'פתח-דבר' לספר המפתחות ח"ג



הגהות אד"ש על מכתבים שהוכנסו בהוספות ללקוח"ש, ח"ז (מימיו) וח"ט (משמאל)

שהחלק דבראשית שלאח"ז יו"ל בפועל בשבועות שלו תשמ"ג. וההקדס בזה גופא ישובת. ובטח יבש"ט [יבשרו טוב].

חברי הוועד
הוכו בתדהמה. הם
קראו טוב ושוב
את תשובת הרבי,
והתקשו להבין כיצד
הם אמורים לבצע
את ההוראה. עד
סיום ספר בראשית
נותרו עוד ששה
שבועות, ומנסיון



העבר הם ידעו שבדרך הטבע אין אפשרות להכין ספר לדפוס בזמן כל כך קצר. גם היום, בעידן המחשב, קשה מאוד להוציא ספר בן מאות עמודים בזמן כל כך קצר. באותם ימים זה היה בלתי אפשרי. ורק לחשוב שאותו צוות אמור להוציא בכל שבוע גם ליקוט שבועי שעריכתו דורשת עשרות שעות עבודה...

מעבר לבעיות הטכניות של ההדפסה, עמדה לפניה בעייה נוספת: על פי הוראה שקיבלו מהרבי, להשתדל לרכו בכל ספר כמה שיותר שיחות - נדפסו בכרכים האחרונים חמש שיחות על כל פרשה, מתוך הליקוטים השבועיים שיצאו לאור במהלך השנים תשל"ו-תשמ"ג. אם ידפיסו את הכרך הבא על ספר בראשית לפני שייסימו את מחזור הליקוטים השבועיים לפרשת בראשית - יהיו

בכרך זה רק שתי שיחות על כל פרשה.

לאחר דיון מהיה, החליטו חברי הוועד להעלות את הדברים על הכתב ולשאל את הרבי. במכתב שהוכנס באותו יום לרבי נכתב, שבהתאם להוראת הרבי לרכז כמות גדולה של שיחות בכל כרך, הם שואלים אם כדאי לדחות את הדפסת הספר עד לאחר שהרבי יגיה את הליקוט לפרשת 'ויחי', כדי שלכל הפחות יהיו בספר זה שלוש שיחות על כל פרשה. הם גם ציינו שבאם יוחלט להדפיס את הספר עם שתי שיחות בלבד לכל פרשה - הרי מספר הדפים שבספר יהי' כחצי מהספרים הקודמים, שכל אחד מהם הכיל קרוב לשש מאות עמודים.

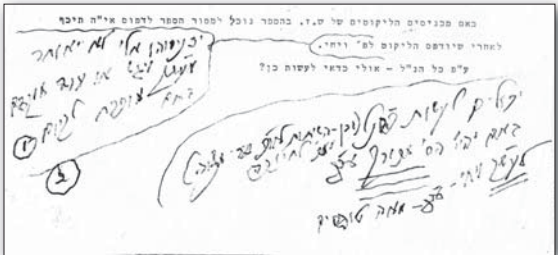
בהמשך המכתב ניתנה סקירה קצרה על מצבו של הספר - אלו שיחות כבר מוכנות, מה תוקתק כבר וזקוק רק להגהה, ומה לא תוקתק כלל. כמו-כן ציינו באלו נושאים יעסקו ההוספות.



פתח-דבר לחלק טו בלקו"ש עם הגהות כ"ק אד"ש

קודש לפרסום - "ות"ח נתונה בזה לכאו"א מהם וזכות הרבים תלוי' בהם". ועל פניית הועד בבקשה מכל מי שתחת ידו מכתבים, מוסיף הרבי וכותב שהבקשה היא "כפולה ומכופלת" (ראה צילום).

בתוך זמן קצר ביותר נתקבלה תשובת הרבי, שנרשמה על גליון מכתבם: על מה שהציעו לדחות את ההדפסה עד לאחר שיודפס הליקוט של פרשת 'ויחי', כדי שיוכלו להכניסו בספר, כתב הרבי: "יכניסוהו אלי לא יאחר מעש"ק ויגש או עוד מוקדם באם מוכרח לקיום" [=הלקוטי שיחות]. בקשר



באם יהי' הס' [פר] מכורך עכ"פ לעש"ק ויחי, עכ"פ - מאה טופסים."

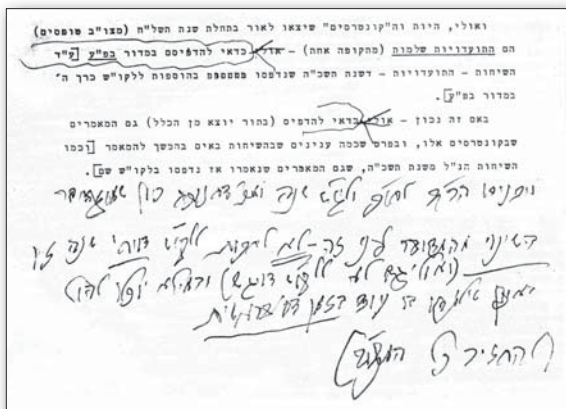
בכרך זה של לקוטי שיחות, היו אמורות ההוספות לתפוס מקום מכובד מאוד. ככלל הכרכים, גם בכרך זה באו אגרות-קודש של הרבי בנושאים הקשורים לשיחות שבפנים הספר - זאת, בהתאם לרצונו של הרבי, שבא לידי ביטוי גם בהגהת הרבי על הפתח-דבר של חלק ט"ו, שם כתב הרבי בכתי"ק על מי שהועיל למסור מארכיונו אגרות

קודש לפרסום - "ות"ח נתונה בזה לכאו"א מהם וזכות הרבים תלוי' בהם". ועל פניית הועד בבקשה מכל מי שתחת ידו מכתבים, מוסיף הרבי וכותב שהבקשה היא "כפולה ומכופלת" (ראה צילום). בתוך זמן קצר ביותר נתקבלה תשובת הרבי, שנרשמה על גליון מכתבם: על מה שהציעו לדחות את ההדפסה עד לאחר שיודפס הליקוט של פרשת 'ויחי', כדי שיוכלו להכניסו בספר, כתב הרבי: "יכניסוהו אלי לא יאחר מעש"ק ויגש או עוד מוקדם באם מוכרח לקיום" [=הלקוטי שיחות]. בקשר למה שכתבו על הנושאים בהם יעסקו ההוספות של הספר, כתב הרבי: "יכולים לעשות כהנ"ל (וכן השיחות לחו"כ [=חתן וכלה] וברי מצוה [שאמר הרבי בעת היחידות הכללית לאחר י"ט כסלו, והואיל להגיהם] ומכ' לחנוכה)

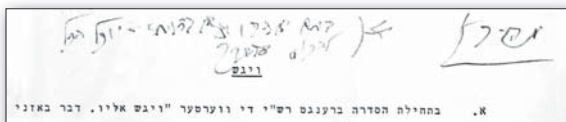
חברי הוועד נכנסו לקצב עבודה מטורף. הם עבדו יום ולילה בכדי למלאות את רצונו של הרבי, ולהדפיס את הספר עוד לפני סיום ספר בראשית. באותם שבועות כמעט ולא ראו את בני משפחתם. ממוצאי שבת ועד לכניסת השבת הבאה שהו במשרדי הוועד, ויצאו משם רק למקוה ולתפילות, או לתפוס שעה-שעתיים של שינה חטופה. מעט האוכל שאכלו באותם ימים טרופים, הובא להם על-ידי ה'נשים צדקניות' למשרדי הוועד...

אך למרות הכל, גם הם בני אדם מוגבלים, ובשלב מסוים הי' נראה כי אפסו הסיכויים להספיק להדפיס את הספר בטרם יסיימו לקרוא בציבור את ספר בראשית. על אחד המכתבים שהכניסו

לרבי באותם ימים, כתב הרבי בזה הלשון (ראה צילום):
 "ויכניסו הר"ד לחו"כ [לחתן וכלה] וליג"ש [ולי"ג שנה (ברי מצוה)] ומכ' דחנוכה כיון שמוגהים - בשינוי מהמדובר לפני זה - לא לחכות ללקו"ש דוחי שנה זו (ואולי גם לא ללקו"ש דויגש) ובמילא יוכלו להו"ל באופן שילמדו בו עוד בזמן דס' בראשית. (להחזיר כל המצו"ב)".



[אגב, באותו מכתב אישר הרבי לחברי הוועד להדפיס ב'הוספות' לספר, במדור בפני עצמו, את השיחות והמאמרים שנאמרו בחדרו הק' של הרבי בשנת תשל"ח. כידוע, במשך כמה חודשים לאחר האירוע הבריאותי בשמחת-תורה תשל"ח, הי' הרבי אומר שיחות ומאמרים בכל מוצאי שבת מחדרו הק', כאשר כל הקהל יושב בבית המדרש למטה, ומאזין לדברים באמצעות מערכת ההגברה של מרכז שידורי חב"ד. השיחות והמאמרים שנאמרו כך מחדרו של הרבי, הוגהו אחר-כך על-ידי הרבי, ובשעתו ביקשו חברי הוועד להוציאם בספר נפרד. כאשר שאלו על כך את הרבי, שלל זאת לחלוטין והתכנית נגנזה. כעת, עם הכנת הכרך החדש לדפוס, ביקשו חברי הוועד להדפיס שיחות אלו כהוספה לספר, וכאמור הרבי הסכים, כולל המאמרים. חברי הוועד למדו מכך, שהרבי רואה בשיחות אלו שנאמרו בחדרו הקדוש, חלק בלתי נפרד מהשיחות שנאמרו בהתוועדויות שלפני האירוע הבריאותי וגם אחריו, שנאמרו בבית המדרש הגדול].



לפועל, בדרך ניסית לחלוטין, החלו העניינים להתקדם בקצב מהיר, וכאשר הגישו להגהה את הליקוט של פרשת ויגש, כתב הרבי (ראה צילום): "מהיר. באם ימהרו וגם בדוחי - יוכל הכל להיכנס בהכרך".

חברי הוועד הגבירו את קצב העבודה, מעבר לקצה היכולת של בני אנוש, ובתוך זמן קצר

הצליחו לערוך ליקוט לפרשת ויחי ולהכניסו להגהת הרבי. כעבור שעות ספורות יצא הליקוט מוגה מהרבי, ועלי ההגה נשלחו מיד לבית הדפוס, שם כבר הורצו הגליונות הראשונים של הספר על מכבשי הדפוס.

בית הדפוס הי' על גלגלים. חברי הוועד הודיעו למנהל הדפוס שעליו לעצור את כל העבודות האחרות שממתינות לו, ולהפעיל את כל העובדים וכל המכונות - רק על ספרי הליקוטי שיחות. הם אמרו לו שמכיון שהרבי ביקש שיוכלו ללמוד בכרכים עוד בזמן שקוראים את ספר בראשית - הוא חייב להכין לפחות מאה כרכים עד ליום שישי, ערש"ק פר' ויגש.

הלה ראה זכות מיוחדת בהדפסת ספריו של הרבי, ונשאר בבית הדפוס כל הלילה, כדי לפקח על משמרות הלילה שיעשו את עבודתם כראוי, ויוציאו ספרים מהודרים, למרות הלחץ האיום בו מודפסים הספרים.

מהלילה האחרון של ההדפסה זכורה לחברי הוועד אפיזודה מרגשת: באמצע הלילה, הגיעה רעייתו של מנהל הדפוס, והביאה לו כרכים שהכינה בבית. הוא סירב לאכול את הכריכים, ואמר לה שמכיון שהלילה הוא עוסק בהדפסת ספריו של הרבי - הוא לא יכול לאכול מאכלים שאינם כשרים למהדרין. בלית ברירה נסעה רעייתו למנהטן, שם מצאה מסעדה כשרה למהדרין, והביאה לו משם ארוחת ערב. רק לאחר שראה את חותם ה"גלאט כשר" על האריזה, הסכים להפסיק לרגע את עבודתו ולהתפנות לארוחת הערב...

בסופו של אותו לילה הוכתר המבצע הגדול בהצלחה: הלא יאומן קרה, והספר העשירים בסדרת הליקוטי שיחות הי' מוכן בערש"ק פר' ויגש!

קהל לומדי התורה עמד נדהם מול קצב הוצאת ספרי הרבי. הספר הודפס גם על דפים משובחים כך שמראהו של הספר הי' מרשים ביותר. ובנוסף לכל אלו - בספר נכלל גם הליקוט לפר' ויחי, והיתה זו הפעם הראשונה בה נדפס הליקוט השבועי בספר עוד בטרם הודפס בתור 'ליקוט שבועי'...

בכל אותם שבועות, בהם עבדו חברי הוועד בקצב מסחרר, ניקרה בראשם השאלה: מדוע הרבי כל כך מעוניין לסיים את הדפסת הספר לפני פרשת שמות?

בעבר קרה שהרבי המריץ לסיים ספרים שונים עד לתאריך מסויים ובהתראה קצרה, אולם תמיד היו אלו ספרים של נשיאי חב"ד הקודמים, ובדרך-כלל הרבי רצה להדפיס את ספריהם עד ליום ההילולא שלהם או תאריך אחר הקשור אליהם.

הוראת הרבי להדפיס את הליקוטי-שיחות בזמן קצר כל-כך הייתה יוצאת דופן משתי סיבות: ראשית, מדובר בתקדים - שהרבי יבקש למהר בהוצאת ספריו שלו. שנית, תאריך הסיום לא הי' ביום מסוגל ומיוחד. לעיני בשר - סתם יום של חול. העיקר - שיוכלו ללמוד בזה עוד בשנה זו, בזמן שקוראים בספר בראשית...

חברי הוועד שיערו שמהו רוחני מתרחש לנגד עיניהם, ומדובר במערכה שמיימית שלמעלה מהשגתם. אולם מעבר להשערה בעלמא - לא היה להם שום מושג מה קורה באמת.

אור ליום חמישי פרשת שמות פרצה שריפה מסתורית בבית הדפוס של הוועד, הממוקם בקומות



אומדים את נזקי השריפה בבית הדפוס



מראה בנין המשרדים שמעל 770 למחזרת השריפה הגדולה



המכונה של הדפסת השיחות



הזאל הגדול בעת הכיבוי, כשמים זרמו מהקומות העליונות

העליונות של בנין המשרדים 788, שמעל בית הכנסת ובית המדרש הגדול של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א.

לאחר חצות הלילה הבחינו עוברי אורח בלהבות אש היוצאות מתוך בית הדפוס של הוועד. עשרות ניידות כיבוי שעטו בכל הדרכים המובילות אל זירת האירוע והזרימו כמויות עצומות של מים לתוך הבנין, בנסיון להתגבר על האש, אולם עד שהצליחו להשתלט על הלהבות האש הענקיות, כילתה האש את כל מכונות הדפוס וכל מה שהי' שם הפך לאפר.

חברי הוועד מיהרו להיכנס לבית הדפוס עוד בטרם התפזר העשן הסמיך מהמקום, כדי לראות מה ניתן להציל. הם נשמו לרווחה כאשר התברר כי האש נעצרה בדיוק ליד משרדי הוועד, בהם היו מונחים מאות כרכי הלקוטי-שיחות החדשים, ובעיקר - חומר ארכיוני רב-חשיבות.

ההפתעה הגדולה היתה במרכז בית הדפוס. על מכונת ההדפסה, שהייתה למאכולת אש עד שחלקי המתכת שלה ניתכו והפכו לגוש אחד - היו מונחים אלפי העתקים מהליקוט השבועי, שבדרך נס לא שלטה בהם האש... הלהבות הגדולות, שהצליחו להמיס חתיכות מתכת, לא יכלו לשיחותיו של



הרבי, ובקושי ליחכו את שולי הדפים...

למחרת בבוקר, הזדרו חברי הוועד, הרבנים: שלום יעקבסאן, שניאור זלמן חאנין, נחמן שפירא ולייבל אלטיין, והודיעו לרבי על כל מה שהתרחש, וביקשו ברכה להצלחה בעבודת הקודש למרות הנזקים החמורים שגרמה השריפה.

על כך השיב להם הרבי (ראה צילום): "ויהי"ר שיקויים בהם מאמר קדו"ע [=קדושי עליון - שאחרי שריפה מתעשרים] המפורסם וכו' ובש"ט בטוב הנר[א]ה והנג[ל]ה] ובפרט מהצלח[ת]ם רבה בהפצת המעיינות חוצה וכו'. קבלה. אזכיר עה"צ. להחייב".



ימים ספורים לפני השריפה הגדולה, פרצה שריפה קטנה מתחת לבימת התוועדות, בדיוק במקום מושבו של הרבי. האש לא היתה גדולה ובחורי הישיבה ששהו באותו זמן ב-770 הצליחו לכבות את הלהבות ולמנוע מהן להתפשט הלאה ח"ו. אף אחד לא הבין כיצד פרצה האש מתחת לבימה. לא הייתה לכך שום סיבה הגיונית. ויהי לפלא.

האש שהמיסה את המתכות, לא יכלה לשיחותיו של הרבי

בשבת פר' שמות, בעת התוועדות גילה הרבי מה עומד מאחורי ההתרחשויות האחרונות... בשנת תש"מ החליטו עסקני שכונת קראון-הייטס לבנות מקוה חדש למען נשות השכונה. בצעד פזיז מיהר אחד העסקנים להרוס את המבנה שסביב המקווה הישן, עוד בטרם בנו את המקווה החדש. ואכן, אשר יגורו בא: אותו עסקן פזיז התרשל במלאכתו ובניית המקווה החדש התעכבה למעלה משנתיים. לנשות השכונה לא הייתה ברירה אלא ללכת למקווה הנתון בעיצומם של הליכי בנייה.

מצב זה הי' בעוכריהם של כמה מנשות השכונה שניזוקו קשות מפגיזומים שהיו במקום.

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

בשלהי שנת תשנ"ג יצא לאור הספר "בשורת הגאולה", ובו חידוש עצום: תוארו של הרבי כפי שהופיע בפתח-דבר היה: כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א. מאותו יום ואילך, נרשם כך תוארו של הרבי מלך המשיח בכל ספרי קה"ת – הן בפתח-דבר, והן באיזכורים שונים במקומות אחרים בספר, כמו במפתח ספרים וההקדשות.

כל מי שהתעסק בהוצאה לאור של שיחות ומאמרי הרבי, יודע איזו חשיבות מייחס הרבי לנוסח המדוייק של ה'פתח-דבר'. פעמים רבות תיקן הרבי דיוקי לשון בפתח-דבר, ואת התאריך שבסיום הפתח-דבר היה הרבי רושם בעצמו. לכן, יש חשיבות רבה לעובדה שבפתח-דבר הוזכר הרבי בתוארו המלא – כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א.

על סמך מה שינו חברי הוועד מהמקובל, וכיצד התקבל השינוי בכל הספרים היוצאים לאור על-ידי קה"ת, הן בארה"ב והן בארץ הקודש?

– על כך מספרים חברי הוועד:

היה זה בשנת תשנ"ג. ביוזמת אחד האברכים בקראון-הייטס, ערכנו ספר המקבץ למקום אחד את כל חלקי השיחות מהשנים תנש"א ותשנ"ב בהן דיבר הרבי מפורשות בענייני משיח וגאולה. מכיוון שבאותה שנה עודד הרבי את שירת "יחי אדוננו" מתשרי והלאה, כמעט בכל יום, ופעילים מכל רחבי העולם קיבלו מהרבי אישור לפרסם שהוא המלך המשיח – חשבנו שמכיוון שהגיע השלב שהרבי מסכים שיפרסמו שהוא המלך המשיח – הרי גם בפירסומים הרשמיים של חב"ד צריך לכתוב את תוארו המלא של הרבי מלך המשיח.

שאלנו על כך את הרבי באמצעות אחד המזכירים, ולאחר צאתו מחדרו של הרבי, ישבנו איתו במשרדו ושמענו ממנו על מהלך הדברים: המזכיר הודיע לרבי על הספר החדש, וקרא לפניו את השורות הראשונות של הפתח-דבר, בהם מוזכר הרבי בתואר "מלך המשיח", ושאל את הרבי: "כתוב כאן על הרבי מלך המשיח – לא אכפת לרבי?". הרבי הניד בראשו הק' לשלילה. המזכיר שאל שוב, ואמר שזוהי הפעם הראשונה שמדפיסים על כ"ק אד"ש תואר כזה (מלך המשיח) בספר רשמי של קה"ת – האם הרבי שליט"א אינו מתנגד לזה? ושוב הניד הרבי בראשו הק' לשלילה. המזכיר שאל לסיכום: "אז אפשר להמשיך ולכתוב כך?", והרבי הניד בראשו הק' לחיוב.

– את כל זה שמענו כולנו, מפי המזכיר, ובעקבות הסכמת הרבי המשכנו לכתוב כך בכל הפתח-דבר של כל ספרי קה"ת.

באור ליום ועש"ק י"ב מור-חשון תשמ"ג, הוציא מענה הרבי מענה חריף ביותר לעסקני השכונה בקשר לזה:

..המאורע המבהיל, ומבהיל עוד יותר – שאין אף אחד שם לב לזה כלל!!! סתרו (בממון ציבור ובזריזות) מקוה היחידה לנשים שהייתה בכל השכונה דליבאוויטש ושמבקרית בה כמה נשי חב"ד מכמה מדינות – לפני כשנתיים?? וכיוון שכנראה לא "נודע" להם על-דבר-זה – הריני להודיע: (1) אין מקווה במקומה עד עתה, כאן, (2) על-פי שולחן-ערוך בנוגע לבית הכנסת אפילו, ואפילו כשיש עוד בית-הכנסת – צריך עיון גדול איך סתרו מלכתחילה (3) במצב שמותר לסתור (שלא היה כלל

בנידון זה) - צריך להיות "לבנות במהרה ביום ובלילה" (ל' השו"ע). ובעיני ראיתי שמלבד ימים ספורים אין בונים כלל לא בלילה ולא ביום. וה' ירחם על כולנו בתוך כלל ישראל. ומסיימים בטוב".

בהמשך לזה, בערב שבת קודש פ' ויחי, הוסיף וכתב הרבי בחריפות רבה עוד יותר: "ידוע הפסק-דין שמותר וכדאי למכור בית הכנסת לצורך מקוה. והבטיחוני שתהיה המקוה גמורה באמצע הקיץ, ואחר-כך - לפני ראש-השנה ואחר-כך - לחג הסוכות, ואחר-כך במשך ב' או ג' שבועות. י"ד טבת הייתי בבנין המקוה ובעוד ג' שבועות גם-כן לא יהיה גמור. ובאם באמת מעוניינים בטובת בית-המדרש - טובתו שימכרוהו וימסרו הכסף לאיש שאינו מליובאוויטש ויתנו לו עשרת אלפים שכר טרחתו, ובלבד שיגמור המקוה במשך ג' שבועות ואיש מליובאוויטש לא יתן לו עצות כלל".

בשבת פרשת שמות, בעיצומה של ההתוועדות, החל הרבי לדבר על המקוה הלא-בנוייה: "ישנו ענין", אמר הרבי, "עליו אני זועק כבר יותר ממאה פעמים ואחת. כבר שלוש שנים שאני מדבר בקשר לבניית המקוה, ולפועל, עושים אסיפות וטוחנים את העניין שוב ושוב, אבל לסיים בפועל את בניית המקוה - לא סיימנו."

"מכל הפעמים שהייתי במקוה - אפילו פעם אחת ויחידה לא מצאתי את אחד האחראים נוכח במקום! הייתי שם בכמה וכמה ימים, ובזמנים שונים ביום, מוקדם, מאוחר, ובהתחלת היום - על-כל-פנים תחילת היום שלי, וזהו גם לפני חצות - ורק פעם אחת ויחידה פגשתי שם את אחד האחראים! וגם זה (שמצאתי את ההוא) היה בשבועיים האחרונים, כך שמסתמא אותו אחד הראה את עצמו כיון שרצה להבטיח שלא אדבר על כך בעת ההתוועדות."

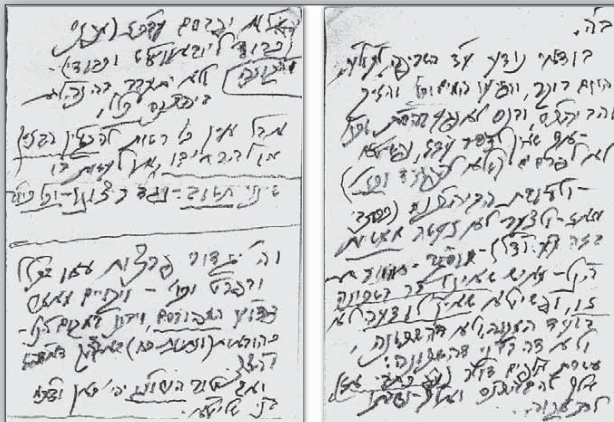
"אמנם דברתי על כך בהתוועדות שוב ושוב, ועורכים רשימה ממה שדובר בהתוועדות, ושומעים מה שצריכים לעשות בפועל - אבל כל אחד חושב שזה לא מדבר עליו, אלא על השני... "לאחר שכל זה לא עזר - אירע מקרה לא טוב עם אחת הנשים, ואף על פי כן - לא נגע ולא פגע! "אחר-כך אירע מקרה דומה עם אשה שנייה, ולא נגע ולא פגע! גם כאשר אירע מקרה כזה עם אשה שלישית - לא נגע ולא פגע! "אחר כך פרצה שריפה קטנה, אשר שריפה זו פרצה באופן פתאומי - אף אחד לא יודע איך זה התחיל, ואין על זה טעם והסברה על פי טבע - אף על פי כן, לא נגע ולא פגע!"

"אחר כך פרצה שריפה גדולה ר"ל, שכל העם יודעים ומדברים על כך, שגם השריפה הזאת הייתה באופן ניסי - אין שום טעם וסברה כיצד זה החל - אף על פי כן... לא נגע ולא פגע! "ראיתי שאין לי ברירה אחרת, חייבים להציל את הבנין - ומכרתי אותו..."

והרבי המשיך: "עושים לי טובה ומעלים על הכתב את דבריי, ואומרים שזה 'כפתור ופרח' - אבל בנוגע למעשה בפועל, לא נגע ולא פגע. מהי התועלת מהדברים הללו, אם הם אינם פועלים על עיקר הענין - מעשה בפועל! מדברים, ושואלים על זה שאלות, מפלפלים בזה ואומרים ביאורים וכו' - אבל הדברים לא יורדים למטה למעשה בפועל..."

התדהמה והזעזוע שאחזו בקהל למשמע הדברים לא ניתנים לתיאור עלי כתב.

באותו יום שישי התבצעה באופן חשאי מכירת בית המדרש של 770. באותו בוקר הוציא הרבי למזכירות דף שלם ובו ההוראה למכור עוד באותו יום את בית המדרש, והוראות עד לפרטי פרטים



למרות שבפתק עצמו כותב הרבי שהקונה לא יפרסם על דבר המכירה - הרי בהתוועדות דש"ק פ' שמות, התייחס הרבי בארוכה לשריפה, קישר זאת עם העיכובים בבניית בנין המקוה, ובהמשך השיחה הודיע הרבי: "ראיתי

שאין לי ברירה אחרת, וחייבים להציל את הבניין - ומכרתי אותו...". מאחר והרבי דיבר בפני אלפי המשתתפים וגילה ברבים אודות מכירת הביהכנ"ס - מובא כאן נוסח ההוראות במילואו:

ב"ה. בודאי נודע ע"ד [= על-דבר] השריפה, לעול"ע [= לא-עתה ולא-עליון], היום בוקה, והגיעו המים וכו' והזיק להביהכנ"ס, ובנס לא נגע בהס"ת [= בהספרי תורה] וכו' - אף שאין לדבר ע"ז [= על-דבר-זה], ופשיטא לא לפרסם (שלא להפחיד וכו') - ולטובת הביהכנ"ס (ככתבי מאז - ולצערי לא נעשה ממשות בזה ע"ע [= עד עתה]. וד"ל [= ודי למבין]) - מוסג"ב [= מוסגר בזה] - תמורת הנ"ל - מאיש שאינו דר בשכונה זו, ופשיטא שאין לו דעה לא בועד המקוה, ולא בהשכונה, ולא דהרבני[ם] דהשכונה:

עשרת אלפים דולר (ע"פ [= על-פי] כתיב אז), אלף להבהכנ"ס ולאף נדבתו להמקוה. והקונה לא יפרסם עדי"כ (מפני כבוד ליובאוויטש וכבודי) - ולא יתערב בהנהלת ביהכנ"ס כלל,

אבל אין כל רשות להקטין הבניין או להרחיבו, ואין לעשות בו שינוי חשוב - נגד רצונו - וכל כיו"ב וה' יגדור פרצות עמו בכלל ובפרט וכו' - ויקויים מאמר קדו"ע [= קדושי עליון] המפורסם, ויבנו במקום הנ"ל - כהוראות (ונתינת כח) באגה"ק דאדה"ז והצ"צ. ואך טוב הנרונג"ג [= הנראה ונגלה] יהי' כאן ובכ"מ בני"י [= ובכל מקום בני-ישראל] שליט"א.

כיצד תתבצע המכירה. חלק מהפרטים לא ניתנים לפרסום גם כיום.

הרבי הורה כי המכירה תתבצע כדן תורה ע"י הרב זלמן שמעון דווארקין ע"ה, שכיח אז כרב השכונה. ידוע כי הרבי התעניין לאחר מכן בכמה מהפרטים שהיו קשורים בתפקידו של הרב דווארקין. בגלל החיפזון הרב שבו נערכה המכירה, לא הייתה לקונה שהות להשיג כסף מזומן כדמי המקוה. הרבי הורה למזכירות להקנות לקונה כסף על מנת שיוכל לקנות כבר באותו יום באופן רשמי את ביהכנ"ס, כולל נתינת המעות.

הקונה היה, כהוראת הרבי, יהודי שלא מאנ"ש, והרבי הורה לגבאים, כי מעתה כל שינוי משמעותי בבניין חייב להעשות ברשותו של הקונה. ומכיוון שהגבאים אינם יודעים מיהו הקונה - אמר הרבי - שלא יעשו שינויים...

צרור התייחסויות מהרבי לתומכים ב'וועד'

מפרשייה שמיימית ומופלאה זו נעבור לסקירה השייכת לפן הגשמי של הוועד להפצת שיחות - התומכים והתורמים לוועד, אשר זכו להתייחסויות נפלאות מהרבי, כפי שמספר הרב זלמן חאנין:

לתת. לא לבקש

אחד התומכים הגדולים של הוועד פנה אליי בהצעה לארגן ערב התרמה למען הדפסת הלקוטי-שיחות, ולגבש וועד קבוע שישתתף בהוצאות הכספיות של הוועד, שהולכות וגדלות מיום ליום. הוא לקח על עצמו לארגן את הערב, וביקש שאבוא לברזיל ואסביר למשתתפי הערב החגיגי את הזכות הגדולה שבהדפסת שיחותיו של הרבי.

העברתי את ההצעה לרבי, ושאלתי אם הרבי מאשר את התוכנית. הערב החגיגי היה אמור להתקיים ביום שני, ואני שאלתי על כך את הרבי ביום חמישי שלפניו. תשובתו של הרבי הייתה חיובית.

במוצאי שבת מצלצל הטלפון בביתי. על הקו היה הרב חודוקוב, והוא הודיע לי בשם הרבי כי האישור מבוטל. הוא הוסיף ואמר כי הרבי ביקש שאקבל את ההוראה החדשה 'בשמחה ובטוב לבב'. כמובן שהערב לא התקיים, ועם הזמן העניין נשכח מליבי.

כמה חודשים לאחר-מכן, בשעות הערב המוקדמות, עמדתי יחד עם אחד התומכים הגדולים שלנו על מדרגות היציאה מ-770 ושוחחתי עמו. לפתע נפתחה הדלת הראשית, והרבי נראה בפתח. בתגובה אינסטינקטיבית נסוגנו אחור ופינינו את המעבר. הרבי ירד בגרם המדרגות, נעצר לרגע, הביט לעברנו וחיך חיוך רחב.

ידידי ניצל את ההזדמנות, ושאל את הרבי מדוע הרבי לא מרשה לי לנסוע לברזיל לאסוף כסף? השיב לו הרבי: להדפסת השיחות צריכים לתת, לא צריך לבקש. וזה שייך ליחידים.

כאשר הלה ניסה להתחכם ואמר כי צריך לייצר את היחידים הללו... - השיב לו הרבי: מי שצריך לייצר אותו - אני לא צריך את הכסף שלו!

ספרים משייטים...

פעם עברתי אצל הרבי בחלוקת הדולרים יחד עם ר' זאב הורביץ, אחד מגדולי התומכים בהדפסת הלקוטי-שיחות, המתגורר בברזיל. לאחר שר' זאב הגיש לרבי את הכרך החדש שיצא לאור באותם ימים, פנה אליו הרבי ושאלו האם הוא יודע מדוע נקראת המטבע הברזילאית בשם 'כרוורו'. ר' זאב לא ידע, והרבי הסביר: מילת 'כרוורו' דומה למילה 'עמנדורוב', שפירושה בשפה האנגלית היא שייט ימי, וכשם שהספינה משייטת בים ומסתובבת ממקום למקום, כך גם הכסף נוסע מיד ליד וממקום למקום ברחבי המדינה. - גם הספרים הללו, שבהדפסתם אתה שותף, משייטים ונוסעים ממקום למקום, ונמצאים בכל העולם...

כסף מנלן?

הדפסת הלקוטי-שיחות בכל שבוע כרוכה בהוצאות גדולות, ומקור המימון העיקרי היה מאנשים שהיו מבקשים לרשום הקדשות בגב השיחה – לזכות או לעילוי-נשמת.

היה פעם זוג מאנ"ש שמאז חתונתם חלפו תשע שנים ועדיין לא התברכו בזרעא חיה וקיימא. עד שעלה בדעתו של הבעל לתרום את עלות ההדפסה של הלקוטי-שיחות השבועי. הוא כתב על כך לרבי, וביקש שזכות הפצת שיחותיו של הרבי תעמוד לו ויזכה לחז"ק. ואכן, כעבור פחות משנה נולד לזוג המאושר בנם הראשון. מקרה דומה היה עם זוג ששמונה שנים אחרי החתונה היו עדיין חשוכי בנים. פחות משנה לאחר שתרמו את ההוצאה לאור של כרך "ב בלקוטי-שיחות – נולד להם בנם הראשון.

גם ספר המאמרים באתי לגני חלק א' שנדפס ע"י הועד להפצת שיחות, נתרם על-ידי אחד שלא זכה להתברך בזחור"ק במשך שמונה שנים, ולאחר הדפסת הספר נולדה לו בת.

שלוש פעמים בשנה היה הליקוט מוקדש על-ידי הרבי בעצמו – בו' תשרי, לעילוי נשמת אמו; ב"ג אייר, לעילוי נשמת אחיו; בכ"ף מנחם-אב, לעילוי נשמת אביו, ומשנת תשמ"ח גם לעילוי נשמת הרבנית הצדקנית חי' מושקא. הפעם הראשונה שהופיעה הקדשה של הרבי

הייתה דווקא ביוזמת חברי הוועד. הם הודיעו על כך לרבי וקיבלו את רשותו. מאז, בכל שנה, בארבעת התאריכים האמורים, מקדיש הרבי בעצמו את הליקוט השבועי.

DATE: Oct. 6th 19 70 No. 1-318 260
PAY TO THE ORDER OF: Vaad Lehafotzaz Sichos \$180 00
One hundred eighty and 00/100 DOLLARS
National Bank of North America
M. SCHNEERSON
M. Schneerson
⑆0260⑉0315⑆ 002 3⑉0902⑉6⑆

בשנים הראשונות שילם הרבי על ההקדשות בצ'ק, אבל בשנים האחרונות החל הרבי לשלם בכסף מזומן. בכל פעם, בטרם שילם, נהג הרבי לשאול כמה משלמים אנ"ש, ושילם אותו סכום – 150 דולר. פעם, לאחר שנים בהן המחיר היה קבוע ועומד על 150 דולר – שאל

הרבי מדוע לא מעלים את המחיר? הרי כולם מעלים מחירים מפעם לפעם! ואמר: אינני מחפש מציאות, וברצוני לשלם את המחיר שכל אחד מאנ"ש משלם! לפועל, הרבי שילם 250 דולר.

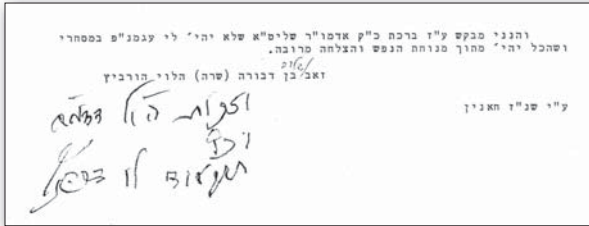
במספר חמש

באחת הפעמים בהן הגיש ר' זאב הורביץ לרבי את הספר החדש שיצא לאור, הושיט לו הרבי חמשה דולרים, ואמר: בתורה, הכל במספר חמש. חמשה חומשי תורה, חמשה ספרים בתהילים וכו'. כשתגמור עוד חמשה ספרים – אתן לך עוד חמשה דולרים...

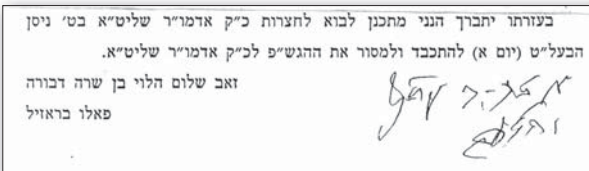
עצות מיוחדות

על היחס המיוחד של הרבי לתורמים של הוועד, ניתן ללמוד מהסיפור הבא:

באחת השנים נקלעה הכלכלה הברזילאית לקשיים רציניים, ועתידה הכלכלי של ברזיל היה מוטל בספק. באחד מימי ראשון, בחלוקת הדולרים לצדקה, עבר סוחר אחד ושאל את הרבי האם כדאי להשקיע בברזיל. השיב לו הרבי שהוא אינו מומחה להשקעות, וכדאי שיתיעץ עם מומחים.



כחצי שעה אחר-כך עברתי יחד עם ר' זאב הורביץ. לאחר שהושיט לו הרבי דולר לצדקה ובירכו בהצלחה, שאל ר' זאב אם כדאי להשקיע בברזיל, והרבי השיב לו: כדאי שתשקיע הרבה כסף בברזיל, כי שמעתי שתהיה שם מהפכה כלכלית, והיא תהיה לטובה...



מענות כ"ק אד"ש לר' זאב הורביץ: "זוכות הו"ל דדא"ח וכו'
תעמוד לו בכהנ"ל". "אזכיר עה"צ והזמ"ג".

תזכורת

באחת הפעמים בהן עברתי יחד עם ר' זאב הורביץ בחלוקת הדולרים, פנה אליו הרבי כשחיוך רחב על שפתיו, ואמר: יש לי הרבה ספרים שהדפסת, והנני נזכר עליך כל הזמן...

יהיה לי מה ללמוד

ההתייחסות המיוחדת של הרבי לספרי הלקוטי-שיחות הייתה גם כאשר הייתה זו מהדורה שנייה ושלישית.

פעם עבר ר' ישראל זיאנץ, מהתורמים החשובים של הוועד, בחלוקת הדולרים והגיש לרבי ספר שיצא במהדורה שניה או שלישית. אמר לו הרבי: תודה רבה שנתת לי את הספר - יהיה לי מה ללמוד. הגם שאין זאת הוצאה ראשונה, הרי בכל יום יהיו בעיניך כחדשים, ולא רק כחדשים בכ"ף הדימיון, אלא חדשים ממש! דע לך, שאני אלמד בספר הזה - וכשם שזיכית אותי, כך מוטלת עליך החובה לדאוג שגם אתה תלמד בו.

בכל מכל כל

אירע פעם ולאחד התומכים היו כמה בעיות רציניות שנחתו עליו בזה אחר זה. זה התחיל

הפצת שיחות
ב"ה אור לכ' מנחם אב
יום מלאות יו"ד שנה להתייסדות ועד להפצת שיחות

כ"ק אדמו"ר שליט"א

מצו"ב ספר המאפרים באתי לבני, הדפסנו אותו מחדש, וכמו"כ נתתקנו בו

השביאות.

מענה כ"ק אד"ש במלאת עשר שנים להתייסדות הוועד להפצת שיחות:
"נת' ות"ח ת"ח ודבר בעתו אזכיר עה"צ"

כעבור זמן קצר עברנו שוב יחד בחלוקת הדולרים אצל הרבי. הרבי הושיט לו דולר, ובירכו: "שיהיה בכל מכל כל". בחודשים הבאים הוא ראה את ברכתיו של הרבי מתגשמות אחת לאחת, וכעבור תשעה חודשים נולדה לבתו שלישייה, כמה שנים לאחר החתונה. אכן, "בכל מכל כל".

הדפסה מחלימה

אחד מאנ"ש שלא חש בטוב, החליט לתרום סכום כסף גדול לוועד להפצת שיחות. כאשר כתב על כך לרבי, השיב לו הרבי בזה הלשון: זכות הדפסת הספר תמהר החלמתו.

חודש מסוגל לשידוכים

באחת השנים, בחודש כסלו, כשעבר ר' חיים לפידות והגיש לרבי את הספר 'שידוכים ונישואים'. הרבי קיבל מידי את הספר, ואמר: חודש כסלו הוא זמן מסוגל לעשות שידוכים - "און מיין חתונה איז אויך געווען אין כסלו" [=והחתונה שלי גם הייתה בכסלו]...

כשתלמד הרבה - לאביך יהיה הרבה כסף

פעם עבר ר' חיים לפידות עם בנו בחלוקת הדולרים. הרבי פנה אל בנו ואמר לו: אתה צריך לסייע לאביך, שידפיס הרבה לקוטי-שיחות. והסביר הרבי את כוונתו: על-ידי שתלמד טוב, יהיה לאביך הרבה כסף, והוא יוכל להדפיס הרבה לקוטי-שיחות...

איפכא מסתברא

בכל שנה, בערב ראש השנה, היינו מגישים לרבי דו"ח מפורט על התחייבויות התורמים לשנה הקרובה. הרבי היה עובר על הדו"ח בעיון, ולעיתים אף היה מעיר את הערותיו על הגליון.

באחת השנים עברתי יחד עם אחד התורמים בערב ראש השנה, והגשתי את המעטפה עם הפ"נ והדו"ח. הרבי פנה אל התורם שעמד לצידי ושאלו: האם החוזה בפנים? הלה השיב בחיוב,

והרבי שאל שוב: לפי ההשגות שלי?... הלה אמר לרבי שאם יצליח השנה בעסקיו - ייתן יותר ממה שהתחייב.

כעבור כמה ימים קיבלתי את מענה הרבי על הדו"ח, בו התייחס הרבי גם לשיחה עם הגביר ההוא, וכך כתב הרבי: "לכאורה איפכא מסתברא. ובדיעבד ג"ו לטובה בטוב הנראה והנגלה הזכרתי עה"צ".

ממונו מעמידו על רגליו

אחד שנתן בעבר כסף עבור הדפסת הלקוטי-שיחות, הבטיח לתרום לוועד סכום מסויים, ולפועל חלף זמן רב ועדיין לא התקבלה התרומה שהובטחה.

אחרי זמן קצר, נפגעה אשתו בתאונת דרכים, ושתי רגליה נשברו. הייתה זו תאונה קשה ביותר, ורק בנס היא יצאה בחיים. אבל הרגליים היו במצב קשה ביותר, והיא נאלצה לעבור כמה ניתוחים כדי להחזיר לעצמה את כושר ההליכה.

בעלה כתב על כך לרבי, וקיבל מענה חריף ביותר, וזה תוכנו:

היות שלא קיים הבטחתו שהבטיח לצדקה, ואולי זוגתו היא המונעת אותו מזה, וממונו של אדם הוא המעמידו על רגליו - לכן נשברו רגליה. ולכן יתקן זה ויתן את הסכום תיכף לצדקה, ויוריד כל ההוצאות שהיו לו עבור הרופאים, והשאר ייתן לצדקה"...



הרבי מעביר את ניהול קה"ת לועד להפצת שיחות

- סקירה מקיפה ומרתקת על
העברת ניהול קה"ת לידי ה'ועד להפצת שיחות' -

חתימת החוזה

ערב חנוכה תשל"ט. הטלפון במשרד ה'ועד להפצת שיחות' צלצל, והרב נחמן שפירא ניגש אל מכשיר הטלפון. על הקו היה אחד מחברי המזכירות, והלה ביקשו לסור למשרדי המזכירות בהזדמנות הקרובה. "עניין דחוף עומד על הפרק והרב חדקוב צריך לשוחח עמך על כך", אמר.

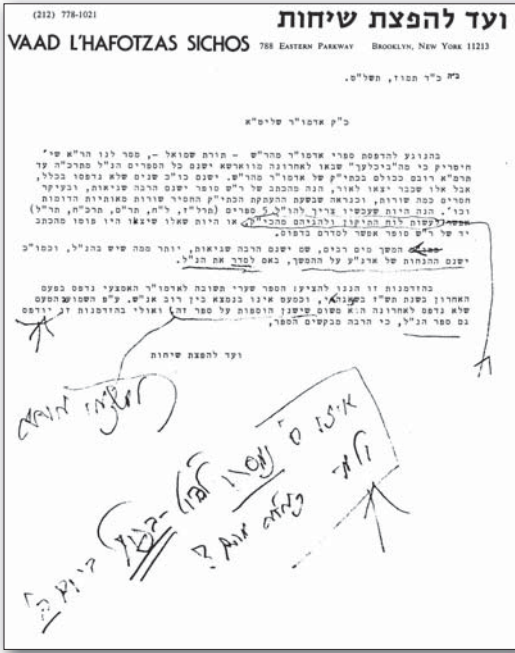
כעבור דקות אחדות היה הרב שפירא במשרדי המזכירות, מצפה לשמוע פרטים נוספים. הרב חודוקוב, תכליתי וענייני, ניגש ישר לעניין: "יש לנו בעייה רצינית עם הוצאת הספרים קה"ת. אין מנהלה מסודרת למוסד החשוב הזה, וקיים אי-סדר בתהליך ההוצאה לאור של ספרי רבותינו נשיאינו. בכל פעם שהרבי רוצה לדעת באיזה שלב נמצא ספר מסוים - עליו לפנות לכמה וכמה אנשים כדי לקבל תמונת מצב מדוייקת. זה לא יכול להימשך כך.

"קראתי אותך אליי, כדי למסור לך את הוראת הרבי: הרבי רוצה שאתם, חברי ה'ועד להפצת שיחות, תקחו על עצמכם את האחריות המינהלית על הוצאת הספרים קה"ת". הרב חודוקוב סיים את דבריו והבהיר לרב שפירא שזה מה שיש לו לומר בשלב זה. "תיכנס אליי מאוחר יותר עם שאר חברי ה'ועד, ואסביר לכם מה בדיוק נדרש מכם", אמר.

בשעות הצהריים הגיעו חברי ה'ועד, ונכנסו יחד למשרדו של הרב חודוקוב. במשך שעה ארוכה הסביר להם הרב חודוקוב מה בדיוק נדרש מהם, ובסיום השיחה ביקשם להכין חוזה מפורט. הכנת החוזה ארכה ימים אחדים, ולאחר שהניסוח הסופי של החוזה היה מוכן, הוא הוכנס אל הקודש פנימה, לאישורו של הרבי.

בחוזה נקבע כי ה'ועד הוא האחראי הבלעדי לכל שלבי ההדפסה, הכריכה וההפצה - כולל פרסומת בעיתונות. התעסקות ה'ועד בכל העניינים הללו, נאמר בחוזה, תהיה כאדם העושה בתוך שלו. ה'ועד אחראי גם לזרו את הליכי ההדפסה, לפקח על יופי ההדפסה ועל מחירי ההדפסה, וכו' וכו'.

הנהלת קה"ת מתחייבת לסמוך על שיקול דעתם של חברי ה'ועד, וההחלטה שלהם על בחירת מדפיס, כורך, וגם על המחיר - תחשב להחלטה סופית.



מענה הרבי על אחד הדוחות: "איוו ס' [פרים] נמסור להו"ל - בפועל ביום ב' ולמי כאו"א מהס?"

החוזה נחתם בימים הסמוכים לחנוכה, וכבר בימי החנוכה מסר להם הרבי את הקונטרס הראשון להדפסה: המאמר הידוע בשם "ידיעת מוסקבה - תרנ"ז", שנדפס בימי החנוכה תשל"ט.

מאותו יום והלאה השתנה סדר יומם של חברי הוועד - הרב נחמן שפירא, הרב יעקב לייב אלטיין, הרב שלום יעקבסאן והרב זלמן חאנין - שחילקו ביניהם את התפקידים הרבים שניתוספו להם בניהול קה"ת.

בלי מאה ימי חסד...

"מאה ימי חסד", הוא מושג שלא מוכר לחברי הוועד להפצת שיחות... להם לא ניתן אפילו יום אחד של חסד:

היה זה ימים ספורים לאחר חתימת החוזה. הרבי ביקש למסור לחברי הוועד פתק בו הביע את תמיכתו מדוע עדיין לא הודפסו ספרים מסויימים. חברי הוועד, בקושי נכנסו לעניינים, ואף לא הספיקו לקבל עדכון מלא על הספרים הנמצאים בשלבי עריכה שונים, עם כל זה הרבי לא רצה לקבל שום הסברים, וכפי שכתב באחד המכתבים, בחודש טבת:

אפילו תירוץ אמתי במאה אחוז, ואפילו אונס ממש: (א) כמאן דעביד לא אמרינן, (ב) ועיקר

לאידך, קובע החוזה, כי הוועד אינו אחראי כלל על עבודתם של העורכים. עוד קובע החוזה, כי אחת לחודש ימסור הוועד דו"ח מדוייק על מצב הספרים העומדים לדפוס.

- מסעיף זה, כמו גם סעיפים אחרים בחוזה, עולה תמונה ברורה של מוסד עצמאי בלתי תלוי, הוא הוועד להפצת שיחות, המקבל על-עצמו את האחריות המינהלית של הוצאת קה"ת.

לאחר שקיבל מידי הוועד את החוזה הסופי, סיכם הרב חודקוב באומרו: "מהיום והלאה, כאשר הרבי ירצה לדעת מה קורה עם ספר מסויים - אתם תהיו הכתובת לבידורים. עליכם להיות ערוכים להגיש בכל רגע נתון תמונת מצב מדוייקת של ההוצאה לאור".

הדפסת הלקוטי תורה בשנת תשד"מ

בשנת תשד"מ הודפסה מהדורה חדשה של הלקוטי-תורה, לאחר שהמהדורה הקודמת משנת תשכ"ה אזלה מן השוק. על מלאכת העריכה פיקח הרב אהרן חיטריק. לאחר שדיווח לרבי כי סיים להכין את המראי מקומות, ביקש הרבי להזדרז בהוצאה לאור, כדי שלקראת פורים קטן יוכלו ללמוד בספרים החדשים.

חברי הוועד, שפיקחו על מלאכת ההדפסה, ידעו זה מכבר על החשיבות המיוחדת שמייחס הרבי ל'לקוטי תורה' ולא חסכו כל מאמץ כדי למלאות את רצונו של הרבי. ואכן, בפורים קטן הגיעו הכרכים הראשונים, "ראשית הבכורים" של הספר. לאחר שנכרכו עשרים הספרים הראשונים, התגלתה טעות בסדר כמה דפים. הרבי עודכן בטעות, והורה לעצור מייד את הכריכה, להדפיס מחדש את הבווייגן עם הטעות, ובכרכים הבאים לרשום שזאת הוצאה נוספת...

בשבת הקדיש הרבי חלק נכבד מההתוועדות לספרי החסידות שנדפסים לאחרונה, ואמר שחסידים היו צריכים לעשות מספרים אלו 'שטורעם' גדול ולשמוח שמחה גדולה. הרבי ציין במיוחד את הדפסת ה'לקוטי תורה', ובהתייחסו לעבודת העורכים אמר כי "אשרי חלקם וגדול זכותם, ותבוא עליהם ברכה, ולהם דומיה תהלה, עם כל הלשונות של שבח וברכה - כל אלו שעסקו בהוצאה לאור, והדירו שינה מעיניהם בלילות האחרונים, והשתדלו שהספר יצא לאור במהירות האפשרית - כל אלו שעסקו בעריכת הצינונים והמראי-מקומות כו".

בהמשך הורה הרבי שהאחראים על העריכה ייגשו לקבל בקבוק משקה "כדי לערוך התוועדות חסידים גדולה, שבזה יעוררו אודות הוספה בלימוד התורה, ובמיוחד - בתורת החסידות, החל מלקוטי תורה וכו". הרבי הרחיב את הדיבור על החשיבות בהשתתפות בהתוועדות זו, ואמר שגם מי שלא ישתתף בהתוועדות הרי זכין לאדם שלא בפניו, ויסחפו אותו לענייני החום והקדושה. הרבי גם הורה

להזמין להתוועדות המיוחדת את המדפיסים והכורכים. לקראת סיום ההתוועדות, קרא הרבי להרב זלמן חאנין, לקבל בקבוק משקה להתוועדות.



שולחן הנשיאות בהתוועדות לרגל הדפסת ה'לקוטי תורה'. מימין לשמאל - הרבנים החסידים: יוסף וויינברג, הרה"ג זלמן שמעון דבורקין, הרב איסר בריקמן, הרב נחמן שפירא (מדבר), הרב אהרן חיטריק, הרב יעקב גורקוב והרב זלמן חאנין.



חלק מהקהל בהתוועדות המיוחדת

הכוונה דהו"ל הוא כפשוטו שיגיע להזקוקים... היינו בשבילם נבראה כל התכנית הנ"ל, ומצידם - מאי נפק"מ הסיבה וכו'!?

כהנ"ל מכריח לומר שיש אופן ודרך לזרוז עכ"פ עתה כהנ"ל, אלא שצ"ל השתדלות יתרה ועד שיקויים "יגעת" (ובודאי יקויים ההמשך) "ומצאת".

ממענה זה הבינו חברי הוועד שכחסידיים שרצונו של הרבי יקר להם - הרבי מצפה מהם להרבה יותר ממה שהתחייבו בחוזה...

למרות שבחוזה סוכם בבירור כי הוועד אינו אחראי על שלב העריכה של הספרים, ואינו אחראי כלל על העדר זריזות של העורכים - מהר מאוד הבהיר הרבי כי על חברי הוועד מוטלת החובה והזכות לעשות כל מאמץ כדי לזרוז את עורכי הספרים השונים, כדי שיוכלו להדפיסם ולהפיצם.

וכפי שכתב להם הרבי לאחר כמה חדשים הסיבה שבחר בהם לניהול קה"ת: א) כיון שהם צעירים בשנים. ב) הזמן מאז יציאתם משיבת תומכי תמימים אינו ארוך כל כך. ג) עדיין לא נשתקעו בציוור של "בעל-הבית"...

התייסדות קה"ת

את הוצאת הספרים קה"ת ייסד הרבי הריי"צ בשנת תש"ב, כשהוא מעמיד את חתנו, הרבי שליט"א, לממונה על המוסד. שנה אחר-כך ייסד הרבי הריי"צ מוסד נוסף, בשם "ספריית אוצר החסידים ליובאוויטש".

הוצאת ספרים נוספת שנוסדה באותן שנים הייתה הוצאת המרכז לענייני חינוך. למעשה, הוצאת הספרים קה"ת הייתה מוסד-על שתחום אחריותו העיקרית היא הדפסת ספרים יהודיים וחסידים, כולל גם ספרים שאינם קשורים ישירות לחסידות חב"ד. מתחתיו היו שתי מערכות נוספות:

מערכת אוצר החסידים, שם ערכו את ספרי רבותינו נשיאינו ותלמידיהם בלבד, ומערכת המרכז לענייני חינוך, שהייתה אחראית על חוברות לימוד וקריאה לבתי ספר, וכיו"ב.

שלושת המוסדות הללו עמדו תחת הנהלתו של הרבי מלך המשיח, אשר היה העורך הראשי של כל הספרים שעברו דרכם, והיה מעורב בכל פרטי העריכה, ההדפסה וההפצה.

ספרים רבים נערכו ויצאו לאור באותן שנים, בניצוחו המלא של הרבי. הזמן הרב שהקדיש הרבי להתעסקות בהוצאת הספרים, מלמדת יותר מכל על החשיבות העצומה שראה הרבי בהפצת ספרי החסידות. גם מאגרותיו של הרבי, שחלק גדול מהן מוקדש להתכתביות בנושאים אלו, מתגלית החשיבות העצומה שהרבי רוחש למוסדות הללו, אשר ממלאים תפקיד חשוב במילוי התנאי להתגלות המלך המשיח - "לכשיפוצו מעיינותיך חוצה".

לאחר קבלת הנשיאות, כאשר הרבי נטל על כתפיו את המשא הכבד מנשוא של הנהגת חסידי חב"ד וכלל היהדות העולמית, העביר הרבי חלק מסמכויותיו בתחום העריכה וההוצאה לאור, למזכירו האישי, הרב יהודה לייב שי' גרונה. הרב גרונה החל ליטול חלק בעבודת העריכה של הספרים,



בהדרכתו הצמודה של הרבי.

בשנים הראשונות ממש, המשך הרבי לערוך חלק מהספרים בעצמו, ומאוחר יותר הסתפק בעריכת הפתח-דבר.

אולם גם בשנים הבאות, כאשר זמנו של הרבי לא איפשר להתעסק אישית בעריכת הספרים - לא עזב הרבי לרגע את התפקיד החשוב והאחראי כל-כך.

אחת לכמה ימים, ולעיתים מידי יום ביומו, היה הרבי דורש פירוט מלא על שלבי העריכה של הספרים השונים שהוכנו לדפוס.

עד שנות הלמ"דים, היה הרב גרונו מכניס לרבי להגהה אחרונה את ההערות והציונים לספרים, והרבי היה מוסיף את הערותיו והארותיו בשולי הגיליון.

הערות הרבי על אחד הדוחות. מעניין לציין לעובדה, שבנייר המכתבים של קה"ת, כמו בכל ספרי קה"ת, הוכנס הטלפון של הוועד כטלפון שני לברורים והזמנות

בשלהי שנות הלמ"דים, לאחר שחסידות חב"ד גדלה למימדים עולמיים, והטיפול השוטף בענייני המזכירות לא איפשר לרב גרונו להקדיש די זמן לעריכת הספרים, הועברו אט אט סמכויות העריכה לצוותים של תלמידי-חכמים שכל אחד מהם היה אחראי על עריכת סדרות ספרים של רבותינו נשיאנו לדורותיהם.

בשנת תשל"ט, כאמור, החליט הרבי להעביר את העבודה המורכבת לחברי הוועד להפצת שיחות, שנודעו כבר אז בכושר ארגון מעולה וביכולת לבצע עבודות מושלמות במהירות מדהימה, ובניסיון שהיה להם עם הדפסת הספר "כתר שם טוב".

הרבי מעורב בפרטים הקטנים

גם לאחר שחברי הוועד נכנסו לתפקיד החדש, המשך הרבי להיות מעורב בשלבי העריכה וההדפסה, עד לפרטי פרטים. לא פעם עמדו חברי הוועד נדהמים לנוכח היחס המיוחד שמגלה הרבי כלפי פרטים שלאכאורה נראים כשוליים. בשנה הראשונה העביר להם הרבי עשרות הוראות, חלקם ישירות אליהם וחלקם באמצעות המזכירות, והנחה אותם כיצד לנהל את הוצאת הספרים. בעשרות ההוראות שקיבלו בשנה הראשונה, הגדיר להם הרבי גם את תפקידם, כאשר הדגש הוא על עניין הזריזות, שכל ספר יהיה מוכן בדיוק במועד שהרבי קבע לו.

"לאורך כל הדרך", הם אומרים היום, "ראינו שהרבי מייחס חשיבות רוחנית מיוחדת לכל ספר



שיוצא לאור. פעמים רבות חזר הרבי על דברי המשיח לבעל-שם-טוב "לכשיפוצו מעיינותיך חוצה", ונראה שזוהי הסיבה שהרבי ראה בהוצאת הספרים את אחת הדרכים הישירות להביא להתגלות המשיח".

היו ספרים מסויימים בהם היה הרבי דורש לקבל דוח יומי על הקצב בו מתקדמת העבודה, תוך הדגשה כי הדוח חייב להכיל מידע פרטני על כל אחד מהעוסקים בעריכת הספר - מה הוא הספיק לעשות היום, ומה יהיה ההספק שלו בימים הבאים.

כשהיו מקבלים הוראות אלו, היו חברי הוועד דורשים מצוות העורכים שעבדו תחתם להגיש להם דו"ח מדוייק על עבודתם, כדי להגיש את הדו"ח לרבי. לא תמיד היו חברי הוועד מיידעים את העורכים כי דרישתם לדו"חות יומיים באה לפי בקשתו של הרבי.

מכתב-חוזר לאנ"ש אודות הדפסת התניא - על נייר המכתבים של הוועד להפצת שיחות

אחד העורכים, שלא היה מרוצה מהעובדה שחברי הוועד 'עומדים לו על הראש עם טופר ביד', כתב לחברי הוועד מכתב מלא ביטויים חריפים בתגובה לבקשתם לספק דו"ח יומי על ההתקדמות בעריכת הספר עליו היה אחראי. אותו עורך, שעריכת הספר עליו הופקד התנהלה בעצלתיים, הטיל את האשמה על כ-ו-ל-ם, מלבדו כמובן...

מכיוון שהיו מוכרחים להכניס לרבי דו"ח מפורט היכן עומד כל ספר, הוכנס המכתב הנ"ל לרבי יחד עם הדו"חות משאר העורכים. למחרת בבוקר, כחצי שעה לאחר תפילת שחרית, קיבל הרב זלמן חאנין 'קריאה' למשרדו של הרב חודוקוב. הוא היה מופתע, משום שבדרך כלל היה הרב חודוקוב מתחיל את עבודתו במשרד בשעה מאוחרת יותר, ומעולם לא קרה שהיה קורא לאנשים כל כך מוקדם. בבואו אליו, סיפר לו הרב חודוקוב, כי מיד לאחר התפילה קרא לו הרבי בדחיפות לחדרו הק'. הוא נכנס אל הקודש פנימה כשהוא עדיין מעוטר בטלית ותפילין.

הרבי הוציא מארון הספרים את הספר "מדרש רבה", פתח בדפים המפרשים את הפסוק "בכל עת יהיו בגדיך לבנים" (פרשה ט), והחל קורא מתוך הספר: "ר' יהודה הנשיא משלו משל למה הדבר דומה? למלך שעשה סעודה וזימן אצלו אורחים. אמר להם לכו ורחצו וגהצו וסכו ורחצו בגדיכם, והתקינו עצמכם לסעודה, ולא קבע להם זמן אימתי יבואו לסעודה. והיו הפקחין מטיילין על פתח פלטין של מלך, אמרין, כלום פלטין של מלך חסר כלום?"

הטפשיין שבהן, לא השיגו ולא הקפידו על דבר המלך. אמרו, שסופנו להרגיש בסעודת המלך. כלום יש סעודה שאין בה הטרח וחברה אלו לאלו? והלך הסייד לסידו, ויוצר לטיטו, נפח לפחמו, כובס לבית המישרה שלו. פתאום אמר המלך יבואו הכל לסעודה.

מהרום! אלו באו בכבודם, ואלו באו בניוולם. שמח המלך על הפקחין שקיימו דברו של מלך, ולא עוד אלא שכיבדו פלטיין של מלך, וכעס על הטפשיין שלא קיימו את דבר המלך, וניוולו פלטיין של מלך. אמר המלך: אלו שהתקינו עצמן לסעודה - יבואו ויאכלו בסעודת המלך, ואלו שלא התקינו עצמן לסעודה - לא יאכלו בסעודת המלך. יכול יילכו ויפטרו להם? חזר המלך לומר: לאו! אלא, יהיו אלו מסובין ואוכלין ושותין, ואלו יהיו עומדים על רגליהם, לוקין ורואין ומצטערים”.

והרבי המשיך: ישנם כמה מבצעים שנתנו משמים לגלות את הטעם לזה - כמו מבצע תפילין שפועל “וטרף זרוע אף קדקד” ומבצע מזווה ששומרת בבית ובחוץ. המבצע של הדפסת ספרים, לעומת זאת, לא ניתן לגלות טעמו, אלא יש לנהוג כדברי המדרש דלעיל - “בכל עת יהיו בגדיך לבנים”, להיות מוכן תמיד לעשות את העבודה כאשר מתקבלת ההוראה, באם רק רוצים ליטול חלק בזכות נפלאה זו...

ההערות של הרבי על הדוחות הן סיפור בפני עצמו. ראה צילומים מדו”חות אלו. מהערות הרבי עליהן ניתן להבין כי הרבי לא הסתפק בדו”ח כללי, ודרש תמיד דו”ח מפורט. באחד הצילומים, לדוגמא, כאשר כתבו לרבי באיזה תאריך יהיה מוכן ספר המאמרים תרפ”ז - דרש הרבי לדעת האם בתאריך זה יהיה הספר מוכן בדפוס, או שיהיה כבר מופץ באופן שיוכלו ללמוד בו.

פעם אמר הרבי לרב חודוקוב: אינני מבין לשם מה עליי להמריץ אותם לסיים את הספרים - הרי בפועל, תמיד כשאני קובע תאריך, הם עומדים בו ובתאריך המיועד הספר יהיה מוכן. אם כן, מדוע הם לא יכולים לעמוד בכך ללא שאדחוף אותם שוב ושוב?...

כאשר מדברים על הזריזות בה היו צריכים חברי הוועד להוציא את ספרי קה”ת לפי בקשת הרבי, ראוי להזכיר כי באותן שנים, המהפכה הטכנולוגית רק החלה, ובבתי הדפוס בהם הודפסו ספרי קה”ת עבדו בשיטת ה”דפוס החם”, שכונה בשם זה משום ששורות הסדר נוצקו בעופרת חמה.

באותם ימים, לאחר תקתוק הספר היו הדפים עוברים לבית הדפוס, סדרי מכוונה היו מייצרים שורות עופרת, ופועלי דפוס אחרים היו מעמידים אותן בתבניות של עמודים.

בשלב הבא היו יוצקים תבניות עופרת של העמודים השלמים, ואלה היו מותקנות על גבי מכוונת ההדפסה. גם לאחר שהמחשבים הראשונים הוכנסו לשימוש, היו אלה מחשבים איטיים להחריד, שלא היו טובים בהרבה ממכוונת התקתוק...

המתכונת הישנה של הדפוס הקשתה מאוד על ביצוע דרישותיו של הרבי להדפיס ספרים “מהיום להיום”, אבל חברי הוועד הצליחו, במסירות נפש ממש, להוציא את הספרים בזריזות מדהימה, שגם היום לא הייתה מביישת בית הוצאה לאור הפועל באמצעות מערכת מחשבים משוכללות.

תניא במהדורה מדעית

כאמור, בחוזה עליו חתמו חברי הוועד, הם התחייבו להיות המוציאים לאור בלבד. עם זאת, הובהר בחוזה כי ייתכן שבאופן יוצא מן הכלל יוחלט למנותם לעורכים לספר מסויים. ואכן, במהלך השנים נמסרו לעריכתם המצויינת כמה וכמה ספרים, כאשר את רובם ביקש הרבי להוציא במהירות שיא, ועל חברי הוועד היה אפשר לסמוך שהם יצליחו להוציא מתחת ידהם ספר באיכות מקסימלית.

הפרוייקט הבולט מכולם הוא עריכת הספר "תניא מהדורא קמא". הורתו ולידתו של הפרוייקט הייתה בקיץ תשל"ח, כאשר הגיעו לספרייה מספר ארגזים של ספרים וכתבי-יד מפולין. בין כתבי היד הייתה המהדורה הראשונה של ספר התניא, כפי שהופצה בקונטרסים בודדים בין החסידים, בטרם החליט אדמו"ר הזקן להדפיס את ספר התניא.

הרב חזקוני העביר את החומר לידי חברי הוועד, בצירוף הוראת הרבי: להכין מהכתבים הללו מהדורה מדעית של ספר התניא. חברי הוועד, שמעולם לא הוציאו ספר במהדורה מדעית, עברו תחילה על מהדורות מדעיות של ספרים שונים, ואחר גיבשו צורת עריכה לספר התניא במהדורה מדעית, וגם צוות אברכים מוכשרים לעבודה זו.

עבודת איתור כל כתבי היד הדרושים לעבודה, וכן גיבוש צורתו הכללית של הספר והתחלת סידורו לדפוס, ארכה משך זמן רב, כאשר הרבי כל הזמן עוקב אחרי העבודה, מורה בפרטים שונים ומאיץ ומזרז.

בשלהי שנת תשמ"א התקבל לפתע פתק חריף ביותר בכתב-ידו של הרבי בו תבע הרבי לזרו עוד יותר את התהליכי העריכה. הרבי דרש כי בכל שבוע יוכנס אליו דו"ח על קצב העבודה, יחד עם הדפים שהוכנו באותו שבוע לדפוס.

מאותו רגע ואילך נכנסו חברי הוועד למירוץ מטורף נגד השעון, במשך החודשים הבאים היו ספונים במשרדי הוועד, כשהם כמעט ולא רואים אור יום...

כדי לזרוז את ההדפסה, הוחלט להדפיס את הספר בדפוס של הוועד להפצת שיחות, הנמצא בבניין המשרדים שמעל 770. הרבי הסכים לכך, וברוח הקצב המהיר שדרש, צירף להסכמתו את ההוראה: כיוון שכך, אין צורך להמתין לגמר הכנת כל הספר ואז למוסרו לדפוס, אלא להדפיס לאלתר כל 'בוויגן' [=קבוצת דפים] שמוכן לדפוס. וכך היה:

העורכים היו מסיימים לערוך מספר מספיק של דפים, מוסרים אותם להדפסה, וחוזרים למשרדים להכנת הדפים הבאים.

בערב שבת קודש פרשת וישלח הסתיימה הדפסת ה'בוויגן' האחרון של הספר, וחברי הוועד עשו כל מאמץ כדי שיוכלו למסור את הספר הראשון לרבי לפני שבת. השעה הייתה כבר אחר חצות היום, ורק בניסי ניסים ממש הצליחו לכרוך את הספר, ולהגיע ל-770 דקה לפני כניסת השבת... בפתח עמד כבר המזכיר הרב גרונר, שמיד 'חטף' את הספר ונכנס במהירות לחדרו של הרבי.

לאחר שהספר הראשון הגיע סוף סוף לרבי, הלכו חברי הוועד וצוות העובדים לבינתם, לאחר

כמה חודשים בהם בקושי ראו את בני ביתם. למחרת, בעת ההתוועדות, כשראו את הנחת רוח הגדולה של הרבי, הבינו כי "יש שכר לפעולתך".

הרבי נכנס להתוועדות כשבידו הוא אוהו בספר החדש. כל ההתוועדות נסובה סביב הדפסת התניא, ובאחת השיחות פתח את הספר וביאר שלושה שינויים בין ה"מהדורא קמא" למהדורה הנדפסת של ספר התניא.

ההתוועדות הייתה רצופה התבטאויות שמיימיות על גודל העניין, ובין השאר אמר הרבי ש"בוזה תוקן מה שאדמו"ר הזקן רצה בזמנו שספר התניא יודפס לפני י"ט כסלו, שאז לא יצא הדבר לפועל". הרבי גם שיבח את עורכי הספר על העבודה שהושקעה כדי לסיים את הדפסת הספר כל כך מהר, ואמר כי "לא היה אצלי אפילו בגדר של אמונה שהדבר אפשרי, אלא רק אמונה בכוח של חסידים"! הרבי גם קישר את הדבר לגאולה, ואמר כי בזכות זה אפשר לתבוע מהקב"ה שגם הגאולה תבוא כל כך מהר!

לתקן את "לוח התיקון"

בשבת-קודש מברכין חודש אלול תשל"ח, הורה הרבי להדפיס תניא בכל המדינות בעולם - בעיר הבירה של כל אחת מהן - במדינות בהן ישנו "ישוב יהודי". בהתחלה התנהל המבצע דרך המזכירות, ושלוחים שונים ברחבי העולם הדפיסו את ספר התניא במדינותיהם ובמקומות אליהם נסעו.

אלא שתוך זמן קצר התברר שהעניין כלל לא פשוט: עם כל הרצון הטוב, לא היו הדואגים השונים להדפסה, מומחים גדולים, וכך נוצר מצב שהכינו פלאטות להדפסה מספרי תניא שהיו בהם טעויות רבות. או להיפך: לקחו ספרים מדויקים, והדפיסו בהן "לוח התיקון" שכלל טעויות שכבר תוקנו במהדורה זו בפנים הספר. בזה היה הליקוי הגדול ביותר. השינויים מ"לוח תיקון" אחד למשנהו היו כה גדולים, והיה בלתי אפשרי להמשיך במבולקה שכזאת.

כאן נכנס לתמונה ה"וועד להפצת שיחות": הרב חדקוב מסר להם בשם הרבי להיות אחראים מכאן ואילך על ענייני הדפסת התניא ברחבי העולם - קרי: הכנת לוחות ההדפסה, ה"שערים" שכללו את שם המקום, ומיספור המהדורות השונות, ולתאם בין כל מדפיסי התניא ברחבי תבל.

התניא המדויקת ביותר

חברי הוועד נכנסו לעניין במלוא הרצינות, ועיקר התפקיד הוטל על הרב שלום יעקבסאן. בשלב ראשון הם בחרו מהדורת תניא שהייתה ידועה בחדות ובהירות אותיותיה - התניא שנדפסה בוויילנא בשנת תרס"ט, כדי להכין ממנה את אמהות הדפוס למבצע הדפסת התניא ברחבי תבל.

למרות היותה יוצאת דופן לטובה באיכות הדפוס, היה ידוע על כמה טעויות שנפלו בה. המפורסמת שבהן היא הטעות שהרבי תיקן בכתב-יד קודשו על העותק שנמצא אצלו, בעמוד הראשון של "שער היחוד והאמונה" שנדפס שם "שמים" במקום "מים". כמו כן אותרו טעויות נוספות, ולחברי הוועד כבר היו פלטות אחרות ומתוקנות שהכילו תוכנם של חמשה עמודים

אולם, ככל שהמבצע התקדם, התגלו טעויות רבות בעמודים נוספים, ולא היה ניתן להשתמש בהוצאה זו כאב-טיפוס. אז "גילו" חברי הוועד, כי תניא המדוייקת ביותר הקיימת, היא אותה הוצאת תניא שהרבי טרח על הכנתה בשנת תשי"ד... ממש "סולת נקיה" והרבי דקדק ממש בכל אות ואות.

מכאן ואילך, למרות שהוצאה זו הייתה ברורה פחות, הועדף הדיק על פני ההדר, ואמהות הדפוס הוכנו מהוצאה זו (שנים מאוחר יותר קיבל הרב וויינפלד מהוצאת "אשכול" אישור מהרבי להדפיס תניא שאמהותיה הוכנו מהוצאת תרס"ט, שאותיותיה עברו שיפוץ וריטוש נוסף בבית-הדפוס שלו וכל הטעויות תוקנו). כשאומרים "מכאן ואילך" מדובר על זמן של בערך שנה מאוחר יותר, בשלהי שנת תשל"ט!

מאז ועד היום הודפסו אלפי מהדורות נוספות, כאשר הממונה מטעם הוועד על הענקת מספרי התניא הוא, כאמור, הרב שלום יעקובסאן.

עריכת והדפסת ספר בשבועיים וחצי בראש חודש כסלו תשמ"א קרא הרבי לחדרו את הרב חדקוב והורה לו לארגן את עריכת 'מפתח עניינים' למאמרי אדמו"ר הזקן. בשיחה זו הורה הרבי שהמפתח יקיף את כל ספרי אדמו"ר הזקן, הן הנדפסים והן אלה שעדיין לא נדפסו. כמו כן הורה הרבי שבעבודה זו יתעסקו אלה שבעבר עסקו במלאכה זו, ואמר, שאם יתעורר ספק בנוגע לערכים מסויימים - שיכניסו אותם בכל זאת. את האחריות של הפרוייקט הטיל הרבי על חברי הוועד להפצת שיחות.

הרבי גם קבע לוח זמנים מדוייק; על ה'כרטסת' של הערכים להיות מוכנה לקראת היום שבו הוא נוסע לאוהל. דפי-ההגהה צריכים להיות מוכנים ביום י"ד כסלו, והספר כולו צריך להיות מודפס ל"ט כסלו...

מכיוון שעל-פי החווה שנחתם בשעתו עם חברי הוועד, הוסכם שמכיוון שהוועד הוא מוסד עצמאי שאינו כפוף לקה"ת, יקבלו חברי הוועד משכורת נפרדת על עבודות עריכה שיבצעו עבור קה"ת - התייחס הרבי גם לאופן התשלום, ואמר שהתשלום יבוצע על פי בקשתם מקופת הרבי הרי"צ, שגם הוא משתתף בפרוייקט זה. הרבי סיים את השיחה באומרו שהוא ממתין לתשובה.

כעבור זמן קצר הצליח הרב חדקוב לאתר את כל חברי הוועד וצוות העובדים, והודיע לרבי שהאסיפה הראשונה תתקיים או בשעה 1:15 או לאחר תפילת מנחה (ב-3:30). על האפשרות השנייה הגיב הרבי: "לאחר מנחה?! מדוע כל כך מאוחר?! שתתקיים האסיפה ב-1:15". וכך היה.

כשהודיעו לרבי על תוצאות האסיפה, הואיל לענות: "נת' ות"ח ודבר בעתו - בשנת הקהל, אזכיר עה"צ. בר"ח כסלו חודש הגאולה וחודש האור, להצלחה רבה מתוך זריזות רבה (כאגה"ק אל המתנדבים בעם בענין הפצת המעיינות - שכאגה"ק דהבעש"ט מביאה כי יבוא שילה)".

למחרת, ב' כסלו, כתבו על תוצאות העבודה של היום הראשון. על תאריך הדו"ח ציין הרבי לפירוש רש"י בתחילת השיעור היומי של אותו יום - "וישא יעקב רגליו - משנתבשר בשורה טובה . . ונעשה קל ללכת".

אמרו וכו' ה'פז' ע"י האזן ע"י ע"י צעירות - אין בעצום זאל פס א' מינוי הענין וע"י ה'פז' וע"י
העברות ולא פס"ד או בירור הענין ומכל הצדדים ובכל הספיקות שיכולים להסתעף מזה - (ובריבון) מקומות גם פנים
הלקו"ש כוונתי להתחיל ולבאר צדדי ענין ולא דוקא לפס"ד ולמסקנא סופית ומחלטת.
ב"ה. מצו"ב הגאלי"ס דפ"י ויק"פ. (המ"י) וזמנא פ"ד וזמנא פ"ד וזמנא פ"ד ←

ואינני צו"ת וצ"ת

אפשר - צ"ע א"ע א"ע. ויפג"א אפ"ו ר"ג ח"ו"ד הערב וע"י והל' דנ"ל דנ"ל א"ל דנ"ל (ל' דנ"ל)

(ס"ה אה"ה ל' דנ"ל)

מענה כ"ק אד"ש ע"ג מכתב המניחים של הלקו"ש: "חזרתי וכמה פעמים על המובן ופשוט מצ"ע: ההערות - הן הערות ולא פס"ד או בירור הענין ומכל הצדדים ובכל הספיקות שיכולים להסתעף מזה - (ובריבון) מקומות גם פנים הלקו"ש כוונתי להתחיל ולבאר צדדי ענין ולא דוקא לפס"ד ולמסקנא סופית ומחלטת.

... עפכנה"ל - יצינו לכהנ"ל (גם האחרונים) ועוד. וידגישו שזהו רק בתור הערה וכו' וה"ז זב"כ דהמניח בפירושו ברוב המצות."

בס"ד. מצו"ב קטע מהביאור בלקוטי לוי"ט, כפי שתפסנו ע"פ מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א.
האם נרשם נכון? הרי י"ע י"ע י"ע!
בנוגע צו די דריי לשונות "בשעתא חדא ביומא חדא ברב"ע חדא", איז ער פאר

מענה כ"ק אד"ש על שאלה מהתועודות דמוצש"ק מק"ג תשל"ט: "הרי ישנו אצל כ"ב טייפוי"

בכל יום הוכנס דו"ח מפורט לרבי, ובכל יום הואיל הרבי לענות תשובות מדהימות, בהן זירז את העוסקים במלאכת הקודש. על הדו"ח של יום שלישי, היה התאריך "יום ג', ג' כסלו, שהוכפל בו כו", מתח הרבי קו תחת המילים "יום ג'", ושני קווים תחת המילים "שהוכפל בו". בהמשך הדו"ח נכתב "בעזרת השי"ת נוכל לגמור ליום המוגבל". לאחר המילים "בעזרת השי"ת" כתב הרבי: "באם ינצלוה כדבעי למהוי", ולאחר המילים "נוכל לגמור" כתב: "הרבה קודם". ולאחר המילים "ליום המוגבל", העיר: "מדה והגבלה ודלפני חודש כסלו. ופשוט".

ראוי לציון הוא הדו"ח של יום חמישי, שהוכנס ביום שישי, ובו נאמר שהדו"ח של יום שישי ייכנס יחד עם הדו"ח של יום ראשון. על כך העיר הרבי: "ה"ז לא רק יום אחר, אלא גם מניין זמן מחדש (שה"ז לאחר ש"ק)!!".

הרבי הוסיף בעל-פה, שמאחר ובמוצאי שבת משתנים הצירופים של שם אד' ומתחיל שבוע חדש - לכן אין לדחות ולחבר את הדו"ח על מה שנעשה בשבוע הזה עם הדו"ח של שבוע הבא. הרבי הבהיר, שהוא מחכה לדו"ח עד הדלקת נרות.

בהמשך לזה, כאשר ביום ראשון שאל הרבי מה הדוח של מוצאי שבת, ונענה שדו"ח זה נכלל בדו"ח של יום ראשון - הבהיר הרבי שוב: מוצאי שבת קודש שייך ליום השבת, ויום ראשון הוא יום בפני עצמו.

ביום שני, ט' כסלו, הכניסו את ה'כרטסת' של הערכים לרבי, ושאלו אם לשלב את הערכים

של כל הספרים יחדיו או שערכי כל ספר ייערכו בנפרד. הרבי השיב: "ת"ח ות"ח. לצרף כולם יחד (כמדובר). ובאם נעשו כשיטת המפתחות ללקו"ת ולתו"א (אפי' לערך) ביחד הכל ויהי דבר שלם יותר".

בלילה, לאחר ההתוועדות, הוסיף בעל-פה שיצרפו גם את הערכים של ספר התניא.

ביום שלישי יו"ד כסלו כתב הרבי אודות דפי ההגהה: "ולאג'י היטב בהגהת הפרופס - יתעסקו בזה. . בכל הזריזות וביחד ע"ז בכל הדייק". כאשר נסע לאוהל, לקח עמו הרבי את צילום ה'כרטסת'.

ביום רביעי הכניסו לרבי את דפי ההגהה, והרבי הוסיף מראי מקומות, ערכים, וכן שינה כמה ערכים. כך היה גם ביום חמישי, אז ביקש הרבי שיכניסו אליו את כל דפי ההגהה עד השעה 11:00 בלילה. כך נעשה, והרבי יצא לביתו עם שקית-ניר מלאה בגליונות של דפי הגהה. למחרת, ביום שישי, הביא הרבי עמו את הגליונות ועליהן הגהות והוספות רבות.

ספר זה נדפס ע"י
מערכת אוצר החסידים
לזכות

אחרן בן קייאל
אלי בן פנסי
אלימלך בן בייאל
נביאל בן חנה
דוד משה בן ספיר
חיים שלום זובער בן לובק אלטע טובע
יוסף יצחק בן אסתר שיינדל
יצחק בן דאבא
יצחק בן בתי
יצחק שרגא מייביש בן חי' שרה
יעקב יונתן ליב בן רחל זוואנע
יעקב יונתן בן חי' לאה
מנחם אחרן בן הינדא רחל
משה בן הדסה
מרדכי ליב בן מינא
משה יוסף בן חנה בייאל
צבי חירש בן דאבא
שלום בן פרידא
שלום זובער בן איטא דבורה
שמואל אליעזר בן אסתר
שלמה בן חי'
שניאור זלמן יצחק יהושע בן חי' לאה
עגאוו

דוד משה בן ספיר
חיים שלום זובער בן לובק אלטע טובע
יוסף יצחק בן אסתר שיינדל
יצחק בן דאבא
יצחק בן בתי
יצחק שרגא מייביש בן חי' שרה
יעקב יונתן ליב בן רחל זוואנע
יעקב יונתן בן חי' לאה
מנחם אחרן בן הינדא רחל
משה בן הדסה
מרדכי ליב בן מינא
משה יוסף בן חנה בייאל
צבי חירש בן דאבא
שלום בן פרידא
שלום זובער בן איטא דבורה
שמואל אליעזר בן אסתר
שלמה בן חי'
שניאור זלמן יצחק יהושע בן חי' לאה
עגאוו

על עבודתם. על עייבת הספר ועל חזירות
ובפרט בימי שנולה אלה - ראש ותחלת חודש כסלו ודשנת
התקל.
דבר בעמו - חסידים ונמרה ותחיל בין ימי האנולה יו"ד
כ"א - כ"ט כסלו.

ספר זה נדפס ע"י
מערכת אוצר החסידים
לזכות

אברהם זאב בן ריבקה
אחרן בן קייאל
אלי בן פנסי
אלימלך בן בייאל
נביאל בן חנה
דוד משה בן ספיר
חיים שלום זובער בן לובק אלטע טובע
יוסף יצחק בן אסתר שיינדל
יצחק בן דאבא
יצחק בן בתי
יצחק שרגא מייביש בן חי' שרה
יעקב יונתן ליב בן רחל זוואנע
יעקב יונתן בן חי' לאה
מנחם אחרן בן הינדא רחל
משה בן הדסה
מרדכי ליב בן מינא
משה זובער בן חי' קלארא
משה יוסף בן חנה בייאל
נחמן בן טובע
צבי חירש בן דאבא
שלום בן פרידא
שלום זובער בן איטא דבורה
שמואל אליעזר בן אסתר
שלמה זלמן בן חי'
שניאור זלמן יצחק יהושע בן חי' לאה
שניאור זלמן משה בן פרידא
עלישיא

על עבודתם. על עייבת הספר ועל חזירות
ובפרט בימי שנולה אלה - ראש ותחלת חודש כסלו
ודשנת התקל.
דבר בעמו - חסידים ונמרה ותחיל בין ימי האנולה
יו"ד כסלו - י"ט כסלו.

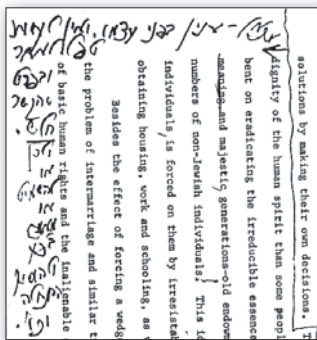
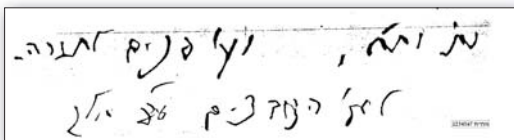
מימין: נוסח ההקדשה
בכתב ידו של הרבי:

למעלה - משמאל:
הגהות הרבי על
ההקדשה המוקלדת
למעלה - מימין:
ההקדשה הסופית

ע' (המחבר)

בכ"ט כ"ט כסלו

על עייבת הספר ועל חזירות
ובפרט בימי שנולה אלה - ראש ותחלת חודש כסלו ודשנת
התקל.
דבר בעמו - חסידים ונמרה ותחיל בין ימי האנולה יו"ד
כ"א - כ"ט כסלו.



מענה לרושמי ההתוענדיות, שכתבו ביאור ארוך ושאלו האם לזה התכוין כ"ק אד"ש: נת' ות"ח, וע' פנים לתורה. לא' הקובצים עכ"פ חלק

זמן קצר לפני כניסת השבת הסתיימה מלאכת הסידור בדפוס והכניסו לרבי את כל דפי ההגהה. הרבי הואיל לענות: "ובודאי יזדרזו בההגהה כדבעי, והו"ל בפו"מ - שזוהי התכלית והשלימות וזכות אדה"ז תעמוד לכאו"א שי' וב"ב בכל. אזכיר עה"צ".

הגהה על שיחה באנגלית: מכאן - ענין בפני עצמו ואין לעשותו טפל לאחר ובפרט שהקשר חלש. ולכן אר להשמיט ? או בפ"ע ולהוסיף התחלה וכו'.

ביום ראשון, ט"ו כסלו, הורה הרבי שספר זה יודפס לזכות אלה שעסקו בעריכתו ובכלל זה גם המדפיסים ומנהלי בית הדפוס, ושכל אחד מהם ישתתף בהקדשה בסכום של דולר ושמונים סנט (עשר פעמים ח"י). למחרת הכניסו לרבי את רשימת שמות העוסקים בהכנת הספר, בצירוף שם אמם. הרשימה סודרה על פי הא"ב, והרבי הכניס את שמו ושם אמו באות 'מ', באמצע הרשימה. בתחילה רצו להדגיש את שמו של הרבי ולכתוב בסופו שליט"א, אולם הרבי שלל כל צורה של הדגשת שמו, וכתב בסוף רשימת השמות - שליט"א, וכן הוסיף נוסח של הקדשה (ראה צילום).

בליל י"ח כסלו אמר הרבי, שהוא יודע שעייפים מאוד ולא ישנו כבר כמה לילות, אבל בכל זאת - הוא ישמח מאוד באם הספר יהיה מוכן למחרת. ואכן, בליל י"ט כסלו עמד הספר למכירה - במחיר של דולר אחד, לפי הוראה מיוחדת מהרבי - וכמובן שכל הספרים נחטפו תוך דקות ספורות...

* * *

אי אפשר לסיים את הסקירה מבלי לציין את הדפסות הקונטרסים בשנים האחרונות, כאשר הרבי היה מורה בשעות הבוקר להדפיס אלפי קונטרסים, אותם חילק בשעות אחר הצהריים והלילה... מי ששהה בשנים האחרונות בחצרות קודשנו, בוודאי זוכר כיצד היו מביאים את הארגז הראשון כאשר הרבי התחיל בחלוקה, וממשיכים להוריד ארגזים נוספים - דרך ה'עזרת נשים' - להמשך החלוקה...

מהירות העצומה בה הודפסו הקונטרסים הללו, נזקפת לזכותם של חברי הוועד להפצת שיחות, ולא פחות לזכותם של מנהלי הדפוס, שלעיתים קרובות עשו לילות כימים כדי למלא את רצונו של הרבי במהירות המתבקשת.

ונסיים על משקל דבריו של הרבי מלך המשיח, שכשם שכל הספרים הודפסו במהירות שלמעלה מדרך הטבע - כך ישלח לנו הקב"ה מיד ממש את הגאולה האמיתית והשלימה במהירות עצומה, ולא עיכבן אפילו כהרף עין - בהתגלות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, תיכף ומיד ממש. אמנ!



ה'תש"ח פ' ערש"ק פ' חולדות

ה'תש"ח פ' זכרון משה

כ"ק אדמו"ר שליט"א

מצו"ב ספר ליקוטי שיחות חלק יט. הוצאות הספר נתן ידידנו מר זא הלוי הרביץ מפאלו בראזיל, ונתן את זה לזכות כ"ק אדמו"ר שליט"א והר שהליט"א.

ועד להפצת שיחות
ועד להפצת שיחות
אברהם

מחוקק ועמיתו להחיית העני העובד ולהגות בני ישראל שיחות
שיצאו לימינו

לקוטי שיחות

החלק ב' על ספר בראשית
שיחות כ"ק אדמו"ר שליט"א מליובאוויטש
הספר כולל 600 עמודים, המודר - \$ 5.00

הספר כולל ביצירות ומדורים בכל חלקי המורה נבוכים המסתמך על כל יסודות המורשת והאורחות הרוחניות המסורת וההנהגה המיוחדת של חסידות מליובאוויטש. הספר כולל עשרה חלקים וכולל עשרה חלקים. חלקים אלו הם חלקים אחרים שכתב חסידו המובהק מליובאוויטש. חלקים אלו הם חלקים אחרים שכתב חסידו המובהק מליובאוויטש. חלקים אלו הם חלקים אחרים שכתב חסידו המובהק מליובאוויטש. חלקים אלו הם חלקים אחרים שכתב חסידו המובהק מליובאוויטש.

זכות

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

ועד להפצת שיחות
YAFOTZAS SICHOS
785 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. - (212) 774-7200

פירוש ד"ר
בנימין
יצחק
משה
אברהם
יעקב
נחמן
לוי
שלום
בן
משה
אברהם
יעקב
נחמן
לוי
שלום
בן
משה

ועד להפצת שיחות
YAFOTZAS SICHOS
785 Eastern Parkway
Brooklyn, New York 11213

כ"ק אדמו"ר שליט"א

כ"ק אדמו"ר שליט"א

לכל אור לכ"א טבח היה שריפה בחדרי הדפוס שלנו ונשרף לגמרי החצר עם כל מכונות הדפוס והקיפול וכו'.
בכל שאר החדרים כולל גם הסטאק של כרכי הלקו"ש, לא הגיעה השריפה ב"ה ולא נגרם שם נזק.

ואולי, היותו וה"קונטרסים" שיצאו לאור בחחלת שנה השלי"ח (מצו"ב סופסים)
הם התעוררות שלמה (מחוקפה אחת) - אורי - כדאי להדפיס במדור בפ"ע ע"ד
השיחות - התעוררות - דשנה השכ"ה שנדפסו שנתפסו בהוספות ללקו"ש כרך ה' במדור בפ"ע.]

וכבשים ברכה כ"ק אדמו"ר שליט"א שחנך ויחדר בשלימותו ולא יחסר ח"ו כלל וכלל באגודתו של רבנו אדמו"ר שליט"א, שגדלנו ונתנו לנו את כל המאמרים

שלום בן מרידא
שנ"ז יצחק יהושע בן חיי' לאה
נחמן בן גוטא
יעקב יהודא לייב בן רחל דוואשא

ועד להפצת שיחות
כ"ק אדמו"ר שליט"א
מליובאוויטש
אברהם יעקב נחמן לוי שלום בן משה אברהם יעקב נחמן לוי שלום בן משה אברהם יעקב נחמן לוי שלום בן משה